

Masarykova Univerzita
Ekonomicko-správní fakulta

Studijní text

Politika a ekonomie ve sportu

pro MPV_EKSP a MKV_EKSP

Marek Pavlík

Brno 2014

Autor:

Ing. Marek Pavlík, Ph.D.

Pracovní verze – leden 2014

© Marek Pavlík, 2014

Obsah

Úvod	7
1 Základní pojmy	8
1.1 Definice pojmu sport a její problémy	8
1.2 Ekonomie sportu	13
1.3 Důvody státních zásahů.....	15
1.4 Shrnutí a otázky	16
1.5 Použitá a doporučená literatura.....	17
2 Mikroekonomické a makroekonomické aspekty	18
2.1 Poptávka a nabídka	18
2.2 Důchodový a substituční efekt	23
2.3 Produkty v oblasti sportu	24
2.4 Makroekonomický pohled na sport	26
2.5 Použitá a doporučená literatura.....	29
3 Institucionální systém podpory sportu v ČR	30
3.1 Úvod	30
3.2 Státní struktury	30
3.3 Spolkové struktury.....	38
3.4 Ziskový sektor	45
3.5 Shrnutí	46
3.6 Použitá a odporučená literatura.....	47
4 Zahraniční institucionální struktury	48
4.1 International Olympic Committee (IOC) a olympijské hnutí	48
4.2 Evropská unie	52
4.3 Council of Europe - Committee for the Development of Sport (CDDS)	54
4.4 European Non-Governmental Sports Organisation (ENGSO).....	57
4.5 Sportaccord (SA).....	57
4.6 Shrnutí a otázky	58
4.7 Použitá a doporučená literatura.....	59
5 Financování sportu v ČR z veřejných zdrojů	60
5.1 Úvod	60
5.2 Kolik je veřejných zdrojů ve sportu v ČR?.....	63
5.3 Státní rozpočet	73
5.4 Kraje.....	79

5.5	Sportovní kluby.....	81
5.6	Case study – transparentnost rozdělování dotací.....	85
5.7	Použitá a doporučená literatura.....	93
6	Ekonomické efekty investic do sportu a pořadatelství velkých sportovních akcí.....	94
6.1	Úvod	94
6.2	Multiplikační efekt.....	98
6.3	Diskuze teorie.....	100
6.4	Proč nedochází k tak velkým pozitivním efektům?	102
6.5	Ekonomické efekty velkých sportovních akcí.....	104
6.6	Použitá a doporučená literatura.....	112
7	Loterie a sázky	114
7.1	Úvod	114
7.2	Srovnání před a po novele 2012.....	118
7.3	Ekonomické výsledky loterií	120
7.4	Možnosti pro financování klubu – tombola	123
7.5	Sazka	125
7.6	Použitá a doporučená literatura.....	127
8	Založení a provoz sportovního klubu	129
8.1	Založení sportovního klubu	129
8.2	Rozpočet klubu	132
8.3	Použitá a doporučená literatura.....	137
9	Dotace z pohledu sportovního klubu	138
9.1	Principy	138
9.2	Strategie	141
9.3	Použitá a doporučená literatura.....	142
	Rozšiřující témata.....	143
	Literatura.....	144

Seznam úkolů k samostudiu (číslo kapitoly)

Význam sportu (1)	10
Definice ekonomie sportu (1).....	13
Shrnující úkoly (1).....	17
Poptávka (2).....	18
Nabídka (2)	20
Samostatný úkol – mikroekonomická řešení(2).....	21
Substituční a důchodový efekt(2).....	24
Sportovní produkty (2)	25
Agregátní poptávka a nabídka – dopady dotací (2).....	28
Dotace – zásady (3)	31
Instituce ve sportu (3)	32
Olympijské a neolympijské sporty (3)	35
Samostatný úkol – dotační programy MŠMT (3).....	35
Zastřešující organizace (3)	41
ČOV (3).....	42
Argumentace (3).....	43
Samostatný úkol – občanské sdružení (3)	44
Samostatný úkol – o.s. versus živnost (3).....	46
Složení MOV (4).....	50
MOV – příjmy a náklady (4).....	52
Charta sportu (4)	55
Samostatný úkol – divácké násilí (4)	56
Shrnující úkoly (4).....	58
Samostatný úkol – podpora sportu z veřejných zdrojů (5)	61
Analytický úkol (5).....	63
Vlastní analýza (5).....	Chyba! Záložka není definována.
Objem veřejných výdajů na sport (5)	72
Samostatný úkol – objem financí z rozpočtu MŠMT (5).....	74
Mechanismus hodnocení žádostí o dotace (5).....	75
Zamyšlení a argumentace (5)	78
Diskuze nad vztahy sportovních klubů s obcemi a svazy (5)	82
Analýza situace ve vlastním klubu (5)	84
Úkol (5).....	92

Opakování - externality (6).....	95
Samostatný úkol – podpora sportu u zaměstnanců (6)	96
CBA (6).....	99
Otázky k zamyšlení – limity prokázání pozitivních efektů (6).....	103
Ekonomické efekty sportovní akce (6)	107
Úkol – četba doporučené literatury (6).....	108
Úkol – Informace o LOH nebo ZOH (6).....	112
Úkol – Zákon o loteriích (7)	114
Úkol – účelové určení odvodu výtěžku (7)	119
Kurzová sázka (7).....	123
Tombola (7)	124
Samostatný úkol - Tombola (7)	124
Založení občanského sdružení (8)	131
Stanovy klubu (8).....	132
Rozpočet klubu (8).....	133
Zamyšlení (8)	137
Samostatný úkol – analýza sportovního klubu (8)	137
Samostatný úkol – žádost o dotace (9)	142

Úvod

Studijní text je určen pro studenty předmětu Ekonomika sportu. Tento předmět je určen pro všem zájemcům o problematiku politiky a ekonomie ve sportu, svým obsahem pak zohledňuje potřeby studentů magisterského stupně oboru Veřejná ekonomika a správa a oboru Management sportu. Je doporučeno začít se studiem toho předmětu nejdříve od druhé ročníku bakalářského studia.

Předmět je koncipován do dvou polovin. První, více teoretická, předkládá posluchačům základní poznatky z oblasti ekonomiky sportu – makroekonomické aspekty, role státu, finanční toky apod. Pozornost je věnována situaci v ČR a Evropskému kontextu. Druhá polovina je orientována více prakticky a i s využitím praktiků je prezentována problematika založení a řízení sportovního klubu, získávání dotací a další aktivity.

Hlavním cílem kurzu je, aby studenti získali následující dovednosti a schopnosti:

- aplikace předchozích obecnějších znalostí na odvětví sportu;
- porozumění principu finančních toků v odvětví sportu (veřejné i soukromé zdroje);
- porozumění systému institucionálního zabezpečení sportu a problematika politiky podpory sportu;
- porozumění dopadům investic do sportu a jejich širším souvislostem;
- orientace v relevantních aktuálních politikách a platné legislativě
- analýza problematiky financování a strategie klubu ve vztahu k veřejným zdrojům
- schopnost samostatně aplikovat poznatky na praktické problémy

Tento studijní **text je určen jako doplnění** k materiálům standardně poskytovaným v rámci příprav na přednášky a cvičení; a případně tutoriály u kombinovaného studia **a nemusí vždy pokrýt všechna probíraná témata**. Současně je nutno s textem pracovat aktivně a prostřednictvím úkolů a cvičení prohlubovat pochopení učiva a získávat aktuální přehled o informacích. V textu je v malé části i pracováno s AJ prameny bez překladu, neboť autor předpokládá jazykové dovednosti umožňující i samostatnou práci s anglickými prameny.

V textu je možné setkat se s následujícími symboly, které usnadňují práci s textem

důležité upozornění

otázky pro čtenáře, úkoly k samostatné práci

typ úkolu, samostatné práce, kde je doporučováno konzultovat výsledky během přímé výuky – tutoriálů, cvičení nebo přednášek

Věřím, že tento text bude užitečnou pomůckou při studiu a že přinese i dostatek zajímavých výzev a problémů k dalšímu zkoumání a samostudiu. Uvítám připomínky, nápady i komentáře, které umožní zlepšení textu v budoucnu.

V Brně dne 30.4.2012

Marek Pavlík

1 Základní pojmy

"Sport is part of every man and woman's heritage and its absence can never be compensated for." – Pierre de Coubertin (Bílá kniha o sportu 2007)

Klíčová slova: sport, tělesná kultura, ekonomie/ekonomika sportu, problémy ekonomie sportu, důvody státních zásahů

1.1 Definice pojmu sport a její problémy

„Sport představuje společenský a ekonomický jev narůstajícího významu, jenž význačným způsobem přispívá k naplňování strategických cílů solidarity a prosperity, vytyčených Evropskou unií. Olympijský ideál rozvoje sportu na podporu míru a porozumění mezi jednotlivými národy a kulturami a rovněž výchovy mladých lidí se zrodil v Evropě a záštitu nad ním převzal Mezinárodní olympijský výbor a Evropské olympijské výbory.“ (Bílá kniha o sportu 2007)

Původ slova sport se odvozuje z latinského „disportare“ a starofrancouzského „le désporter“, což znamená bavit se, příjemně trávit volný čas. Slovo „sport“ se postupně začalo vztahovat na činnosti, které „jsou charakterizovány zvláštní formou i obsahem, jsou vymezeny pravidly a prováděny závodně, soutěživou formou“ (Novotný 2011). Definiční vymezení pojmu „sport“ mohou být odlišná jednak podle doby svého vzniku (např. důraz na branný aspekt), jednak vlivem odlišných tradic.

Přesné definiční vymezení pojmu sport částečně komplikuje nepřesné vnímání rozdílu mezi pojmy „sport“ a „tělesná kultura“. Hodaň (1992)¹ definuje tělesnou kulturu jako „sociokulturní systém, který jako výsledek činnosti, tvorby hodnot, vztahů a norem zabezpečuje specifickými tělocvičnými prostředky uspokojování zvláštních biologických a sociálních potřeb člověka v oblasti fyzického, a z něj vyplývajícího psychického a sociálního rozvoje s cílem jeho socializace a kultivace“. Součástími tělesné kultury je potom (viz obrázek 1):

- Sport – ve smyslu výše zmíněného vymezení
- Tělesná výchova – jako aktivita provozována současně s procesem vzdělávání
- Pohybová rekreace – ve smyslu aktivního odpočinku, zábavy či vzdělávání

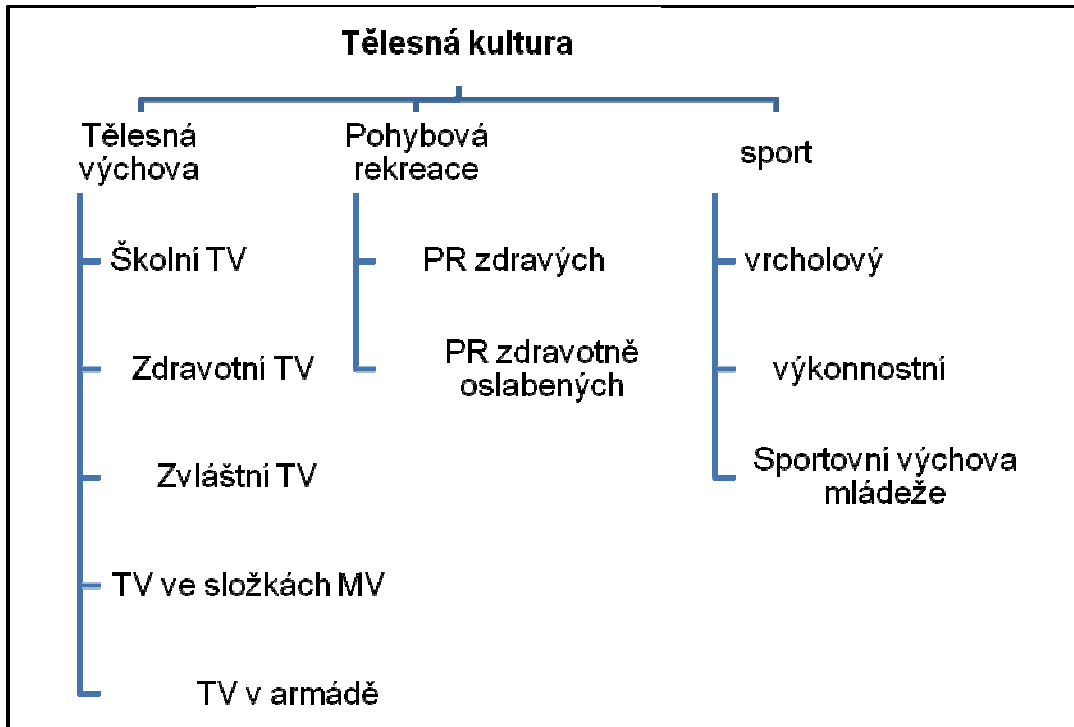
Je tedy zřejmé, že ve většině případů bychom správně měli užívat termínu tělesná kultura, častěji je to však termín sport, který v sobě obsahuje mnohdy i dimenzi tělesné výchovy či pohybové rekreace. Nejasnosti jsou částečně způsobeny i anglickým termínem „sport“, který je i ekvivalentem v češtině chápané „tělesné kultuře“.

¹ Citace podle Hobza, Rektořík (2006)

Definice sportu

Rada Evropy: „Veškeré formy tělesné aktivity, které, provozovány příležitostně nebo organizovaně, usilují o vyjádření nebo vylepšení fyzické kondice a duševní pohody, vytvoření společenských vztahů či dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních.“ (Bílá kniha o sportu 2007)

Obrázek 1.: Systém tělesné kultury

Zdroj: Novotný (2000)

Stručná historie

Sport, respektive systematická pohybová aktivita, je z určitého pohledu součástí každého společenství lidí. Nicméně dominantním aspektem takového „sportu“ byla především příprava na boj. Příkladem mohou být bojová umění z Číny, Japonska, Koreje (např. Tai-chi, Wu-shu, Karate, Juiy-jitsu, tae kwondo, iadó, kendó, a řada dalších ať už se zbraněmi nebo bez nich).

Podobně i starověké civilizace jako Egypt, Řecko či Řím měly bohatou tradici v přípravě na boj. V období starověkého Řecka se dokonce objevují „pohanské“ olympijské hry, čistě soutěžní klání ve starověkých sportovních disciplínách. Za jistou formu sportu (především pro diváky) lze považovat i gladiátorské hry starověkého Říma.

Středověk je s výjimkou rytířských klání na „sport“ spíše skoupý. Nicméně později se objevují především „míčové hry“ sloužící k pobavení šlechty.

Přelomovým pro rozvoj sportu ve smyslu dnešního chápání se stává 17-19 století. Za průkopníky ve smyslu tělesné výchovy lze označit Komenského (1592-1670) a Josefa Strutta (1749-1802), který v Anglii vytvářel tzv. insulární systém her a sportu, což se následně prosadilo do vzdělávacího systému anglických škol. Sport se postupně stává součástí volného času gentlemana.

V Evropě se podle (Novotný 2011) prosazují souběžně dva systémy:

- Švédský systém zdravotní gymnastiky (P.H.Ling 1776-1839) – inspiroval později vznik některých gymnastických disciplín, případně i léčebné postupy (např. Priessnitz)
- Německý turnerský systém (B.L. Jahn 1778-1884) – zdůrazňující branné aspekty se později stal inspirací pro vznik českého systému tělocviku (Tyrš 1832-1884 – zakladatel Sokola 1862)

Význam sportu

Z dnešního hlediska můžeme na sport, jako na součást veřejného sektoru nahlížet funkcí, které má veřejný sektor plnit (Strecková, Malý 1998) a to: funkce sociální, ekonomické, politické, etické. Toto rozdělení bychom mohli modifikovat a doplnit jej o branný aspekt.

- Sociální aspekt - rovné příležitosti,
- Etický aspekt - morální hodnoty, posilování charakteru jedince
- Zdravotní aspekt - příznivé dopady na zdraví
- Ekonomický aspekt - stimul k rozvoji ekonomiky (výstavba, zaměstnanost, výroba); sekundární ekonomické dopady – cestovní ruch, modernizace infrastruktury (kvůli sportu)
- Politický aspekt - sport jako reprezentace politického systému; Sport jako politická agenda, prosazování vlastního zájmu
- Branný aspekt – rozvoj dovedností užitečných při obraně státu. (S ohledem na historický vývoj se zdá, že až nyní tento význam oslabuje. Avšak pouze ve vyspělých zemích neohrožovaných konflikty se sousedními zeměmi)

Význam sportu (1)

Nicméně sport kromě zmíněných pozitivních aspektů může mít určitá negativa. Dokážete je identifikovat pro každou oblast?

Ačkoliv se často diskutuje o významu sportu pro společnost, o nutnosti jeho podpory, ekonomický souvislosti jsou často přehlíženy či bagatelizovány. Můžeme sice ignorovat ekonomický aspekt, prakticky ale naše možnosti vždy určí množství disponibilních zdrojů.

Pokud si položíme otázku, co je cílem/smyslem sportu v dnešní době můžeme odpovědět přinejmenším takto:

- Bavit se – vyplnit volný čas
- Vítězit – uspokojit potřebu vítězství, proslavit se
- Dosáhnout zisku – ať už jako firma, nebo jako profesionální sportovec
- Upevnit si zdraví

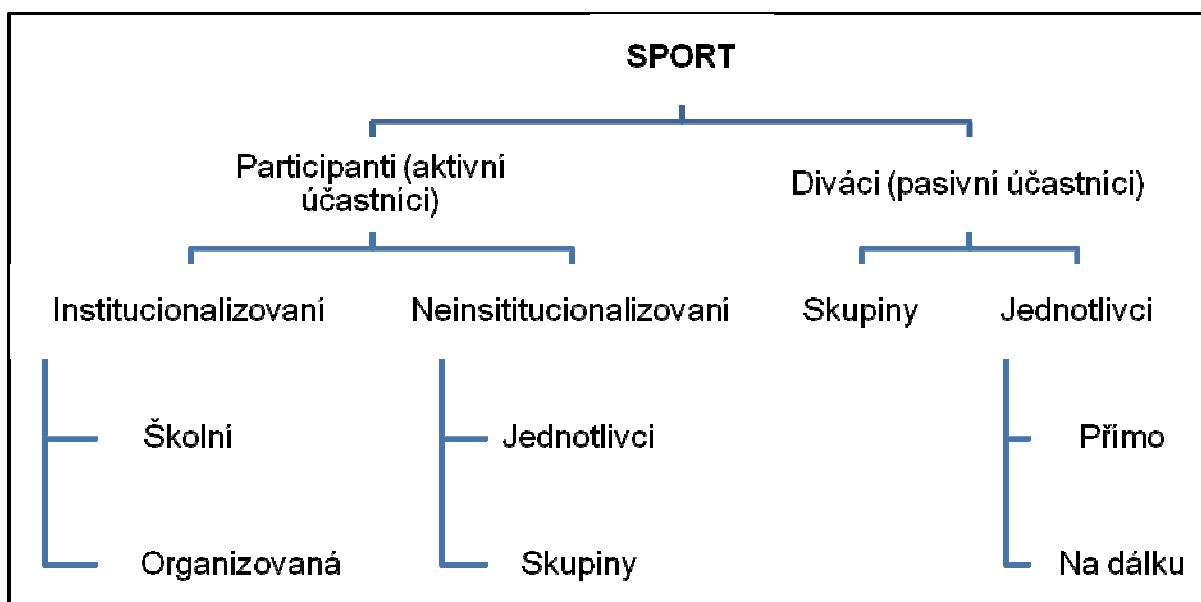
- Předat morální hodnotydalší?

Základní pojmy a jejich ekonomické souvislosti

Při studiu ekonomických souvislostí lze, kromě definic sportu, narazit na další pojmy, u kterých více než samotná definice, je zajímavé sledovat jejich ekonomický rozměr.

Prvním pojmem je „**sportovec**“ – tedy osoba, která pravidelně sportuje. První těžkostí je určení toho, kdo je či není aktivní sportovec (podrobněji níže v „problémech ekonomie sportu“). Obecně lze účastníky sportu rozdělit na aktivní (sportující) a pasivní (pozorující sportovní výkony), jejich další dělení zobrazuje obrázek 2. Sportovci (jako aktivní účastníci) mohou být dále dělení podle toho, zda svoji činnost provozují organizovaně či nikoliv. Z pohledu finančních toků, jak organizovaní, tak neorganizovaní sportovci vystupují na straně poptávky jako spotřebitelé/nakupující sportovních statků a služeb. Nicméně organizovaní sportovci budou častěji stát i na straně příjemců veřejných zdrojů v podobě dotací, daňových úlev nebo například jako uživatelé sportovišť, jejichž výstava či provoz jsou alespoň z části zabezpečeny z veřejných zdrojů.

Obrázek 2.: Klasifikační schéma sportu

Zdroj: Novotný (2000)

Organizovaní i neorganizovaní sportovci provozují sport v rámci různých „**sportovních odvětví**“. Za sportovní odvětví lze považovat druh sportu, který má specifická pravidla a odlišuje se od ostatních sportů. Tato „definice“ jistě není vyčerpávající, nicméně intuitivní poznání je v této chvíli dostačující. Současně je zřejmé, že v rámci jednotlivých sportovních odvětví mohou být odlišné druhy sportů nebo disciplíny – například bojová umění lze dále rozdělit na judo, karate,...a řadu dalších. Atletika v sobě obsahuje různé disciplíny jako vrh koulí, běhy na různě dlouhé tratě apod.

Vydeme-li z předpokladu, že organizovaný sportovec je členem **sportovního klubu**/organizace, která působí v rámci určitého sportovního odvětví, potom je vysoce pravděpodobné, že daný sportovní klub bude i členem nějakého „**sportovního svazu**“. Sportovní svaz sdružuje sportovní kluby a organizace v rámci jednoho druhu sportu a svojí činností umožňuje například organizací mistrovství,

přeborů, lib, soutěží v daném sportu. Samotný termín sportovní svaz, lze nahradit i termíny sportovní federace, sportovní unie apod.

Z ekonomického hlediska jsou významné následující vlastnosti sportovních svazů

- *Popularita, počet členů a úspěchy sportovců daného svazu* – to ovlivní jejich potenciál získávat veřejné zdroje stejně jako i soukromé zdroje od sponzorů
- *Jednotnost či nejednotnost sportovních svazů* v rámci daného druhu sportu. Pokud v rámci jednoho druhu sportu např. Judo, existuje v zemi pouze jeden sportovní svaz sdružující všechny judisty, potom například existuje pouze jeden mistr republiky v dané disciplíně a roce. Z pohledu potenciálních sponzorů potom tedy existuje možnost sponzorovat mistra republiky s tím, že jde o výjimečnou (unikátní) vlastnost. Pokud je však dané sportovní odvětví nějakým způsobem nejednotné a tedy i existuje více sportovní svazů, ztrácí úspěšní sportovci své výjimečné postavení. Nejtypičtějším příkladem nejednotného sportu² je Karate³ (existuje několik národních (11!), stejně jako evropských a světových, svazů). Pokud existuje situace, kdy jsou sporty nejednotné nejen na národní, ale i světové úrovni, zpravidla tím trpí přehlednost a atraktivita sportu pro diváky, potenciál sportu stát se olympijským, atraktivita pro sponzory.
- *Olympijský či neolympijský sport* - tato vlastnost je z pohledu laika nepodstatná (jde přece o sport), nicméně z pohledu získávání veřejných zdrojů, zejména dotací na přípravu reprezentace apod., je kritérium olympijského sportu jednoznačně významné. Ve většině zemí je olympijská medaile vnímána jako nejcennější (ve srovnání např. s mistrovství světa) a proto je tento aspekt zohledněn i při alokaci zdrojů.

Obecně rozdělování zdrojů mezi jednotlivé sporty představuje velký normativní problém – Jak poznáme, které sporty jsou lepší (co je to lepší)? Které jsou populárnější? Zda medaile z olympiády je důležitější než potřeby sportující veřejnosti? Zda je správné podporovat více ty populární sporty, protože jsou populární a hodně lidí je aktivní provozuje a pasivně sleduje? A nebo je správné podporovat ty nepopulární sporty, protože mají menší šanci na přístup k soukromým zdrojům od sponzorů a současně nejsou pro zdraví o nic méně přínosné než sporty populární? O těchto a řadě jiných otázek nelze rozhodnout jinak než normativně, přesto, lze v určitých případech nalézt i ekonomické argumenty. Této problematice bude věnován prostor v dalších kapitolách.

Posledním pojmem, se kterým se můžeme setkat je termín „**zastřešující organizace**“. To jsou organizace, které sdružují jednotlivé sportovní svazy. Před rokem 1990 existovala pouze jediná taková organizace a to ČSTV (Československý svaz tělesné výchovy a sportu). Nyní existuje nástupnická organizace ČSTV (Český svaz tělesné výchovy) a cca osm dalších zastřešujících organizací (viz tabulka 1 v kapitole 3). Tyto zastřešující organizace plní podpůrné funkce pro sportovní svazy, jsou partnery při pro Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy a byly, až do roku 2011 akcionáři loterijní společnosti Sazka, přičemž její výtěžek byl určen právě na podporu sportu.

² Například Karate, Tae-kwondo, box,...

³ V ČR v roce 2012 existují tyto svazy karate: Český svaz Karate; Český svaz Goju-Ryu (styl karate); Český svaz JKA (japan karate association); Česká asociace tradičního karate; Česká federace tradičního karate Fudokan; Český svaz Shito-ryu (styl karate); Česká asociace Shorin Ryu Karate; Česká asociace Budo Karate; Česká asociace Shinkyokushinkai - Oyamas karate; Česká Meibukan Goju ryu Karate do Asociace; Česká unie Dento Karate

1.2 Ekonomie sportu

Novotný (2011) považuje ekonomii sportu za mladou vědní disciplínu, která vznikla cca před 25 lety. Zájem o ekonomii sportu logicky roste s růstem jeho ekonomického významu. Původně amatérské „neziskové“ aktivity se stávají profesionálními „ziskovými“, objevuje se problematika vysílacích práv sportovních přenosů, se změnami módy a popularizací sportu se rozšiřuje podíl produkce sportovního oblečení a náčiní, ukazují se fenomény spojené s olympijskými hrami (jejich dopad ekonomiku státu), objevuje se nutnost zkoumat vliv sportovní turistiky například na rozvoj regionu atd. Specifickým předmětem zkoumání se potom stává vztah státu (a jeho součástí) ke sportu, jeho významu, podpoře apod. Celkově se tedy rozšiřují oblasti zkoumání, které můžeme začít počítat do okruhu zájmu „ekonomie sportu“.

Definiční vymezení ekonomie sportu je tedy značně problematické. Můžeme vyjít z definice ekonomie a omezit ji na oblast sportu. Např. Wikipedia⁴ „*Ekonomie je věda, zabývající se lidským jednáním ve světě omezených zdrojů a neomezených potřeb*“; a tedy Ekonomie sportu bude zkoumat lidské jednání spojené s aktivitami tělesné kultury ve světě omezených zdrojů a neomezených potřeb. K takové definici by bylo možné namítnout, že nepostihuje zjevné ekonomické přesahy sportu např. pozitivní externality, multiplikátor investic apod.

Novotný (2011) kupříkladu ekonomii sportu vymezuje prostřednictvím sub-disciplín: „*veřejná ekonomie sportu, ekonomie spotřeby, ekonomické podmínky rozvoje sportu a sportování, velké sportovní akce, odvětvová ekonomie sportu, ekonomie sportovních potřeb, ekonomie práce, ekonomie mezinárodního sportu, institucionální ekonomie, demografie sportu.*“ S výčtem samotným sice nelze příliš polemizovat, přesto nijak nepřibližuje nebo nevymezuje hranice mezi ekonomikou sportu a „ekonomií“.

I když bychom mohli pátrat po dalších definicích, je spíše zřejmé, než samotná definice, je podstatná aktuálnost tématu a problému, které ekonomie sportu řeší. Sport je součástí života společnosti a s rostoucím blahobytem (sport lze řadit mezi zbytné statky) roste i podíl výdajů na sport jak z pohledu domácností, tak i z pohledu firem (sponzorů) nebo státu (donátora).

Definice ekonomie sportu (1)

Dokážete najít definici ekonomie sportu?

⁴ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ekonomie>

V rámci problémů ekonomie sportu potom řešíme následující otázky:

- Jaká má být role státu v oblasti podpory sportu
 - o Zda a jak zasahovat do tržního prostředí
 - o Jak alokovat veřejné zdroje
- Jaké jsou vztahy mezi jednotlivými aktéry
 - o V ziskovém i neziskovém sektoru
- Vliv sportu na ekonomiku státu

Tyto otázky budou později podrobněji zkoumány, v rámci úvodu je potom užitečné následující obrázek 3, které vymezuje jednotlivé sektory a typy aktérů, kteří působí v jednotných částech tělesné kultury. V posledním sloupci je vymezena role veřejného sektoru, podle představ autorů, nicméně jistě by bylo možné představit si alternativní silnější (slabší) roli veřejného sektoru.

Obrázek 3.: Subjekty působící v tělesné kultuře

Sektor	Soukromý sektor		Veřejný sektor
	Ziskový	Neziskový	
Tělesná kultura			
Tělesná výchova	X	Privátní školství, NNO	Veřejné, státní školství
Pohybová rekreace	Živnosti Obchodní spol.	NNO	<i>podpora</i>
Sport	Živnosti Obchodní spol.	NNO	Střediska vrcholového sportu, armádní, policejní sport, podpora reprezentace,... ale i podpora sportu pro všechny

Zdroj: Hobza, Rektořík (2006)

Problémy ekonomie sportu

Ekonomie sportu stojí, kromě definičních obtíží, před přinejmenším dvěma dalšími problémy. Novotný (2011) je rozděluje na metodologické a teoretické.

Metodologické problémy

Lze dále rozdělit dle Novotný (2011) na

- Problémy spojené s definicí aktivního sportovce - Nepanuje všeobecná shoda na tom, jak vymezit člověka jako aktivního sportovce. Kolikrát týdně má sportovat, jak intenzivně, jak dlouho apod. Nebo je třeba vymezovat aktivního sportovce podle toho, zda se tak sám vnímá? Tyto nejasnosti a rozdíly potom zkreslují srovnatelnost řady statistických zjištění
- Problémy spojené s přílišnou agregací ekonomických ukazatelů – pokud jsou klíčové makroekonomické statistiky příliš obecné, a nelze vysledovat podíl sportu na jejich hodnotách, je obtížná jak predikční, či statistická práce, ale i „optimální“ zásahy do systému.

A k nim je možní připojit i další

- Absence systematického měření/sledování ekonomických efektů podpory sportu z veřejných zdrojů vede k nesystematickému přístupu k alokaci zdrojů – Pokud nevíme, jak podpora z veřejných zdrojů působí, kolik „blaha“ vytvoří, je obtížné správně se rozhodovat o další alokaci zdrojů

Teoretické problémy

Novotný (2011) považuje za hlavní klíčové **rozdíly mezi hlavními ekonomickými teoriemi** (liberalismus, keynesiánství, marxismus, atd.).

Podobně by bylo možné zařadit i tzv. **normativní problémy**: který sport je „lepší“, pokud známe odpověď na roli státu při podpoře sportu (viz předchozí bod) potom určení „státních priorit“ (tzn. Je v zájmu společnosti podporovat vrcholové sportovce, reprezentanty, nebo je v zájmu společnosti (ne)podporovat sport pro všechny?

1.3 Důvody státních zásahů

Jak nepřímo vyplývá z předchozího textu, je záběr ekonomie sportu poměrně široký a množství problémů, kterým tato oblast čelí velké. Oblasti, kam může ekonomie sportu směřovat svoji pozornost, lze shrnout do následujících bodů:

- Role státu – jak moc má stát zasahovat
 - Do produkce a skladby sportovních produktů (tj. podpora neziskového sektoru, podpora reprezentace, změny v právním prostředí, podpora tělesné výchovy apod.)
 - Do podmínek fungování sportovních firem – zejména v oblasti daňové a účetní legislativy

- Chování klubu
 - Jak uvnitř daných pravidel maximalizovat svůj užitek (U sportovních klubů orientovaných na dosažení zisku – problematika maximalizace zisku)
 - Problematika dobrovolnictví
 - Vztahy s veřejným i soukromým sektorem
 - Finanční a nefinanční vztahy se státem (tj. včetně municipalit)
 - Vztahy se soukromými firmami zejména v oblasti partnerství a sponzoringu
- Chování firmy
 - Jak maximalizovat zisk
 - Specifické otázky loterií a jiných hazardních her

Položíme-li si otázku, proč má stát nějakým způsobem zasahovat do oblasti sportu, nalezneme argumenty jak ekonomické tak ne-ekonomické rovině. Důvody jsou:

- Ekonomické
 - Tržní selhání:
 - externality⁵; nedokonalá konkurence; veřejné statky; asymetrická informace
 - Stimul ekonomiky
 - Vliv na HDP; Zaměstnanost; Multiplikátor investic
- Mimoekonomické (Strecková, Malý 1998) (řadu z nich lze započítat i do oblasti pozitivních nebo negativních externalit)
 - kultivace lidského potenciálu; rozvoj rovných příležitostí; Podpora morálních hodnot; atd.

Z hlediska ekonomických argumentů je klíčová existence pozitivních externalit a multiplikačního efektu z investic. Této problematice bude věnován širší prostor v dalším textu.

1.4 Shrnutí a otázky

Kapitola představuje úvod do problematiky, vymezuje základní pojmy a poukazuje na jejich ekonomické souvislosti. Student by měl být schopen identifikovat základní problémy, otázky ekonomie sportu.

⁵ Stiglitz (1997) definuje externality jako „Případy, ve kterých činnost jednotlivců nebo společností způsobuje vyšší náklady u jiných spotřebitelů nebo výrobců, nazýváme negativní externality. Existují ale také důležité pozitivní externality, kdy činnost jednotlivců nebo společností přináší prospěch ostatním.“

Shrnující úkoly (1)

1. Jaké jsou ekonomické dopady pro nejednotné druhy sportu? Tzn. V zemi působí více sportovních svazů/federací v rámci jednoho sportovního odvětví.

Pokuste se identifikovat další souvislosti nad rámec textu

2. Podívejte se na obrázek 3: „Subjekty působící v tělesné kultuře a pokuste se určit oblasti“, kde podle vás dochází nejvíce k pozitivním externalitám?

3. Zjistěte, kolik je přibližně sportovců v České republice

4. Proč dochází se ukazuje, že počty členů v klubech a svazech mohou/jsou nadhodnocené?

1.5 Použitá a doporučená literatura

- Bílá kniha o sportu (2007) – Komise Evropských společenství. [Online 04.2012] ec.europa.eu/sport/documents/wp_on_sport_cs.pdf
- HOBZA, V., REKTOŘÍK, J. (2006) – Základy ekonomie sport. Ekopress, s.r.o. ISBN 80-86929-04-03
- NOVOTNÝ, J. (2011) – Sport v ekonomice. Wolters Kluwer ČR, a.s. ISBN 978-80-7357-666-0
- NOVOTNÝ, J. (2000) – Ekonomika sportu. ISV nakladatelství, Praha. ISBN 80-85866-68-4
- STRECKOVÁ, Y.; MALÝ, I. - Veřejná ekonomie pro školu i praxi. Vyd. 1. Praha : Computer Press, 1998. 214 s. ISBN 8072261126
- STIGLITZ, J. E. Ekonomie veřejného sektoru. Vyd. 1. Praha : Grada, 1997. 661 s. ISBN 8071694541
- Wikipedia – pojem ekonomie - [Online 04.2012] <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ekonomie>

2 Mikroekonomické a makroekonomické aspekty

Klíčová slova: poptávka, nabídka, substituční efekt, důchodový efekt, pozitivní externalita

Důležitá poznámka: Následující pasáž předpokládá znalosti základů mikroekonomie. Pokud jsou nějaké části nejasné, doporučuji využití pramenů jako např. Stiglitz (1997) nebo Samuelson, Nordhaus (1991), případně jiné standardní učebnice mikroekonomie; a doplnit si poznatky k lepšímu pochopení.

2.1 Poptávka a nabídka

Poptávka

Je tvořena výdaji jednotlivců, firem i státu

Víme, že poptávku ovlivňuje (Hobza, Rektořík 2006):

- Struktura preferencí poptávajících
- Výše cen poptávaného zboží a služeb TK
- Informace
- Disponibilní volný čas
- Výše příjmu
- Vliv institucionálních podmínek

Tvar a sklon poptávky je dán její cenovou elasticitou. Jinou cenovou elasticitu bude mít poptávka (viz obrázek) fanouška po vstupenkách na utkání jeho sportovního klubu (D1) a jinou cenovou elasticitu bude mít poptávka po sportovním oblečení (D2).

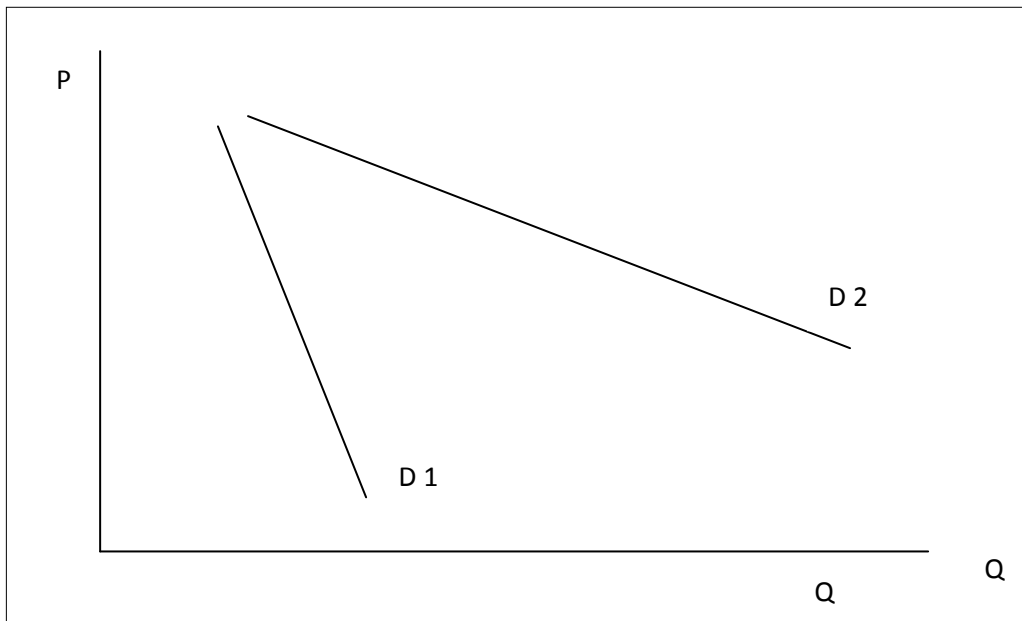
Obecně je možné říct, že poptávka po sportu bude více cenově elastická a to především proto, že sport patří do kategorie zbytných statků.

Poptávka (2)

Zkuste se zamyslet nad tím, jaký tvar by měla poptávka po nabídce služeb fotbalového klubu – jak elastická poptávka bude, a co to ovlivní?

Obrázek 4.: Poptávka

Zdroj: autor

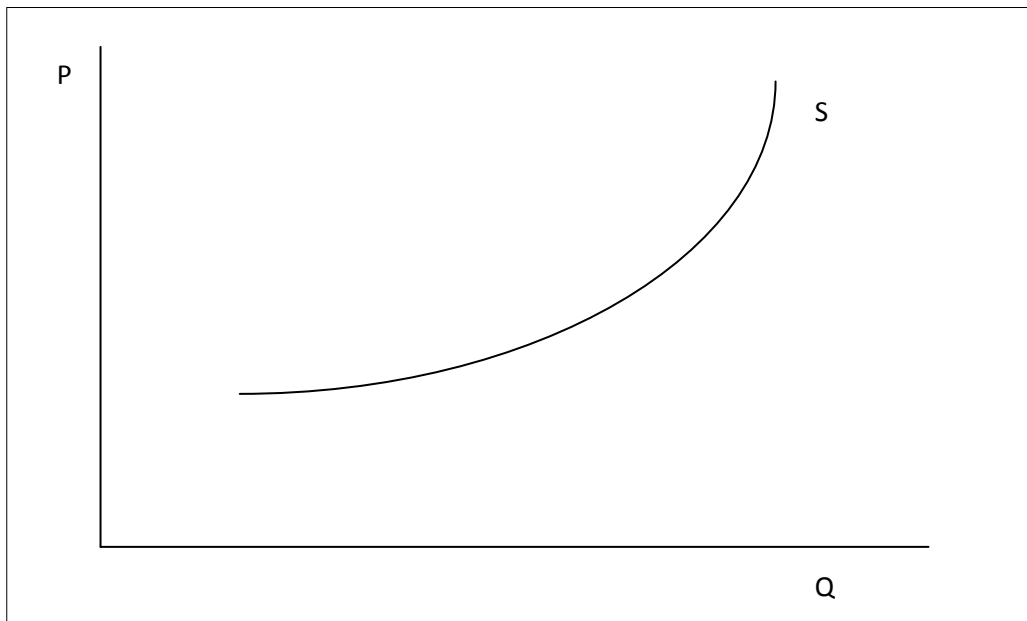
Nabídka

Z hlediska ekonomické teorie víme, že nabídka současně představuje křivku mezních nákladů.

Nabídku tvoří subjekty dle:

- Právní formy
 - Živnosti, s.r.o., nadace,...
- Dle cílové orientace
 - Non profit, for-profit
- Dle funkčnosti a způsobu plnění věcných úkolů
 - Města, spolky, podnikatelské subjekty...
- Dle šířky nabídky sportu
 - Sportovní centra, účelová zařízení

Obrázek 5.: Nabídka

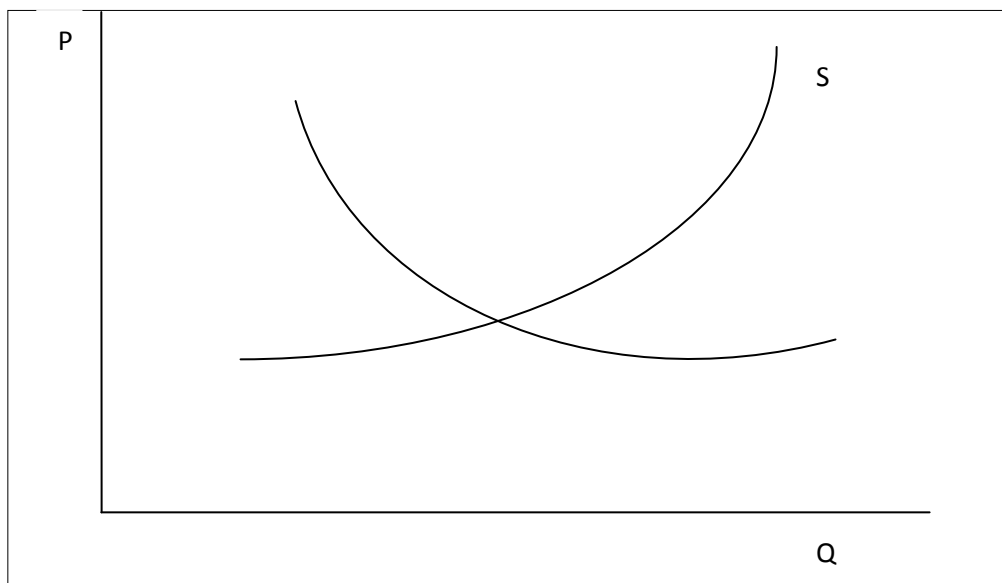
Zdroj: autor

Nabídka (2)

Uvažujte o tvaru nabídky, kterou bude mít fitness centrum a fotbalový stadion

Rovnovážná situace

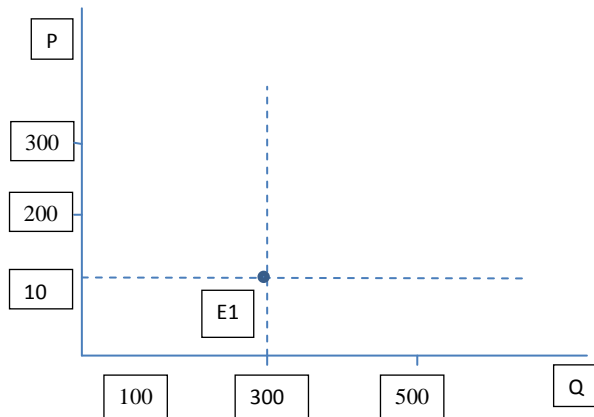

Zdroj: autor

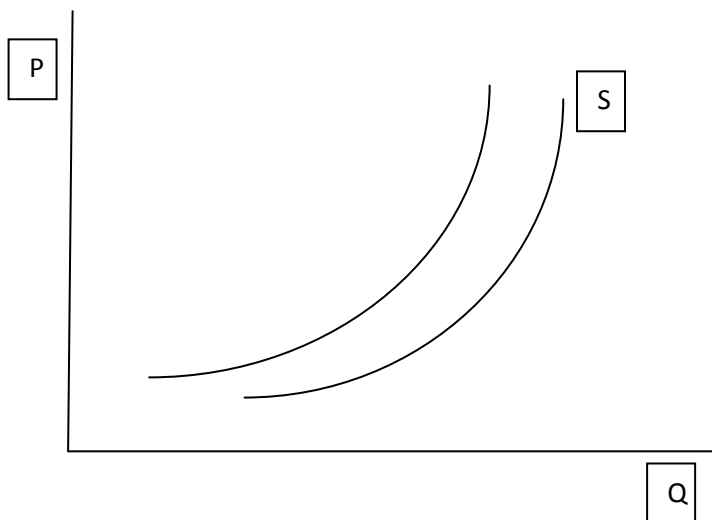
Samostatný úkol – mikroekonomická řešení(2)

1. Jste pořadatel sportovní akce, víte, že kapacita hlediště je 500 míst a cenu vstupenek jste určili na 100 Kč. Průzkumem trhu jste zjistili převis poptávky 200 kč a víte, že poptávka má vysokou cenovou elasticitu. Momentálně se nacházíte v situaci označené E1, jaké bude vaše rozhodnutí? Zakreslete vámi zvolené řešení do grafu (dokreslete Poptávku – její tvar a určete bod rovnováhy)

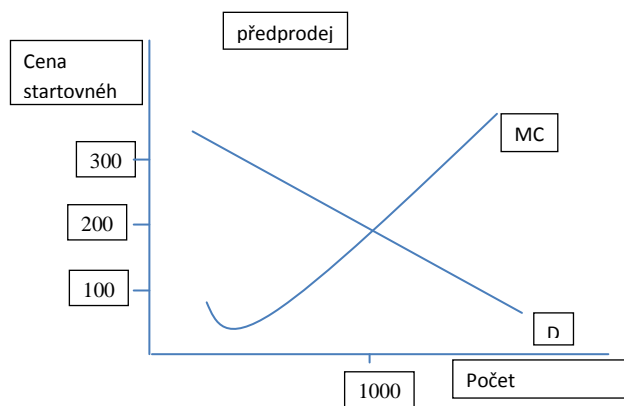
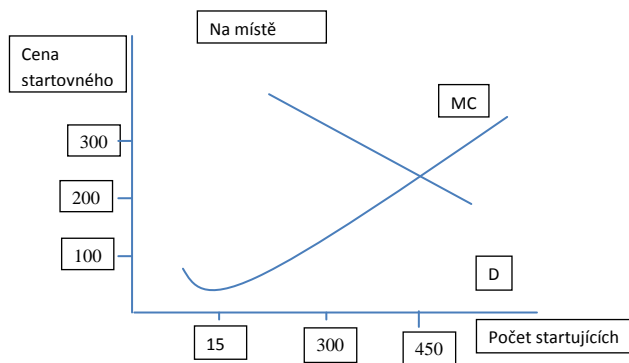

2. Zopakujte si pojmy:

- přebytek spotřebitele
- Celkový a mezní užitek
- Co znamená situace kdy je D vertikální / horizontální
- Co způsobí posun po křivce (D nebo S) a co způsobí posun křivky

3. Jste pořadatelem běžeckého závodu. Vaši poradci doporučují, aby startovné stálo 200 Kč, pokud se účastník přihlásí měsíc předem a 300 Kč pokud se přihlásí na místě. Znáte křivku vašich mezních nákladů a loňskou situaci ukazují následující dva grafy. Je stanovení cen vašimi poradci správné? Letos očekáváte stejnou poptávku, loňské i letošní MC jsou si rovny, loni bylo celkem 1300 účastníků, přičemž 300 zaplatilo startovné na místě.

Výsledky práce je vhodné konzultovat během přímé výuky.

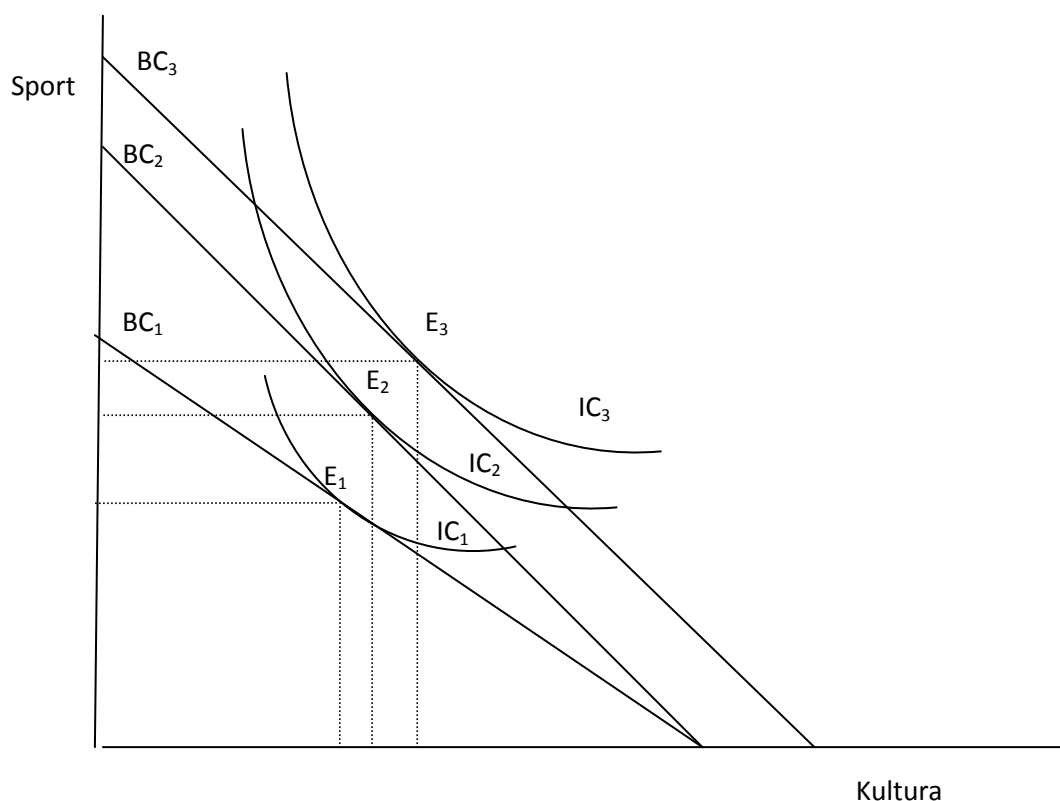
2.2 Důchodový a substituční efekt

Substituční i důchodový efekt, jako nástroj mikroekonomie, má v oblasti sportu značné využití. O substitučních nebo důchodových efektech uvažujeme v například v případě dotací, rozhodování spotřebitele nebo při posuzování ekonomických efektů investic do sportu.

Základní princip působení obou efektů se vysvětluje pomocí indifferenčních křivek (IC) a hranice rozpočtového omezení (BC). Na osách x a y jsou potom statky nebo skupiny statků mezi kterými probíhá rozhodování spotřebitele.

Následující graf zobrazuje situaci rozhodování mezi sportem a kulturou. Situaci v bodu E1 můžeme označit jako výchozí. Snížení ceny statku sport změnilo sklon BC1 na BC2 a došlo k rovnováze na nové (vyšší úrovni IC), tedy bod E2. Změna rozpočtového omezení (vyšší příjem) potom vede k rovnováze na úrovni E3.

Obrázek 6.: Substituční a důchodový efekt

Zdroj: autor

Substituční a důchodový efekt(2)

Zakreslete situaci, kdy na jedné ose bude statek sport a na druhé bydlení. Uvažujte:

- změně ceny za sport (snížení ceny)
- zdražení statku bydlení
- snížení příjmu

Bude se nějak řešení odlišovat od situace, kdy se rozhodujeme mezi sportem a kulturou?

Poznámka:

V rámci požadavků na ukončení předmětu ekonomika sportu není nutné studovat různé výjimky jako např. rohová řešení, nebo luxusní a méněcenné statky. Znalost této problematiky je samozřejmě výhodou. Student by však měl mít jasno v pochopení základních principů obou těchto efektů

Hobza, Rektořík (2006) k problematice dále doplňují: „Rozsah změny poptávky na základě změny příjmu je charakterizován rozpočtovou elasticitou. Z produktů tělesné kultury patří sportovní a tělocvičné produkty do skupiny s vysokou rozpočtovou elasticitou.“ Jinak řečeno sport je zbytečný statek a změna ceny jiných statků zvláště pak nezbytných a stejně jako změna výše příjmu, výrazně ovlivní poptávku po sportu (tělesné kultuře). „ Tento fakt je velmi důležitý při ekonomických úvahách o efektivnosti určitých typů investic do systémů tělesné kultury, neboť z vysoké rozpočtové elasticity je odvozována vysoká poptávková elasticita, která je jedním z rizikových ekonomických faktorů investic směřovaných do tělesné kultury. Z toho závěru také vyplývá obezřetná politika bank financujících volnočasové projekty“.

Volitelný úkol:

Praktickou aplikaci mikroekonomie řeší např. Kahn (2007) k určení optimální velikosti ligové soutěže Kahn, L. M. (2007): Sports League Expansion and Consumer Welfare Journal of Sports Economics May 2007 8: 115-138, first published on March 12, 2007 doi:10.1177/1527002505281227

2.3 Produkty v oblasti sportu

Ačkoliv vlastnosti produktů jsou standardně řešeny především z pohledu managementu. I pro lepší pochopení odlišností poptávky a nabídky je vhodné si tento pohled rozšířit.

Čím se tedy liší sportovní produkty od běžných statků? Čáslavová (2005) stanovuje tyto **Specifické vlastnosti sportovních produktů**

- subjektivní oceňování sportovních produktů
- převážná abstraktnost a nemateriálnost produktů
- nepředvídatelný vývoj produktů (nejistý výsledek)

- malá možnost kontroly složení produktů (jsou možné dva stejné výsledky)
- sport
- jako veřejně poskytovaný statek (sport, ale spíše není veřejným statkem)
- u části sportovních produktů nelze stanovit tržní cena

Dále potom můžeme jednotlivé sportovní produkty rozdělit do kategorií, které mají společnou charakteristiku ve vztahu k předchozím specifickým vlastnostem. Čáslavová (2005) určuje tuto

Typologii sportovních produktů

- základní produkty tělesné kultury
 - nabídka tělesných cvičení
 - nabídka sportovních akcí
 - nabídka sportovně-rekreačních akcí
- produkty podmiňující sport
 - sportovní zařízení
 - společenské akce
 - pojištění, doprava, vstupenky
- klasické materiální produkty
 - nářadí, oblečení, náčiní
- produkty vázané na osobnost
 - sportovce
 - výkony trenéra
 - reklamní vystoupení sportovců
- myšlenkové produkty
 - iniciují tělovýchovu a sportovní oblast (skol, OH)
 - sportovní informace šířené médii
 - hodnoty zážitku v tělesné kultuře a sportu
- *Produkty navazující na sport*
 - *Sázky, reklama*

Sportovní produkty (2)

Zamyslete se nad možnostmi oceňování statků v jednotlivých kategoriích.

2.4 Makroekonomický pohled na sport

Důležitá poznámka: Následující pasáž předpokládá znalosti základů makroekonomie. Pokud jsou nějaké části nejasné, doporučuji využití pramenů jako např. Samuelson, Nordhaus (1991), případně jiné standardní učebnice makroekonomie.

Tělesná kultura, resp. sport, je faktorem, který ovlivňuje částečně ekonomiku daného státu. V případě olympijských her dokonce můžeme uvažovat o zásadním vlivu na ekonomiku státu. Pokud jde ovlivnění HDP, má sport ovlivnit každou ze standardně uváděných komponent:

HDP=C+I+G+X

C: výdaje domácností na spotřebu. Odhaduje cca 10tis položek⁶, přičemž některé mají alternativní zařazení např. kolo, oblečení,...). Hlavně služby a sportovní pomůcky a náčiní

I: pro školní TV, pro vrcholový a výkonnostní sport, tělocvičně-rekreační,... včetně technické infrastruktury

G: výdaje ze státního rozpočtu (včetně municipalit).

X: $Im > Ex$ (nadmárodní firmy, sportovní produkty)

Podíl TK na výkonu ekonomiky (Novotný 2011)

Mohlo by se zdát, že tento podíl není příliš vysoký, nicméně zdá se, že evropský i světový trend směřuje ke zvyšování tohoto podílu. Uvážíme, v mikroekonomii, prezentovanou informaci o citlivosti poptávky, zřejmě v zemích s rostoucím důchodem, bude růst i ochota

- Podíl sportu a tělovýchovy na HDP 1,5-2%
- Odhad průměr EU 3,7% (2009)
- Podíl TK na veřejných výdajích 0,4-1,7%
- Zaměstnanost- ČR odhad 1,5% (SRN 2%, Finsko 0,8%)
- Odhad průměr EU 5,4% (2009)

⁶ Hobza, Rektořík (2006)

Mechanismus podpory sportu

Více pozornosti tomuto aspektu je věnováno v kapitole 6.

Při úvahách o dopadu tělesné kultury na HDP, nelze zapomínat na to, že zejména „G“ se může uskutečňovat i z jiných, než ekonomických důvodů. Obecné důvody podpory sportu dělíme na:

- Ekonomické
 - Stimul ekonomiky – (investiční multiplikátor)
 - Řešení tržního selhání
- Neekonomické (nepřímý ekonomický potenciál)
 - Politické
 - Sociální

Pokud jde o roli státu (a jeho vliv na G a tedy i na HDP) má stát k dispozici tyto základní nástroje:

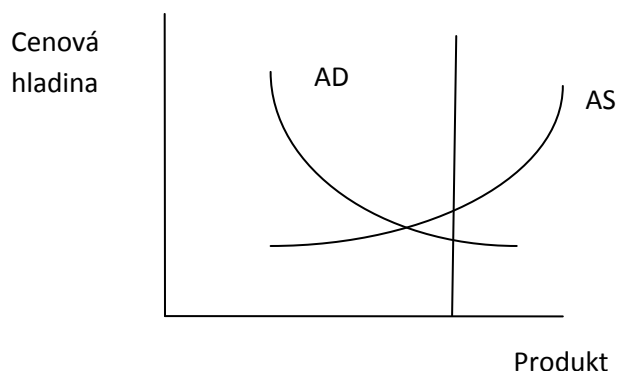
- Finanční podpora
 - Daňové úlevy
 - Dotace
 - Redistribuce výnosů loterií
 - Investice
- Nefinanční podpora

Současně musíme brát v úvahu přinejmenším: Náklady obětované příležitosti; Transakční náklady; Vytěšňování soukromých investic

Agregátní poptávka a nabídka

Víme, že AD (=HDP) je ovlivněna fiskální politikou státu, zatímco agregátní nabídka (AS) je ovlivněna monetární politikou.

Obrázek 7.: Model ASAD

Zdroj: autor

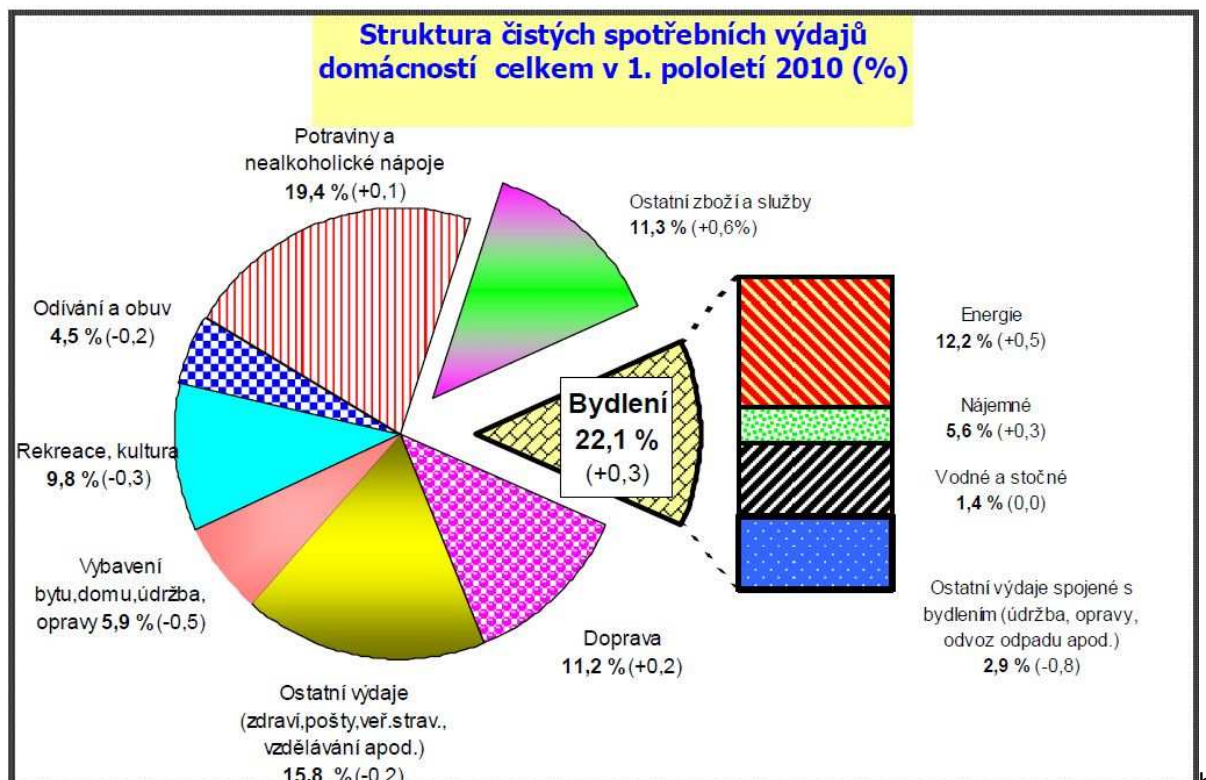
Agregátní poptávka a nabídka – dopady dotací (2)

1. Zamyslete se nad tím, jaký je vliv dotací (pro NNO) na posun AS – alternativní pohledy (Znamená dotace pro NNO \uparrow Q nebo by poskytnuté Q bylo stejné i bez dotace?)
2. Jak se daňová úleva pro NNO projeví na AS a AD?

Soukromé zdroje

Výdaje domácností na spotřebu představují více než polovinou soukromých zdrojů celkem. Bližší analýzy ovšem komplikuje nedostatečně členěná struktura statistických dat, kdy není možné oddělit sport, kulturu a rekreaci. Současně výdaje na obuv mohou být i výdaji na sport, Podobný problém je v kategorii „ostatní zboží a služby“

Obrázek 8.: Struktura spotřebních výdajů domácností

Zdroj: MPSV (2010)

2.5 Použitá a doporučená literatura

- SAMUELSON P.A., NORDHAUS, W.D.(1991) - Ekonomie. Vyd. 1. Praha : Svoboda, 1991. 1011 s. ISBN 8020501924
- STIGLITZ, J. E. Ekonomie veřejného sektoru. Vyd. 1. Praha : Grada, 1997. 661 s. ISBN 8071694541
- HOBZA, V., REKTOŘÍK, J. (2006) – Základy ekonomie sport. Ekopress, s.r.o. ISBN 80-86929-04-03
- NOVOTNÝ, J. (2011) – Sport v ekonomice. Wolters Kluwer ČR, a.s. ISBN 978-80-7357-666-0
- Kahn, L. M. (2007): Sports League Expansion and Consumer Welfare Journal of Sports Economics May 2007 8: 115-138, first published on March 12, 2007
doi:10.1177/1527002505281227
- MPSV (2010) - Analýza vývoje příjmů a výdajů domácností ČR v 1. pololetí 2010 a predikce na další období. [Online 04.2012] http://www.mpsv.cz/files/clanky/9789/1002_textova_cast.pdf

3 Institucionální systém podpory sportu v ČR

Klíčová slova: instituce; organizace; sdružení, sportovní svazy, federace, unie; sportovní kluby; ČSTV;

3.1 Úvod

Instituce, jako dobrovolně vytvořené organizace, vznikají především ze tří důvodů:

- Proto, aby jednotlivci i organizace v těchto institucích sdružení mohli hájit své zájmy vůči ostatním subjektům (typicky státu, nebo i soukromým firmám)
- Proto, aby svojí činností byli vzájemně nebo veřejně prospěšní
- Proto, aby díky své cíle (počtu členů, známosti), mohli lépe propagovat svůj zájem (sport)

Právě první, výše zmíněný důvod nemusí být zcela zřejmý, nebo nemusí být chápán jako primární důvod vzniku dané instituce. Přesto je potřebné si uvědomit, že partnerem k vyjednávání pro vládu nemůže být jednotlivec nebo sportovní klub, je potřeba větší organizace zastupující větší uskupení organizací, jednotlivců. Stejná analogie má potom význam na úrovni Evropské Unie.

Institucionální strukturou je potřeba rozumět nejen dobrovolně vzniklé organizace, ale i institucionální struktury vzniklé díky uspořádání státu nebo vyššího celku jako například EU, MOV.

3.2 Státní struktury

Pro pochopení systému v ČR je základním dokumentem **Zákon o podpoře sportu** č. 115/2001 Sb., ze dne 28. února 2001 ve znění zákona č. 219/2005 Sb. Tento zákon vymezuje klíčová ministerstva, do jejich kompetencí spadá podpora sportu a stejně tak i vymezuje úlohu municipalit. Svým rozsahem jde o velmi stručný dokument, přičemž o potřebě jeho novelizace se vedou už delší dobu debaty mezi klíčovými aktéry v odvětví sportu.

Zákon o podpoře sportu současně definuje sport jako: *„všechny formy tělesné činnosti, které prostřednictvím organizované i neorganizované účasti si kladou za cíl harmonický rozvoj tělesné i psychické kondice, upevňování zdraví a dosahování sportovních výkonů v soutěžích všech úrovní. Sportem pro všechny se rozumí organizovaný a neorganizovaný sport a pohybová rekreace určená širokým vrstvám obyvatelstva“* (§ 2). Současně zákon definuje pojem „sportovní zařízení“ jako: *„objekt, pozemek, vodní plocha, budova nebo jejich soubor sloužící výhradně nebo převážně pro provozování sportu.“*

Dalšími důležitými dokumenty jsou:

- **KONCEPCE STÁTNÍ PODPORY SPORTU V ČESKÉ REPUBLICE (2009)**
 - Aktuálně (rok 2012) platná koncepce vymezuje cíle v deseti oblastech:
 - Legislativně právní rámec sportu
 - Podpora všeobecné sportovní činnosti
 - Podpora péče o talentovanou mládež
 - Státní sportovní reprezentace
 - Financování sportu
 - Vzdělání, věda a výzkum
 - Sportovní etika a Fair play
 - Zdravotní zabezpečení sportu
 - Boj proti doping
 - Pořádání sportovních akcí mezinárodního významu
- Zásady vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy (2010)
- Současně platí, že existují další dílčí dokumenty, které věnují pozornost jednotlivých oblastem. Zpravidla jde o dokumenty zaměřené na problematiku doping, sportovní etiky apod. Je nutné sledovat aktuální situaci neboť koncepční činnost vlády, její priority i cíle se v čase mění

Dotace – zásady (3)

Získejte informace o aktuálních zásadách poskytování dotací pro vybraný program MŠMT a analyzujte tyto zásady – komu přináší užitek, zvýhodňuje některé sporty před jinými?

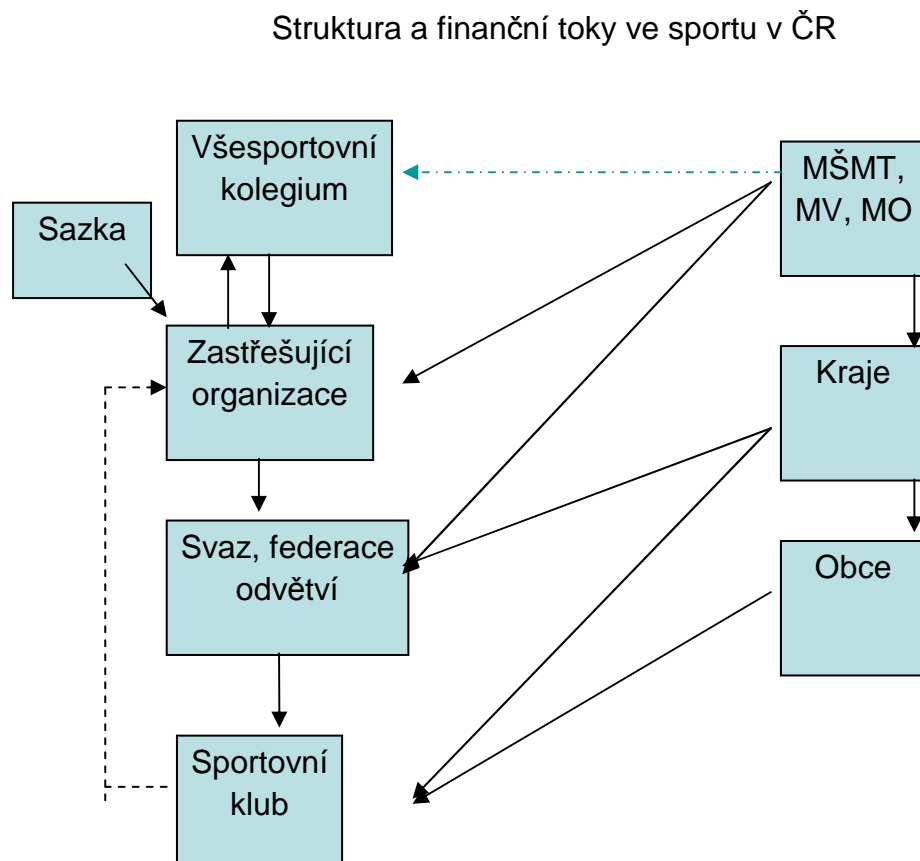
Cíle a priority státní politiky, pro potřeby pochopení kontextu nejlépe vystihuje starší dokument: Koncepce státní politiky v tělovýchově a sportu v České republice (1999), který vymezuje priority státu následovně:

- *Změny hodnotové orientace občanů*
- *Trvale zlepšovat podmínky pro provozování sportu*
- *Trvale vytvářet podmínky pro sportovní aktivity dětí a mládeže na školách*
- *Dosahovat očekávaných a odpovídajících sportovních výsledků na významných světových soutěžích*
- *Vytvářet účinný systém podpory programů zabraňující negativním jevům ve sportu*

Následující dva obrázky představují určitou síť vztahů mezi jednotlivými aktéry uvnitř sportovního prostředí ČR. Obrázek 3 zobrazuje linii vztahů především ve směru finančních toků. Ze současného hlediska (rok 2012) obsahuje dvě již zastaralé vazby:

- Sazka – od roku 2011 přestali jejími akcionáři být zastřešující organizace a tedy není s ní možné nadále počítat jako s přímým zdrojem finančních prostředků
- Všesportovním kolegium – organizace (bez právní subjektivity), která je v současnosti (rok 2012) spíše mrtvou organizací bez reálné aktivity. Myšlenka jejího vzniku byla zřejmá – spojit zastřešující organizace do jedné platformy a umožnit tak vznik prostředí k debatě i zastupování zájmu vůči státu.

Obrázek 9.: Struktura institucí a finanční toky v ČR

Zdroj: autor

Obrázek číslo 5 zobrazuje v principu stejnou situaci, ale jde o vizi převzatou z Koncepce státní podpory sportu v ČR (2009), kde jak je patrné stále figuruje všesportovní kolegium.

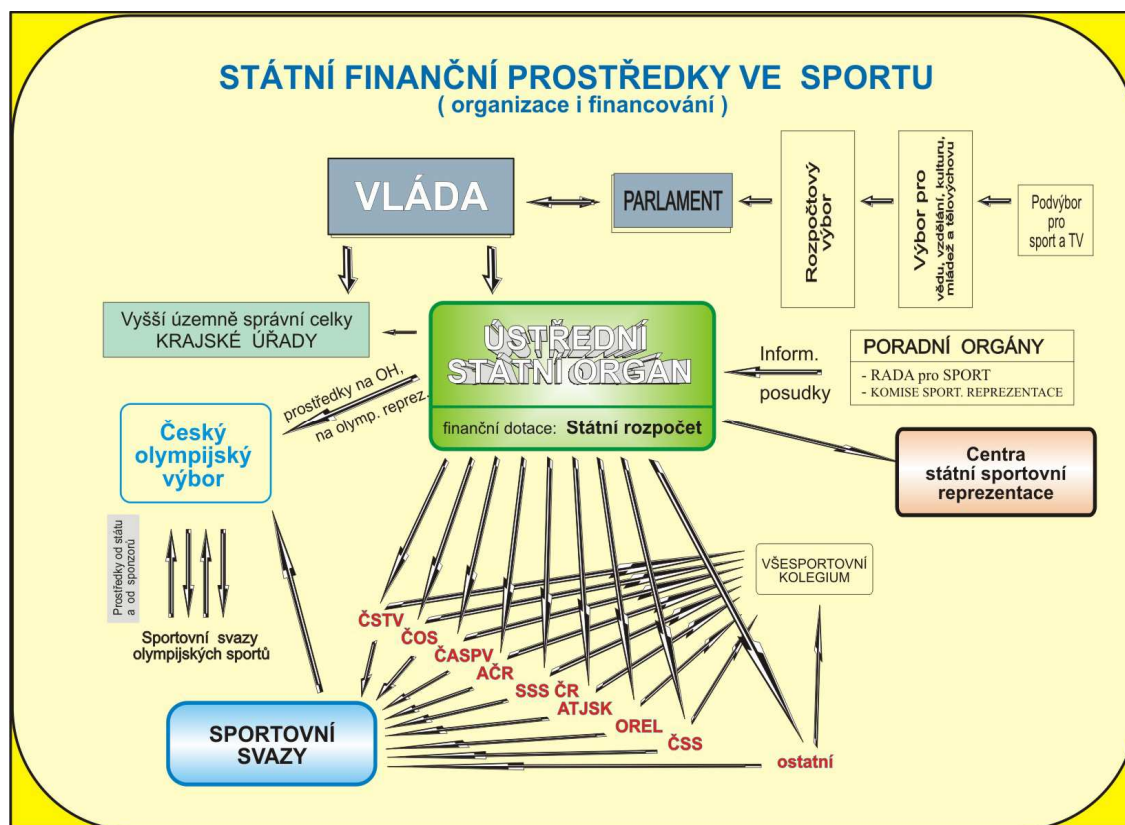

Instituce ve sportu (3)

Srovnejte obě schémata a určete:

- Které více odpovídá současnému stavu
- Které vazby považujete za nejvýznamnější
- Doplňte aktéry a vazby, které podle vás chybí

Obrázek 10.: Struktura institucí a finanční toky v ČR II.

Zdroj: Koncepce státní podpory sportu v ČR (2009) - příloha <http://www.msmt.cz/file/15052>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

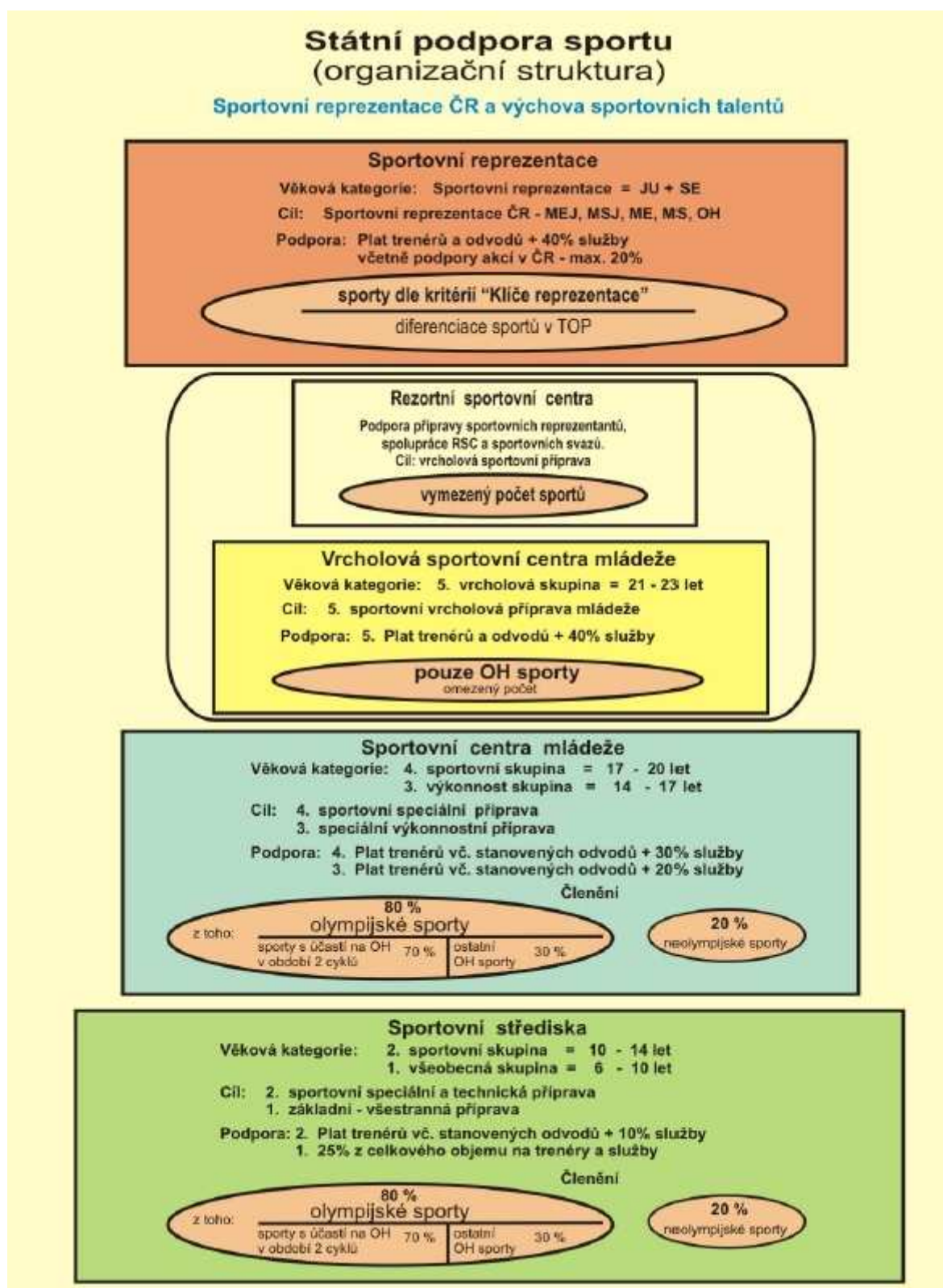
Zákon o podpoře sportu vymezuje úlohu MŠMT takto:

- vypracovává návrh koncepce státní politiky ve sportu (dále jen "koncepce") a předkládá jej vládě ke schválení,
- koordinuje uskutečňování vládou schválené koncepce,
- zabezpečuje finanční podporu sportu ze státního rozpočtu,
- vytváří podmínky pro státní sportovní reprezentaci, pro přípravu sportovních talentů, pro rozvoj sportu pro všechny a pro sport zdravotně postižených občanů,
- vydává antidopingový program a organizuje a kontroluje jeho uskutečňování,
- rozhoduje o akreditaci vzdělávacích zařízení působících v oblasti sportu,
- zřizuje rezortní sportovní centrum a zabezpečuje jeho činnost,
- koordinuje činnost rezortních sportovních center Ministerstva obrany a Ministerstva vnitra.

a dále je vymezen pojem „Rezortní sportovní centrum“ Jako organizační složku státu, která zabezpečuje vytváření potřebných předpokladů pro přípravu sportovních talentů a pro státní sportovní reprezentaci.

Následující schéma je opět převzaté z Koncepce státní podpory sportu v ČR poměrně jasně zobrazuje stávající strukturu vztahů i dotačních titulů v linii reprezentace a přípravy talentů.

Obrázek 11.: Státní podpora sportu

Zdroj: Koncepce státní podpory sportu v ČR (2009)-příloha <http://www.msmt.cz/file/15052>

Olympijské a neolympijské sporty (3)

1. Co ze schématu plyne ve vztahu k podpoře olympijských a neolympijských sportu? Jaké závěry byste vyslovili o prioritách státu ve vztahu k olympiádě?

Samostatný úkol – dotační programy MŠMT (3)

V následujících dvou příkladech je uvedena struktura dotačních titulů z MŠMT v letech 2009 a 2011. Bez ohledu na změnu v počtu programů celkový objem zdrojů nevykazoval významné změny. Současně byl vždy aplikován princip rozdělení mezi dva okruhy:

- reprezentace (a její příprava)
- sport pro všechny

V čase se liší především vzájemný poměr těchto dvou oblastí. To, zda je žádoucí více podporovat reprezentaci nebo sport pro všechny je silně normativní otázka a pro každou odpověď lze předložit řadu argumentů.

Zásady podpory sportu 2011⁷

- **Neinvestiční dotace:**
 - **Výdajový okruh: Sportovní reprezentace**
 - Program I Sportovní reprezentace České republiky
 - Program II Sportovně talentovaná mládež
 - **Výdajový okruh: Všeobecná sportovní činnost**
 - Program III Všeobecná sportovní činnost
 - Program IV Údržba a provoz sportovních zařízení
 - Program V Organizace sportu (*pokud bude schváleno navýšení rozpočtu*)
- **Investiční dotace:**
 - Program 133510 Podpora materiálně technické základny sportu
 - Subtitul 133512: Materiálně technická základna sportovních organizací
 - Subtitul 133513: Materiálně technická základna sportovní reprezentace

⁷ Dle www.msmt.cz

Zásady podpory sportu 2009

- Část A: Podpora státní sportovní reprezentace a přípravy sportovních talentů
 - Program I – Sportovní reprezentace ČR
 - Program II – Sportovní centra mládeže
 - Program III – Sportovní talent
 - Program IV – Sportovní střediska
- Část B: Podpora oblasti „Tělovýchova“, tzv. Veřejně prospěšné programy (VPP)
 - Program V – Národní program rozvoje sportu pro všechny
 - Program VI – Sport a škola
 - Program VII – Sport zdravotně postižených
 - Program VIII – Údržba a provoz sportovních a tělovýchovných zařízení
- Část C: Oblast výdajů na programové financování reprodukce majetku
 - Program 233510 (investice)
 - Podprogram 233512 – tělovýchova
 - Podprogram 233513 - sportovní reprezentace

1. Vyhledejte aktuální stav
2. srovnajte objem zdrojů z MŠMT na jednotlivé programy s minulostí
3. **Sepište argumenty**, proč by stát měl z rozpočtu MŠMT podporovat více:
 - reprezentaci
 - sport pro všechny

Nápověda: zaměřte se v úvahách např. na pozitivní externality, vezměte v úvahu i existenci dalších úrovní státu, které sport podporují

4. Zamyslete se nad optimálním poměrem neinvestičních dotací (transferů) vůči investičním dotacím
5. Diskutujte výhody a nevýhody víceletého financování (tzn. Příslib na dotací na více než jeden rok)...oproti stávající praxi – dotace na jeden rok.

Výsledky by bylo dobré diskutovat v rámci přímé výuky

Další úrovně státu

Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra a Ministerstvo zdravotnictví

Podle § 4 zákona o podpoře sportu:

- Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra ve své působnosti vytvářejí podmínky pro rozvoj sportu, pro přípravu ke státní sportovní reprezentaci a přípravu sportovních talentů a zřizují svá rezortní sportovní centra a zabezpečují jejich činnost.
- Ministerstvo zdravotnictví ve své působnosti organizuje zdravotní péči o státní sportovní reprezentanty a sportovní talenty a vytváří organizační předpoklady umožňující specifický přístup sportovních reprezentantů ke klinické péči, zřizuje laboratoř dopingové kontroly a zabezpečuje její činnost v rozsahu stanoveném Mezinárodním olympijským výborem; laboratoř dopingové kontroly je organizační složkou státu.

V rámci Ministerstva obrany působí Armádní sportovní centrum DUKLA (ASC DUKLA) je organizační složkou MO ČR. Armádní vrcholový sport je zaměřen na zabezpečení státní sportovní reprezentace České republiky v oblasti organizační, metodické, materiální, finanční a personální.

- Prioritně se u ASC DUKLA zabezpečují olympijská sportovní odvětví.
- cca 300 sportovců
- Např. Handball club DUKLA Praha, Volejbalový klub DUKLA Liberec a Vědecké a servisní pracoviště tělesné výchovy a sportu (CASRI).
- Vysokoškolské sportovní centrum MŠMT ČR (VSC)(dříve Středisko vrcholného sportu) vzniklo v roce 1974. Sportovní centrum je od 1. 3. 2003 organizační složkou státu.
 - Plavání, šerm, veslování

Do dalších aktivit MO a MV lze řadit *Policejní sport a Hasičský sport*, který je primárně spojen s přípravou na specifický výkon povolání, ale i zde se organizují soutěže a existují sportovní disciplíny. Primární cíl těchto aktivit však spočívá ve zvyšování připravenosti na výkon povolání.

Kraje

Podle § 5 zákona o podpoře sportu Kraje:

- zabezpečují rozvoj sportu pro všechny a přípravu sportovních talentů, včetně zdravotně postižených občanů,
- zajišťují výstavbu, rekonstrukce, udržování a provozování svých sportovních zařízení,
- zabezpečují finanční podporu sportu ze svého rozpočtu.

Krajské a obecní rozpočty se zaměřují na podporu sportovních oddílů a klubů, jež působí v jejich regionu, jedná se spíše o subjekty neorganizované v zastřešujících asociacích, nebo amatérské organizace, které nutně nevychováají sportovní reprezentaci.

Obce

Podle § 6 zákona o podpoře sportu obce:

- zabezpečují rozvoj sportu pro všechny a přípravu sportovních talentů, včetně zdravotně postižených občanů,
- zajišťují výstavbu, rekonstrukce, udržování a provozování svých sportovních zařízení a poskytují je pro sportovní činnost občanů,
- kontrolují účelné využívání svých sportovních zařízení,
- zabezpečují finanční podporu sportu ze svého rozpočtu.

Obce poskytují dotace jak na konkrétní projekty, tak na financování běžného provozu NNO, a to v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Metodiku poskytování dotací si obce upravují samy. Obce současně mohou žádat o prostředky ze zdrojů MŠMT, EU

Kraje a obce v rámci své samostatné kompetence mohou vytvářet vlastní koncepce podpory sportu (volnočasových aktivit) a současně rozhodnutí o způsobu podpory a její výši je rovněž v jejich kompetenci. Přístupy krajů i obcí se tedy poměrně významně liší. Bližší analýza je provedena v kapitole 5 Financování sportu v ČR.

3.3 Spolkové struktury

Pokud jde o situaci ve spolkových strukturách je situace poměrně nepřehledná. Je možné dopočítat počet svazů či zastřešujících organizací, ale počet klubů či sportovců je již poměrně nepřesný. Odhaduje se, že ve sportu působí mezi 20 až 40 tisíci sportovních klubů a v ČR působí cca 120 svazů s celorepublikovou působností.

Pro pochopení struktury a vztahů je užitečný obrázek 4 a 5 v předchozí části. Můžeme předpokládat, že téměř každý klub bude současně členem sportovního svazu (federace/unie) v rámci svého sportovního odvětví. Tento sportovní svaz bude velmi pravděpodobně členem nějaké zastřešující organizace (například ČSTV, Orel, Sokol). Současně může nastat situace, kdy fotbalový klub působí v rámci Sokola (je členové jsou tedy členy Sokola) a současně prostřednictvím Českomoravského fotbalového svazu členem ČSTV. Zastřešující organizace jsou potom „partnerem“ pro MŠMT a příjemcem většiny dotací, které rozdělují, buď v souladu s účelem na který jej dostali, nebo podle vlastní interní metodiky.

Teoreticky nejvýznamnější organizací by mělo být **Všesportovní kolegium** (Minulost), které však (viz komentáře u schémat 4 a 5 v současnosti (2012 nevyvíjí aktivitu, webové stránky už ani nejsou v provozu). Princip vzniku byl aby kolegium:

- Zastupovalo zájmy více jak 2 mil. registrovaných sportujících občanů všech věkových kategorií, sdružených v cca 20 tis. občanských sdružení.
- bylo dobrovolným seskupením jedenácti největších a zastřešujících sportovních svazů a spolků.

Zastřešující organizace

Původně 9 největších organizací, které byly současně akcionáři sázky (více v kapitole Loterie a sázky), nyní viz následující tabulka 1

Tabulka č. 1: Přehled počtu členů a vykazované hodnoty majetku občanských sdružení

2009	Občanské sdružení	počet členů	hodnota majetku
ČOS	Česká obec sokolská	180 817	9 100 500,0
AČR	Autoklub České republiky	85 100	2 949 258,0
ČASPV	Česká asociace Sport pro všechny	261 107	116 967,0
ATJSK	Asociace TJ a SK ČR	23 509	235 322,0
ČSTV	Český svaz tělesné výchovy	1 533 279	42 000 000,0
SSS ČR	Sdružení sportovních svazů ČR	272 384	1 816 170,0
OREL	Orel - křesťanská TV organizace	17 567	1 437 030,0
SDTJ	SDTJ ČR	2 035	93 000,0
KČT	Klub českých turistů	37 728	39 639,0
AŠSK	Asociace školních sport. klubů	238 500	16 191,0
ČSS	Český střelecký svaz	18 900	111 190,0
UNITOP	Unie tělových.org.Policie ČR	32 248	652 030,0
ČPV	Český paralympijský výbor	15 582	69 000,0
ČMF	Česká motocyklová federace	1 138	1 405,0
AVZO	Asociace víceúčelových ZO	13 261	13 445,0
LAA	Letecká amatérská asociace ČR	6 939	2 264,0
		2 740 094	58 653 411,0

Zdroj: MŠMT <http://www.msmt.cz/file/15052>

ČSTV

Český svaz tělesné výchovy (ČSTV) sám sebe vymezuje jako⁸: ČSTV je dobrovolným sdružením sportovních, tělovýchovných a turistických svazů s celostátní působností, tělovýchovných jednot a sportovních klubů i jejich sdružení, jsou-li ustavena jako občanská sdružení podle Zákona o sdružování občanů č.83/1990 Sb. ČSTV vznikl 11. března 1990 a jeho posláním je podporovat sport,

⁸ <http://www.cstv.cz/>

tělesnou výchovu a turistiku, sportovní reprezentaci České republiky a přípravu na ni, zastupovat a chránit práva a zájmy sdružených subjektů, poskytovat jim požadované služby a vytvářet ke vzájemné spolupráci potřebnou platformu. Subjekty sdružené v ČSTV si ponechávají samostatnost svého právního postavení, majetku a činnosti

Tato organizace sdružuje 72 sportovních svazů (včetně svazů, které sdružují menší sportovní svazy v určitých sportovních odvětvích. Příkladem je ČUBU – Česká unie bojových umění, jejímiž členy jsou jednotlivé svazy karate, kung fu apod.). ČSTV současně provozuje svoji činnosti i prostřednictvím krajských organizací.

ČASP

Česka asociace sportu pro všechny je občanským sdružením, které samo sebe vymezuje takto⁹: Činnost České asociace Sport pro všechny (dále jen ČASPV) navazuje na snahy našich předchůdců přiblížit a zpřístupnit tělesnou výchovu a sport široké veřejnosti. Hlásíme se k odkazu dr. Miroslava Tyrše i jeho následovníků. Čerpáme z práce lékařů, tělovýchovných pedagogů a dalších odborníků, kteří pochopili význam pohybové aktivity pro člověka. Uvědomujeme si, že smysl přiměřeného pohybového režimu může být zcela naplněn jen ve spojení s racionální výživou a celkově dobrou životosprávou. V tomto širším rámci spatřujeme vysoký společenský význam sportu pro všechny jako racionální alternativy proti drogové závislosti, asociálnímu chování a dalším negativním jevům.

ČASPV má v současné době šedesát tisíc registrovaných členů a přes 40 tisíc členů ve sdružených právních subjektech. Kromě svých členů oslovuje ČASPV širokou veřejnost prostřednictvím hnutí "Pohyb je život", zaměřeného na propagaci významu pohybové aktivity, zdravé výživy a duševní pohody v životě moderního člověka.¹⁰

ČASP sdružuje celkem 7 sportovních svazů a současně je majitelem čtyř tělovýchovných zařízení. ČASP má rovněž regionální pobočky jak na krajské, tak regionální úrovni.

AŠSK

Asociace školních sportovních klubů ČR je¹¹: sportovním a tělovýchovným občanským sdružením, které bylo založeno na podzim roku 1992. V současné době působí již ve všech okresech České republiky a sdružuje více než 250.000 žáků základních a studentů středních škol.

Od jara roku 2001 je organizační struktura přizpůsobena vyšším územně správním celkům. Tvoří ji základní články (více než 2800 školních sportovních klubů), okresní rady (pracují v 85 okresech z 86) a krajské rady (od poloviny roku 2001 pracují ve všech 14 krajích). Nejvyššími orgány celé organizace jsou Sněm a Výkonný výbor.

⁹ <http://www.caspv.cz/cz/o-nas/zakladni-informace/>

¹⁰ dtto

¹¹ http://www.ftvs.cuni.cz/assk_web/?page=1

Hlavní cíle¹²:

Program naší činnosti, uskutečňovaný ve školním sportovním klubu většinou učiteli a profesory tělesné výchovy, je od samého počátku zaměřen na podněcování a podporu pohybových aktivit v době mimo vyučování. Profilujeme se jako multisportovní organizace zabezpečující především ty sporty, pro které jsou ve školních sportovních klubech vhodné materiální a personální podmínky. Zejména se jedná o základní aktivity zaměřené na vyvolání prvotního zájmu o pohyb jako součást denního režimu mládeže bez výrazného důrazu na výkonnost. Naším posláním je tedy připravovat pro žáky a studenty přitažlivý program, vytvářet u nich kladný vztah k pravidelné pohybové činnosti, ovlivňovat utváření jejich hodnotové orientace, poskytovat alternativu pro volný čas, a tak přispívat k aktivní primární prevenci kriminality a zneužívání návykových látek.

ČOS

Česká obec sokolská, fakticky vznikla už v roce 1862 v Praze a vychází z řecké filozofie a ideálů harmonie osobnosti (tělesné i duševní) a morálních vlastností. Po obnově své činnosti v roce 1990 pokračuje v činnosti v duchu svých tradic:

- všestrannost
- kultura i sport
- dobrovolnictví

ČOS uvádí svůj počet členů kolem 190 tis¹³, nicméně jiné statistiky udávají i nižší čísla (MŠMT 180 tis.). Svoji činnost vykonává prostřednictvím krajských organizací a žup (42), což vychází ze sokolských tradic.

Vyslanci zvolení na valných hromadách žup tvoří výbor ČOS, ten ze svého středu volí starostu ČOS, místostarosty, jednatele a další členy předsednictva ČOS. Členy předsednictva jsou rovněž náčelník a náčelnice ČOS, předseda odboru sportu ČOS a vzdělavatel ČOS, kteří jsou zvoleni odbornými útvary. Předsednictvo ČOS je 13 členné. Nejvyšším orgánem ČOS je sjezd ČOS, který se koná jednou za tři roky. Dvakrát do roka zasedá výbor ČOS, který schvaluje zásadní materiály (rozpočet, výsledky hospodaření apod. Statutárním orgánem ČOS je předsednictvo výboru ČOS.¹⁴

Zastřešující organizace (3)

1. Vyhledejte informace o dalších zastřešujících organizacích
2. Zjistěte, ve které zastřešující organizaci je sdružený váš klub v rámci svého sportovní svazu a poskuste se vyhledat výroční zprávu této zastřešující organizace.

¹² dtto

¹³ <http://www.sokol-cos.cz/COS/testwww.nsf/pages/cinnosti-5B47>

¹⁴ <http://www.sokol-cos.cz/COS/testwww.nsf/pages/organizace-A9EF>

Český olympijský výbor

Český olympijský výbor¹⁵ (ČOV) byl založen 18. května 1899. Dnes, po více než sto letech od svého založení, má velice podobné úkoly jako na sklonku 19. století – rozvíjet a šířit olympijské ideály a zastupovat a zabezpečovat účast České republiky na olympijských hrách. ČOV je občanským sdružením ve smyslu zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů v platném znění.“

Aktuálním předsedou ČOV je MUDr. Milan Jirásek. „Výkonný výbor se skládá z předsedy ČOV, ze tří místopředsedů, z člena Mezinárodního olympijského výboru z České republiky, ze tří zástupců složek a z jedenácti členů z řad řádných a přidružených členů Českého olympijského výboru, přičemž většinu z nich musí tvořit zástupci sportů, jež jsou na programu olympijských her. Výkonný výbor řídí činnost Českého olympijského výboru v období mezi plenárními zasedáními ČOV. Pro svou potřebu zřizuje stálé nebo dočasné pracovní komise a hlavně sekretariát, který vede ekonomickou, organizační a administrativní agendu¹⁶“

Pro období 2009-2012 ČOV přijal Rozvojový plán, kde si stanovuje rozdělit 200mil Kč v rámci vymezeného olympijského cyklu. Mechanismus alokace ukazuje následující obrázek.

Obrázek 12.: Alokace zdrojů ČOV pro olympijský cyklus

1. přímé fin. příspěvky	2. svazové projekty	3. olympijské naděje
50%	25%	25%
a) základní příspěvek	a) tréninkové kempy před OH/ZOH	a) soutěže EYOF *)
b) příspěvek podle sportovní výkonnosti	b) olympijská stipendia MOV	b) soutěže YOG **)
	c) nadstandardní podpora špičkových reprezentantů	c) soutěže olympijských nadějí
	d) podpora kvalifikovaným sportům/sportovcům	d) trenéři mládeže
	e) týmové sporty	
	f) speciální projekty	

*) EYOF – European Youth Olympic Festival (Olympijský festival evropské mládeže)

***) YOG – Youth Olympic Games (Olympijské hry mládeže)

Zdroj: ČOV <http://www.olympic.cz/cz/download/1070/rozvojovy-plan-cov-2009-2012?fromwhere=994>

ČOV (3)

Vyhledejte a seznamte se aktuálním rozvojovým plánem ČOV, případně vyhledejte informace o hospodaření ČOV.

¹⁵ <http://www.olympic.cz/cz/cesky-olympijsky-vybor>

¹⁶ <http://olympic.cz/cz/cesky-olympijsky-vybor/23/vykonnny-vybor>

Neziskové organizace

Problematika neziskových organizací jako celku, přesahuje rámce tohoto textu a v případě, že čtenář pociťuje určité mezery v této oblasti, je vhodné to doplnit prostřednictvím studia předmětů zaměřených na neziskové organizace, nebo studiem literatury.

NNO: lze podle Salamon (2003) vymezit těmito charakteristikami: organizované, soukromé, nerozdělující zisk, samosprávné, dobrovolné.

Z pohledu sportu a zejména pak vztahu těchto neziskových organizací ke státu (i jeho složkám) je podstatné vždy uvažovat o rozdílech mezi **vzájemně prospěšnými** organizacemi (užitek vzniká pouze členům organizace) a **veřejně prospěšnými** organizacemi (členové organizace vytvářejí užitek i pro nečleny). Charakteristika vzájemné a veřejné prospěšnosti byla poněkud zjednodušena, protože v praxi, zejména v podmínkách sportu) existují subjekty, jejich činnost vykazuje obojí vlastnosti. Například sportovní klub je vzájemně prospěšný pro své členy, ale uspořádá-li veřejnou soutěž, potom je i veřejně prospěšná.

O vzájemné či veřejné prospěšnosti musíme nutně uvažovat v kontextu úvah o pozitivních externalitách, které sport vytváří.

Argumentace (3)

Zamyslete se nad těmito tvrzeními:

- Pokud všichni přispívají (daněmi) měla by potom co největší část společnosti mít z dotace/investice užitek. Je tedy logické podporovat spíše aktivity typu „sport pro všechny“ a upřednostnit organizace veřejně prospěšné
- Pokud podporujeme sportovní kluby (buť vzájemně prospěšné) vytváříme příležitost k lepšímu životnímu stylu a potažmo ke zdravější populaci a proto z toho budou mít přeneseně užitek všichni.

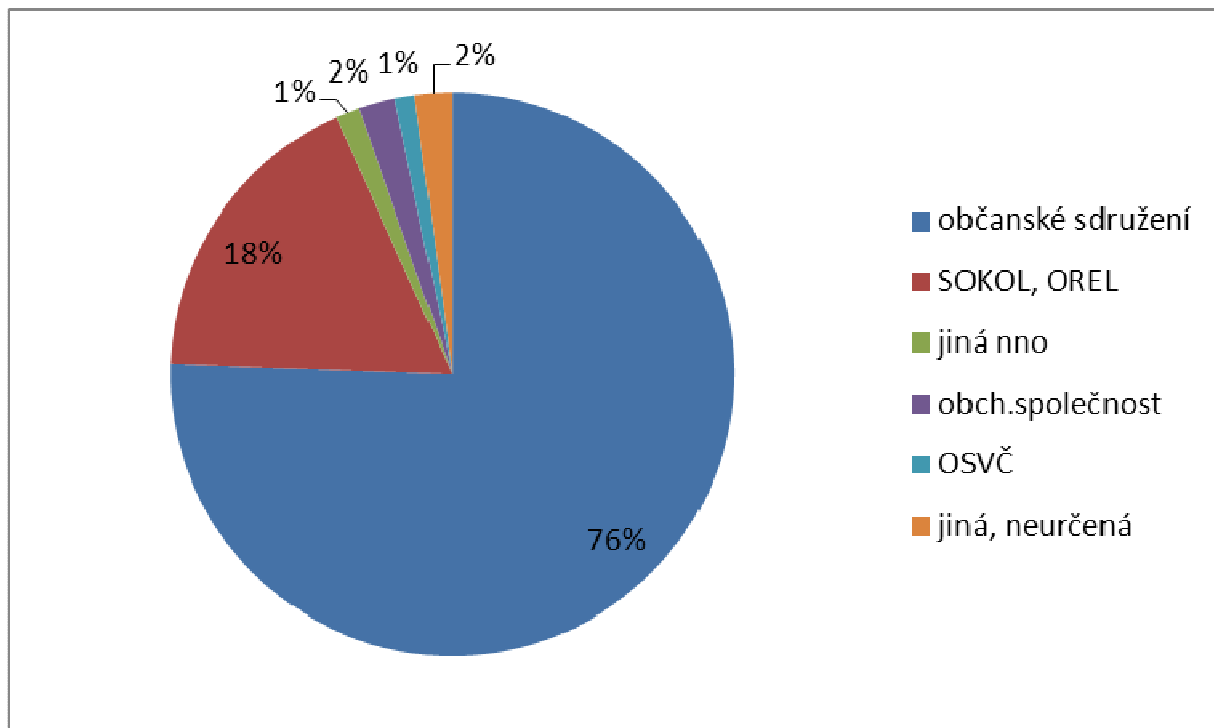
Vytvořte další argumenty a protiargumenty

Neziskové organizace mohou mít tyto právní formy:

- Občanská sdružení (č. 83/1990 Sb.)
- Obecně prospěšné společnosti (č. 248/1995 Sb.)
- Nadace a nadační fondy (č. 227/1997 Sb.)
- Círky a náboženské společnosti (č. 3/2002 Sb.)
- *Za určitých okolností i příspěvková organizace*

Jak je patrné z obrázek 8, je nejčastější právní formou pro sportovní klub forma občanského sdružení.

Obrázek 13.: Právní forma sportovních klubů

Zdroj: vlastní výzkum autora –2011

Poznámka: Orel nebo Sokol jsou občanskými sdruženími, které se dále mohou dělit na organizační jednotky.

Samostatný úkol – občanské sdružení (3)

1. Zjistěte co je potřeba k založení občanského sdružení
2. Navrhněte stanovy sportovního klubu
 - Stanovy by měly obsahovat nejen doporučené minimum ze zákona, ale je vhodné věnovat pozornost i dalším oblastem
 - Najděte stanovy 2-3 sportovních klubů a srovnajte je. Zamyslete se nad důvody zjištěných odlišností
 - Promyslete části jako: vznik a zánik členství, práva a povinnosti členů, způsob hlasování; Nakládání s majetkem, volba představitelů klubu atd.

Význam stanov je klíčový ve chvíli, kdy se objeví nějaké spory či neshody v klubu.

Výsledky práce je vhodné konzultovat během přímé výuky.

3.4 Ziskový sektor

Sportovní klub nebo činnosti lze provozovat nejen ve formě neziskové organizace, ale i jako živnost nebo právnickou osobu.

Následující pasáž přepokládá základní znalosti z oblasti obchodního práva a je proto doporučeno zopakovat si: základní podmínky provozování živnosti (tj. podnikání fyzických osob) a osvěžit si znalosti o podnikání právnických osob – jaké existují právní formy a jaké jsou mezi nimi rozdíly.

Z pohledu sportu je zajímavé zaměřit se na zvláštnosti podnikání fyzických osob. Následující výčet rozděluje živnosti podle typu a soupisu dovolených činností¹⁷:

- Volné
 - Manažerské činnosti, organizování a vzdělávání
 - Mimoškolní výchova a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti
- Vázané
 - Poskytování tělovýchovných a sportovních služeb
 - Provozování tělovýchovných a sportovních zařízení a zařízení sloužících pro rekreaci a rekondici
 - Průvodcovská činnost
 - Vodní záchranářská služba
 - Masérské, rekondiční a regenerační služby
 - Provozování solárií
- Koncesované
 - Střelecký sport a související činnosti

Živnostník musí před vydáním povolení předložit doklady o své odborné způsobilosti:

- Diplom nebo vysvědčení o absolvování vysoké nebo vyšší odborné školy s uvedením specializace
- Osvědčení o rekvalifikaci vydané akreditovaným zařízením
- Doklady vydané institucemi akreditovanými MŠMT
- Další (uznané zahraniční ekvivalenty)

¹⁷ Zákon o živnostenském podnikání - přílohy

Pro poskytování tělovýchovných a sportovních služeb v oblasti musí živnostník doložit:

- a) vysokoškolské vzdělání ve studijním programu a studijním oboru zaměřeném na tělesnou kulturu, tělovýchovu a sport, nebo
- b) vyšší odborné vzdělání v oboru vzdělání zaměřeném na tělesnou kulturu, tělovýchovu a sport, nebo
- c) osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné kvalifikaci pro příslušnou pracovní činnost vydaný zařízením akreditovaným podle zvláštních právních předpisů, nebo zařízením akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována

Samostatný úkol – o.s. versus živnost (3)

- Ovlivní právní forma organizace „kvalitu klubu?“ – ve smyslu pedagogickém a manažerském
 - Diskutujte různé aspekty kvality klubu
 - Může ziskovost neziskovost právní formy a priori ovlivnit chování klubu?
- Jaký mechanismus má zajistit teoreticky pedagogickou kvalitu i např. občanských sdružení
 - Uvažujte: jestliže živnostník dokládá svoji odbornou způsobilost, a občanské sdružení může založit libovolná skupina tří osob. Jak potom zabezpečíme, aby v občanském sdružení působili kvalifikovaní pedagogové?
 - Náповěda – uvažujte o roli sportovních svazů

Výsledky úkolu je vhodné konzultovat během přímé výuky.

3.5 Shrnutí

Tato kapitola představuje strukturu institucí v ČR, představuje významné aktéry jak z hlediska linie státu, tak i v oblasti neziskového sektoru. Dílčí pozornost je věnována i problematice provozování živností, zejména jako alternativy k občanskému sdružení. Je doporučeno sledovat aktuální změny v legislativě a stejně tak i aktuální aktivity MŠMT i municipalit v oblasti koncepční činnosti a dotační politiky.

3.6 Použitá a doporučená literatura

- Zákon o podpoře sportu č. 115/2001 Sb., ze dne 28. února 2001 ve znění zákona č. 219/2005 Sb
- KONCEPCE STÁTNÍ PODPORY SPORTU V ČESKÉ REPUBLICE (2009) [Online 04.2012]
www.msmt.cz/uploads/soubory/Tiskovy_odbor/koncepce_statni_podpory_sportu_v_CR.pdf
- Koncepce státní podpory sportu v ČR (2009) – příloha. [Online 04.2012]
<http://www.msmt.cz/file/15052>
- Koncepce státní politiky v tělovýchově a sportu v České republice (1999) [Online 04.2012]
<http://www.msmt.cz/sport/koncepce-statni-politiky-v-telovychove-a-sportu-v-ceske-republice>
- Rozvojový plán ČOV 2009-2012 [Online 04.2012]
<http://www.olympic.cz/cz/download/1070/rozvojovy-plan-cov-2009-2012?fromwhere=994>
- SALAMON, L.M. a kol. Global Civil Society. An Overview. 1. vyd. Baltimore: The Johns Hopkins University, 2003. ISBN 1-886333-50-5
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

Webové stránky vybraných organizací [Online 04.2012]

- ČSTV - <http://www.cstv.cz/>
- ČASPV - <http://www.caspv.cz/cz/o-nas/zakladni-informace/>
- AŠSK - http://www.ftvs.cuni.cz/assk_web/?page=1
- ČOS – <http://www.sokol-cos.cz/COS/testwww.nsf/pages/cinnosti-5B47> a <http://www.sokol-cos.cz/COS/testwww.nsf/pages/organizace-A9EF>
- ČOV - <http://www.olympic.cz>

4 Zahraniční institucionální struktury

Klíčová slova: MOV, ENSGO, Sportaccord, EU, Rada Evropy

Česká republika, nebo organizace, které ji zastupují, jsou součástí i evropských a světových organizací. V následujícím výčtu jsou prezentovány především ty, které mají pro Českou Republiku větší význam.

4.1 International Olympic Committee (IOC) a olympijské hnutí

Olympiáda představuje vrchol přípravy mnoha sportovců a současně pro mnoho států představuje úspěch na těchto hrách hlavní cíl a motiv finanční podpory reprezentantů země. O tom, který sport bude či nebude olympijský, o tom jak, kde, a hlavně kým bude uspořádána další olympiáda, rozhoduje Mezinárodní olympijský výbor.

Mezinárodní olympijský výbor¹⁸ definuje svoje poslání následujícími cíli:

- To encourage and support the promotion of ethics in sport as well as education of youth through sport and to dedicate its efforts to ensuring that, in sport, the spirit of fair play prevails and violence is banned;
- To encourage and support the organisation, development and coordination of sport and sports competitions;
- To ensure the regular celebration of the Olympic Games;
- To cooperate with the competent public or private organisations and authorities in the endeavour to place sport at the service of humanity and thereby to promote peace;
- To take action in order to strengthen the unity and to protect the independence of the Olympic Movement;
- To act against any form of discrimination affecting the Olympic Movement;
- To encourage and support the promotion of women in sport at all levels and in all structures with a view to implementing the principle of equality of men and women;
- To lead the fight against doping in sport;
- To encourage and support measures protecting the health of athletes;
- To oppose any political or commercial abuse of sport and athletes;
- To encourage and support the efforts of sports organisations and public authorities to provide for the social and professional future of athletes;
- To encourage and support the development of sport for all;
- To encourage and support a responsible concern for environmental issues, to promote sustainable development in sport and to require that the Olympic Games are held accordingly;
- To promote a positive legacy from the Olympic Games to the host cities and host countries;
- To encourage and support initiatives blending sport with culture and education;
- To encourage and support the activities of the International Olympic Academy (IOA) and other institutions which dedicate themselves to Olympic education.

Takto stanovené cíle jsou odvozeny od charty sportu, která byla v roce 2011 přijata.

¹⁸ <http://www.olympic.org/about-ioc-institution>

Olympijská Charta sportu

obsahuje tyto vybrané základní principy¹⁹:

1. Olympism is a philosophy of life, exalting and combining in a balanced whole the qualities of body, will and mind. Blending sport with culture and education, Olympism seeks to create a way of life based on the joy of effort, the educational value of good example, social responsibility and respect for universal fundamental ethical principles.
2. The goal of Olympism is to place sport at the service of the harmonious development of humankind, with a view to promoting a peaceful society concerned with the preservation of human dignity.
3. The Olympic Movement is the concerted, organised, universal and permanent action, carried out under the supreme authority of the IOC, of all individuals and entities who are inspired by the values of Olympism. It covers the five continents. It reaches its peak with the bringing together of the world's athletes at the great sports festival, the Olympic Games. Its symbol is five interlaced rings.
4. The practice of sport is a human right. Every individual must have the possibility of practising sport, without discrimination of any kind and in the Olympic spirit, which requires mutual understanding with a spirit of friendship, solidarity and fair play.
5. Recognising that sport occurs within the framework of society, sports organisations within the Olympic Movement shall have the rights and obligations of autonomy, which include freely establishing and controlling the rules of sport, determining the structure and governance of their organisations, enjoying the right of elections free from any outside influence and the responsibility for ensuring that principles of good governance be applied.
6. Any form of discrimination with regard to a country or a person on grounds of race, religion, politics, gender or otherwise is incompatible with belonging to the Olympic Movement.
7. Belonging to the Olympic Movement requires compliance with the Olympic Charter and recognition by the IOC.

Podle charty stojí nad MOV tzv. olympijský kongres, který činí zásadní strategická rozhodnutí. Tento kongres obsahuje členy, čestného prezidenta, čestné členy, členy mezinárodních olympijských komisí, delegáty/zástupce světových sportovních federací a zástupci národních olympijských výborů. Současně se mohou zúčastnit pozvaní sportovci

MOV

Je definován následovně²⁰:

1. The IOC is an international non-governmental not-for-profit organisation, of unlimited duration, in the form of an association with the status of a legal person, recognised by the Swiss Federal Council in accordance with an agreement entered into on 1 November 2000.
2. Its seat is in Lausanne (Switzerland), the Olympic capital.
3. The object of the IOC is to fulfil the mission, role and responsibilities as assigned to it by the Olympic Charter.
4. In order to fulfil its mission and carry out its role, the IOC may establish, acquire or otherwise control other legal entities such as foundations or corporations.

V roce 2012 měl MOV 106 členů, z toho 32 čestných členů a 1 doživotní čestný člen (Henry Kissinger).

¹⁹ http://www.olympic.org/Documents/olympic_charter_en.pdf

²⁰ dtto

Členové MOV

Počet členů MOV nesmí překročit 115, přičemž:

- Členové, kteří nezastávají žádné funkce – max. 70 (současně platí, že z jedné země maximálně jeden člen)
- Sportovci – max. 15
- Prezidenti, či osoby v exekutivních funkcích světových sportovních federací nebo jiných organizací rozpoznávaných MOV – max. 15
- Prezidenti, či osoby v exekutivních funkcích národních olympijských výborů - max. 15 (současně platí, že z jedné země maximálně jeden člen)
- Osoby nominované na základě jejich kvalifikace

Členové MOV nenesou osobní odpovědnost za závazky nebo obligace MOV

Prezident MOV

Prezident je volen tajnou volbou, z členů MOV a to na 8 let, přičemž jeho mandát je obnovitelný každé 4 roky. Prezident reprezentuje všechny aktivity MOV a má poměrně široké rozhodovací pravomoci. Ve většině případů musí jednat se souhlasem Executive Board.

Pro svoji činnost MOV ustanovuje různé komise zaměřených na různé oblasti například doping, kultura, marketing, solidarita, fair play, paralympiáda atd.

Současným prezidentem (celkově v pořadí osmým) je Jacques Rogge (od roku 2001), jeho předchůdcem byl Juan Antonio Samaranch, prezident v letech 1980 – 2001.

Složení MOV (4)

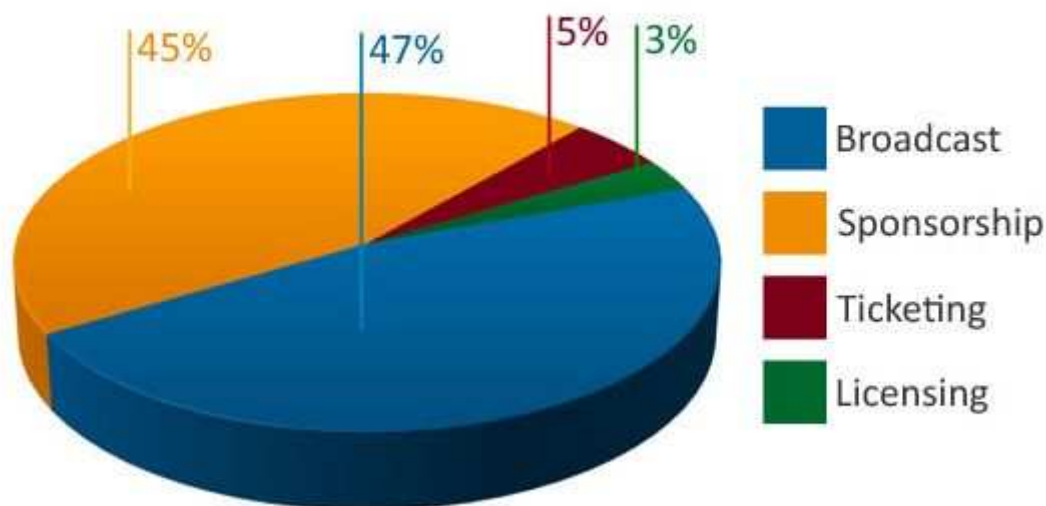
Zjistěte aktuální složení MOV a kolik zástupců má ČR v MOV?

Financování MOV

Hlavní zdroje příjmů pro MOV jsou tvořeny soukromými zdroji od sponzorů a příjmy z prodeje vysílacích práv. Z hlediska rozdělení příjmů směřuje cca 90% příjmů z Olympijského marketingu do národních olympijských výborů, světových sportovních federací a do rozpočtu organizačního výboru pořadatele nadcházejících OH. Z 90% příjmů (mimo část pro MOV) jde 50% pro pořadatelské výbory nadcházejících OH (letní i zimní) a 50% pro národní OV

Obrázek 14.: MOV - příjmy

Olympic Marketing Revenues

Zdroj: <http://www.olympic.org/ioc-financing-revenue-sources-distribution?tab=Sources>

Prodej vysílacích práv představuje významnou příjmovou položku rozpočtu pořadatelského výboru (OCOG). Následující tabulka je přehled vývoje – nárůstu příjmů v této oblasti. Zimní olympijské hry se obvykle pohybují na polovičních hodnotách ve srovnání s letní olympiádou.

Tabulka 1.: Příjmy z prodeje vysílacích práv pro pořadatelský výbor a celkem

		US\$ million - OCOG	US\$ million - TOTAL
1992	Barcelona	441	663
1996	Atlanta	546	898
2000	Sydney	797	1331
2004	Athens	733	1494
2008	Beijing	851	1739

Zdroj: http://www.olympic.org/Documents/IOC_Marketing/OLYMPIC-MARKETING-FACT-FILE-2012.pdf

Podobným vývojem prochází i nárůst příjmů ze sponzoringu organizací zařazených do tzv. TOP skupiny.

Quadrennium	Hry	Partněři	Příjmy (million)
1985 – 1988	Calgary / Seoul	9	US\$96
1989 – 1992	Albertville / Barcelona	12	US\$172
1993 – 1996	Lillehammer / Atlanta	10	US\$279
1997 – 2000	Nagano / Sydney	11	US\$579
2001 – 2004	Salt Lake / Athens	11	US\$663
2005 – 2008	Torino / Beijing	12	US\$866
2009 – 2012	Vancouver / London	11	US\$957

Zdroj: Olympic Marketing Fact File (2012)

MOV – příjmy a náklady (4)

Vyhledejte aktuální výroční zprávy MOV a porovnejte historický vývoj nákladů

4.2 Evropská unie

Téma sportu jako svébytné oblasti chybí v klíčových dokumentech typu Maastrichtská smlouva. Ve smlouvě Lisabonské (2009) se už téma sportu objevuje. V průběhu vývoje Evropské unie se sport stal součástí politiky EU, což se promítlo v dokumentu Evropská unie a sport (1991) , deklarace z Nice (2000) a o 16 let později ve vzniku Bílé knihy o sportu v roce 2007, na což navazoval akční plán Pierre de Coubertin. V uvažovaných návrzích Evropské ústavy byl sport zakotven jako hodnota, kterou je třeba uchovat a respektovat.

V rámci sportu je především řešen vztah sportu a dalších významných hodnot. Zjevně je sport chápán především v rovině tělesné výchovy či pohybové rekreace (viz úvodní kapitola). Nicméně EU vnímá, že ze základy sportovních klubů vyrůstají i budoucí reprezentanti a vrcholoví sportovci. Uvádí se²¹ , že na území EU sídlí v kolem 700 000 sportovních klubů.

V rámci Lisabonské smlouvy (2009) se objevuje sport v podobě třech politik²²

- sport jako komunikační prostředek
- podpora sportu, zapojení sportu do podpůrných programů
- dopady vnitřního trhu

EU se věnuje problematice²³:

- Pohybové aktivity upevňující zdraví

²¹ http://europa.eu/pol/spo/index_cs.htm

²² Převzato a upraveno podle Novotný (2011)

²³ http://europa.eu/pol/spo/index_cs.htm

- Programme of Community Action in the field of Public Health (2003-2008)
- Antidoping
 - Doping (UNSECO) International Convention against Doping in Sport 2005
- Sociální začleňování, integrace a rovné příležitosti
- Boj proti rasismu a násilí
- Dobré vedení a organizace sportu

Spojujícím prvkem je uplatnění principu subsidiarity.

Podle **čl. 165 Lisabonské smlouvy** je úkolem Evropské komise rozvinout evropskou dimenzi sportu a vytvořit za tímto účelem zvláštní politický program. Exekutiva má přitom vzít v potaz specifickou povahu sportu, který je často založen na aktivitách dobrovolníků a má i sociální a vzdělávací funkce

Aktivity spojené se sportem jsou řešeny převážně v komisi pro vzdělávání a kulturu. Komise realizuje programy v oblastech sportu, mládeže, vzdělávání atd. Spolupracuje s dalšími nevládními subjekty v oblasti sportu jako například s Evropským sportovním fórem, ENSGO, Sportaccord a další. V současné době (2012) je komisařkou Androulla Vassiliou

Specifickou oblast představuje evropské právo a rozhodnutí Evropského soudního dvora. Zde byla v minulosti věnována pozornost například právům hráčů ve fotbalových klubech.

Tato oblast je velmi složitá a přesahuje rámec toho textu. Zajímavosti přináší například Hobza, Rektorič (2006)

Evropská dimenze sportu (2011) Akt přijatý Evropskou komisí vymezuje tři oblasti významu sportu

- Sociální role sportu
- Ekonomická role sportu
- Oblast organizace

Pokud jde o **ekonomický rozměr sportu**, Komise vyzývá²⁴:

- sportovní asociace k vytvoření jednotného mechanismu prodeje mediálních práv pro následné efektivnější přerozdělení zisku,
- více se zaměřit na uplatňování práva k duševnímu vlastnictví v oblasti sportu,
- sdílet správné postupy pro transparentní a udržitelné financování sportu,
- monitorovat uplatňování zákona o státní podpoře v oblasti sportu,
- plně využít finanční zdroje ze strukturálních fondů určené sportu,
- pracovat na souhrnu srovnatelných statistických údajů ze všech členských států.

²⁴<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/43&format=HTML&aged=0&language=CS&guiLanguage=fr>

4.3 Council of Europe - Committee for the Development of Sport (CDDS)

Rada Evropy byla založena 1976 a sdružuje 47 států Evropy. V oblasti sportu se Rada Evropy věnuje těmto oblastem:

- good governance ve sportu
- doping a násilí
- sport pro všechny

Sport je vnímán Radou Evropy následovně²⁵: **“Sport is a fundamental pillar of civil society.** It constitutes a universally accessible and readily understandable means of disseminating certain essential values in day-to-day life; sport is the most widespread type of non-formal activity next to school or work. If played properly, sport makes for the promotion of the following in particular:

- democracy and participation;
- personal commitment and individual motivation;
- social integration and cohesion;
- education and health;
- respect for others;
- co-operation and competition abiding by rules;
- development of “sport business” in a limited number of disciplines;
- good governance, ethics, independence (conflicts between law and sport)
- health (obesity), transformation of community-based and voluntary activity.”

Výstupy:

- Antidopingová úmluva (1989)
- Evropská úmluva k diváckému násilí... (1985)
- Evropská charta sportu (1992)
- Code for sustainability in sport: a partnership between sport and the environment (2000)

Rada Evropy se rovněž angažuje v „konferenci ministrů“, během setkání v Moskvě 2006 vznikla iniciativa: Enlarged Partial Agreement on Sport (EPAS)⁴.

“The EPAS created in May 2007 was established on a permanent basis by the Committee of Ministers on 13 October 2010. It is intended to establish international standards and develop a framework for a pan-European platform of intergovernmental sports co-operation in order to promote sport and make it healthier, fairer and better governed.

It prepares the way for better-directed action where sport is concerned, and strengthens partnerships with the sports movement. Through its Consultative Committee, the sports NGOs will be able to participate in the process of determining the EPAS programme of activities. “

²⁵ http://www.coe.int/t/dg4/epas/about/history_en.asp

Evropská charta sportu (1992):

- Cíle:
 - Aby každému byla poskytnuta možnost sportu
 - Chránily a rozvíjely se morální a etické zásady
- Další články (12):
 - Vymezení působnosti,
 - Sportovní hnutí
 - Zařízení a činnost
 - Podpora vrcholovému sportu
 - A další

Charta sportu (4)

Seznamte se chartou sportu a analyzujte nakolik uvedené principy a hodnoty respektuje Česká republika

Evropská úmluva k diváckému násilí a nevhodnému chování při sportovních utkáních, zvláště fotbalových zápasech (1985)

Dokument byl přijatý 1985 (ČR 1995). Kromě vlastního násilí pod tento pojem spadají i další formy rizikového chování, jako jsou rasistické urážky, používání extremistické symboliky či chování ohrožující bezpečnost ostatních diváků, hráčů a rozhodčích (například házení předmětů na hrací plochu). Parlament České republiky tuto úmluvu neratifikoval, neřadí se tato úmluva mezi mezinárodní smlouvy, které mají přednost před zákonem. Na Evropskou úmluvu dále navazují další dokumenty:

- Rozhodnutí Rady EU ze dne 25. dubna 2002 týkající se bezpečnosti v souvislosti s fotbalovými zápasy s mezinárodním rozměrem (2002/348/JHA)
- Usnesení Rady EU ze dne 6. prosince 2001 o příručce s doporučeními pro mezinárodní policejní spolupráci a opatření pro předcházení násilí a výtržností a boji proti nim v souvislosti s fotbalovými zápasy mezinárodního rozměru, které se týkají alespoň jednoho členského státu (2002/C 22/01).

Samostatný úkol – divácké násilí (4)

Analyzujte problematiku diváckého násilí v ČR. Aktualizujte si níže uvedené základní informace a zjistěte aktuální stav. Potom zodpovězte níže položené otázky.

Problematika diváckého násilí v ČR

- 2008 koncepce: Návrhy opatření k řešení problematiky diváckého násilí
- 1. ledna 2009 funguje nová koncepce zajištění bezpečnosti na sportovních utkáních
- Zpráva o situaci v oblasti diváckého násilí, dopadu koncepce v praxi a návrzích dalších opatření (2010)
- Koordinační komise k problematice diváckého násilí a nevhodného chování při sportovních utkáních, zvláště při fotbalových zápasech (MV, MŠMT, ČMFS, LH a experti).
- r. 2001 (EU) síť Národních fotbalových informačních bodů v rámci policie každého členského státu
- Dále v ČR:
 - antikonfliktní týmy (policie)
 - Spotteři („tajní“ policisté)
 - Nový alternativní trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce, který je součástí nového trestního zákoníku účinného od 1. ledna 2010 – až 10 let
 - Fotbalové kluby si též osvojily využívání nových instrumentů, které přispívají k zajištění bezpečnosti na stadionech:
 - spolupráce s Policií ČR
 - důslednější kontroly před samotným vstupem na stadion
 - prodej vstupenek tzv. na jméno (adresný ticketing).
 - instalace kvalitních kamerových systémů,

1. Považujete stávající stav v ČR v oblasti diváckého násilí za přijatelný?

2. Diskutujte následující tvrzení

- a. Klub by měl nést náklady spojené s prevencí (i odstraňováním) všech škod způsobených fanoušky. Tzn. Nejen náklady spojené s bezpečností na stadionu, ale i náklady na zajištění pořádku během přepravy fanoušků, úklid města, škody na vlacích apod.
- b. Jediným rozumným řešením je zavést tvrdá opatření proti výtržníkům, nemá smysl postihovat klub

Výsledky úkolu je vhodné konzultovat během přímé výuky.

4.4 European Non-Governmental Sports Organisation (ENGSO)

Toto sdružení bylo založeno v roce 1966 se sídlem ve Frankfurtu. Členy tohoto sdružení jsou evropské nevládní sportovní organizace, sdružující národní sportovní svazy, za ČR je členem ČSTV. ENGSO je v evropském měřítku vlivnou a uznávanou institucí v oboru, m.j. je konzultativním orgánem Rady Evropy pro oblast sportu. ENGSO samo sebe vymezuje takto²⁶:

In 1990 the NGO Club changed its name to ENGSO - European Non-Governmental Sports Organisation. In 1995 it was felt necessary to formalise ENGSO by adopting official statutes which include the holding of General Assemblies and the election of an Executive Committee. In this way, ENGSO not only strengthened its status as a partner for the defence of general sports interests at a European level, especially vis-à-vis political and administrative bodies of the European Union. But it also became a bridge building organisation for East-West cooperation in sports when, after the political changes in Eastern and Central Europe, membership increased and ENGSO thus became a true Pan-European sportsorganisation. ENGSO is today the only European sports organisation having been granted consultative status by the Council of Europe.

Hlavní cíle ENGSO²⁷:

- Propagovat a bránit nezávislost a autonomii sportu v Evropě
- Dosahovat politických i ekonomických výsledků v EU v oblasti sportu
- Převzít aktivní úlohu při rozvoji kooperace v Evropě
- Zvýšit status a kredit sportu ve členských zemích a bojovat s negativními tendencemi ve sportu
- Podporovat dobrovolnictví jako významný faktor rozvoje společnosti
- Podporovat rovnost mezi muži a ženami ve sportu
- Vytvářet spojení mezi rozdílnými organizace při podpoře sportu pro všechny
- Napomáhat sportovnímu rozvoji ve členských zemích – od sportu dětí, přes sport pro všechny až k vrcholovému sportu

Současně ENGSO přijalo strategický plán činnosti na roky 2011-2015, který se především týká vnitřní struktury a činnosti organizace

4.5 Sportaccord (SA)

Další velkou nevládní organizací hájící spoje zájmy vůči EU a dalším významným aktérů včetně MOV je SportAccord. Tato organizace zastřešuje jak olympijské tak neolympijské sporty včetně organizátorů sportovních akcí. Jejími členy jsou především světové a evropské sportovní svazy a federace. Starší název této organizace byl General Association of International Sports Federations (GAISF). Mezi nejvýznamnější členy patří nepochybně IAAF či FIFA. Celkem má cca 84 členů. Jako cíle organizace stanovila takto²⁸:

²⁶ <http://www.engso.eu/about-us.php>

²⁷ <http://www.engso.eu/expert.php>

²⁸ http://www.sportaccord.com/multimedia/docs/2011/05/2011_-_SPORTACCORD_STATUTES_-_ENG_.pdf

1. to promote sport at all levels, as a means to contribute to the positive development of society;
2. to assist its Members in strengthening their position as world leaders in their respective sports;
3. to develop specific services for its Members, and provide them with assistance, training and support;
4. to increase the level of recognition of SportAccord and its Members by the Olympic Movement stakeholders as well as by other entities involved in sport;
5. to actively support the organisation of multi-disciplinary games by its Members;
6. to be a modern, flexible, transparent and accountable organisation;
7. to organise, at least once a year, a gathering of all of its Members, and of other stakeholders of the sport movement, preferably on the occasion of its General Assembly;
8. to recognise unconditionally the autonomy of its Members and their authority within their respective sports;
9. to promote closer links among its Members, and between its Members and any other sport organisation;
10. to coordinate and protect the common interests of its Members;
11. to collaborate with organisations having as their objective the promotion of sport on a world-wide basis;
12. to collect, collate and circulate information to and among its Members

4.6 Shrnutí a otázky

Kapitola představuje velmi stručně hlavní aktéry v oblasti sportu a to vládní i nevládní organizace. V kapitole je s výjimkou MOV věnován prostor pouze Evropským organizacím. Podobně problematika mezinárodních sportovních federací není představena podrobněji. Čtenáři je především doporučeno aktualizovat si text využitím informací na webových stránkách organizací.

Shrnující úkoly (4)

1. Zjistěte jaké organizace a jak řeší otázku žen ve sportu (women in sport, conference on women and sport)
2. Vyberte si jednu cizí zemi a pokuste se na webu ENSGO vyhledat jejich countryreport. Případně se pokuste dohledat informace o vybrané zemi z jiných zdrojů

4.7 Použitá a doporučená literatura

- Olympijská Charta - [Online 04.2012]
http://www.olympic.org/Documents/olympic_charter_en.pdf
- MOV – rozdělení příjmů -[Online 04.2012] <http://www.olympic.org/ioc-financing-revenue-sources-distribution?tab=Sources>
- MOV – Olympic Marketing Fact File (2012) -[Online 04.2012]
http://www.olympic.org/Documents/IOC_Marketing/OLYMPIC-MARKETING-FACT-FILE-2012.pdf
- EU – informace o sportu [Online 04.2012] http://europa.eu/pol/spo/index_cs.htm
- HOBZA, V., REKTORČÍK, J. (2006) – Základy ekonomie sport. Ekopress, s.r.o. ISBN 80-86929-04-03
- NOVOTNÝ, J. (2011) – Sport v ekonomice. Wolters Kluwer ČR, a.s. ISBN 978-80-7357-666-0
- Evropská dimenze sportu (2011) - [Online 04.2012]
http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/sport/ef0025_en.htm
- Evropská komise – ekonomický rozměr sportu - [Online 04.2012]
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/43&format=HTML&aged=0&language=CS&guiLanguage=fr>
- Evropská charta sportu (1992) [Online 04.2012] <http://aplikace.msmt.cz/PDF/ECHS.PDF>
- MV ČR - Zpráva o situaci v oblasti diváckého násilí, dopadu koncepce v praxi a návrzích dalších opatření (2010)
http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=evropsk%C3%A1%20%3%BAmluva%20k%20div%C3%A1ck%C3%A9mu%20n%C3%A1sil%C3%AD%20&source=web&cd=3&ved=0CC8QFjAC&url=http%3A%2F%2Fwww.mvcr.cz%2Fsubor%2Fzprava-o-situaci-v-oblasti-divackeho-nasili.pdf.aspx&ei=h92bT8mNLo2SOoLiPsB&usq=AFQjCNE1sOeOIs-sZDp7636_TRPbymNC3Q&cad=rja
- European Convention on Spectator Violence and Misbehaviour at Sports Events and in particular at Football Matches - [Online 04.2012]
<http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/html/120.htm>
- Rada Evropy – postoj ke sportu [Online 04.2012]
http://www.coe.int/t/dg4/epas/about/history_en.asp

Webové stránky organizací:

- European Non-Governmental Sports Organisation (ENGSO) - [Online 04.2012]
<http://www.engso.eu/about-us.php>
- Sportaccord - [Online 04.2012]
<http://www.sportaccord.com/en/about/index.php?idIndex=31&idContent=639>
- Mezinárodní olympijský výbor – [Online 04.2012] <http://www.olympic.org/about-ioc-institution>

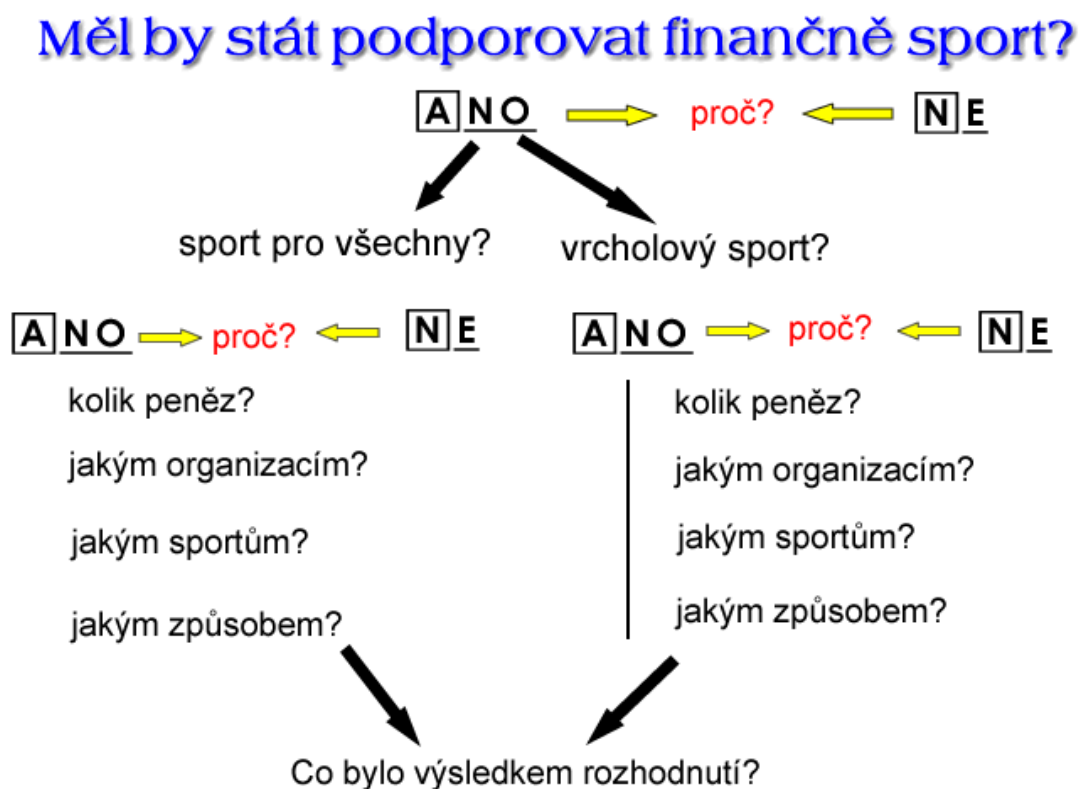
5 Financování sportu v ČR z veřejných zdrojů

Klíčová slova: MŠMT, financování, veřejné zdroje, dotace

5.1 Úvod

Problém či otázka toho jak a zda vůbec podporovat sport je především vysoce kontroverzní. Proto je před samotným přehledem financování a diskuzí jeho systému je vhodné zamyslet se nad otázkami následujícího schématu.

Obrázek 15.: Role státu ve vztahu k podpoře sportu

Zdroj: autor

Samostatný úkol – podpora sportu z veřejných zdrojů (5)

1. První a nikoliv triviální otázkou je, proč by stát měl podporovat sport
 - a. Pokuste se seřadit argumenty pro a proti
 - b. Odlišujte argumenty ekonomické a mimoekonomické
2. Pokud se přikloníte k tomu, že by stát (nejen vláda ale i municipality) měl podporovat v té či oné podobě sport, přejděte k dalším otázkách které jsou položeny v schématu
 - a. Při formulaci odpovědí na položené otázky se zamyslete nad **problémem spravedlnosti**
 - i. Je spravedlivé, aby stát vzal pomocí daní zdroje všem a peníze dal jen některým?
 - ii. Je spravedlivější podporovat populární sporty, protože se o ně zajímá více lidí?
 - iii. Nebo je spravedlivější, aby stát podporoval ty méně populární sporty, protože ty populární mají peněz dost a velkou šanci mít i soukromé zdroje od sponzorů (což méně populární sporty nemají)?
 - iv. Je pro stát / společnost/ jednotlivce podstatnější podpora sportu pro všechny nebo podpora reprezentantů
 - b. Kolik peněz ze své výplaty jste ochotni dát na přípravu reprezentace?

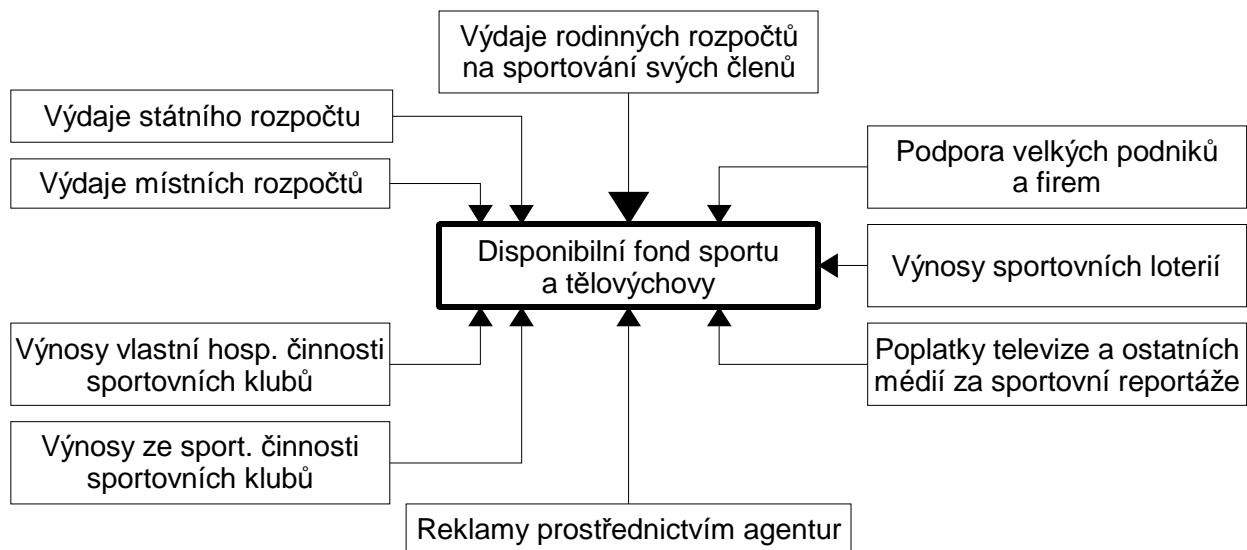

Výsledky úkolu je vhodné konzultovat během přímé výuky.

Disponibilní fond sportu

Tento pojem Novotný (2000) vymezuje následujícím způsobem (viz následující obrázek). Tento pohled je především užitečný pro představu celkového objemu a charakteru dostupných zdrojů.

Obrázek 16.: Disponibilní fond sportu

Zdroj: Novotný (2000)

Příklad

Odhad přínosu sportu v roce 2006. Víme, že

- Podpora sportovnímu prostředí ze státního rozpočtu 3 000 mil. Kč. (nejen rozpočet MŠMT)
- Očekávaný přínos do státního rozpočtu:
 - odvody DPH za sport. soutěží celkem 4 041 mil. Kč
 - odvody DPH za provoz sport. zařízení 229 mil. Kč
 - odvody DPH za výstavbu sport. zařízení 393 mil. Kč
 - odvody daně z příjmu 68 mil. Kč
- očekávaný přínos státního rozpočtu 4 731 mil. Kč
- **pozitivní přínos sport. prostředí 1 731 mil. Kč.**

Analytický úkol (5)

1. Zamyslete se, znamenají předchozí informace, že se podpora sportu z veřejných zdrojů vyplatí?
 - a. Náповěda v poznámce pod čarou²⁹

5.2 Kolik je veřejných zdrojů ve sportu v ČR?

Následující podkapitola je převzata z:

PAVLÍK, Marek. Kolik peněz z veřejných rozpočtů jde vlastně na sport? **Studia Sportiva**, Brno: FSpS, Masarykova univerzita, 2013, roč. 2013, č. 1, s. 63-73. ISSN 1802-7679. Výsledek vznikl v rámci specifického výzkumu na vysoké škole.

ÚVOD

Podpora sportu z veřejných zdrojů má řadu ekonomických i neekonomických důvodů a stejně tak je v ČR považovaná za určitou tradici. Také Evropská Unie konstatuje, že: *“grassroots sport, equal opportunities and open access to sporting activities can only be guaranteed through strong public involvement”* (Commission of the European Union; pp. 13, 2007).

Systém financování sportu je možné hodnotit a případně měnit pokud známe množství zdrojů, které do sportu plynou, a víme, jaké výstupy a cíle sledujeme. Právě první podmínka, znalost objemu financí, se jeví jako triviální, avšak existující nejasnosti mezi vládními dokumenty, daty Českého statistického úřadu a dalšími zdroji vedou k nutnosti zaměřit výzkum právě na tuto oblast před tím, než bude možné navrhnout změny v systému podpory sportu jako takovém.

Běžný ekonomický, nebo spíše racionální, požadavek maximalizace užítku v tomto případě znamená, aby dané množství vynaložených zdrojů (na sport) přineslo co největší, předem vymezený, užitek – tedy, aby nedocházelo k plýtvání či zneužívání (Malý, Nemeč 2012). Předtím, než je však možné analyzovat možnou efektivnost celého systému poskytování dotací, je zřejmě nutné zjistit, o jak velký objem zdrojů jde, z jakých rozpočtů tyto zdroje pocházejí a komu jsou směřovány.

Vláda ve své Konceptci státní podpory sportu v české republice (2011) uvádí, že: *„Finance v českém sportu dosáhly v současné době na historické minimum za posledních dvacet let. Tento fakt byl částečně kompenzován skutečností, že po roce 1990 se výrazně snížila porodnost a počet sportovců z řad talentované mládeže poklesl v řádech desítek procent. Počínaje rokem 2002 se tento trend obrátil a již od roku 2009 můžeme očekávat výrazný nárůst sportující mládeže, a to o 28% do roku 2014. Vzhledem ke stavu veřejných financí je zřejmé, že financování sportu je třeba zajistit i z jiných zdrojů“*

²⁹ Je státní rozpočet totéž co veřejné rozpočty? Jaký je celkový objem zdrojů plynoucí do sportu?

Cílem studie je zjistit, jaký je přibližně objem veřejných prostředků, které jsou směřovány do sportu. S ohledem na to, že množství informačních zdrojů je omezené a současně se informace mezi nimi rozcházejí, jsou diskutovány možné příčiny těchto netriviálních rozdílů.

Pro provedení analýzy byly stanoveny dvě základní výzkumné otázky:

- Jaký je objem veřejných zdrojů směřujících do sportu?
- Jaké mohou být příčiny významných rozdílů mezi statistickými zdroji?

Není možné předpokládat, že analýza přinese jednoznačné odpovědi na výzkumné otázky, nicméně konfrontace zdrojů mezi sebou by mohla pomoci identifikovat, ty, které lze považovat za přesnější.

METODIKA

Analýza bude provedena na základě sekundární analýzy dat publikovaných v následujících informačních zdrojích:

- Analýza financování sportu v ČR (2009) – Materiál vypracovaný ve spolupráci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Českého olympijského výboru.
- Statistická ročenka ČR (2011) – publikováno Českým statistickým úřadem.
- Koncepce financování sportu v České republice. Analyticko-konceptní studie KPMG (2012) – dokument zpracovaný firmou KPMG ve spolupráci s Českým olympijským výborem.
- Rozbor financování NNO z veřejných rozpočtů v roce 2010 – dokument publikovaný vládou ČR a schválený usnesením č.5 ze 4.1.2012.
- Data dostupná na Ministerstvu školství pro rok 2010 – rozdělení dotací.

Zjištěné údaje budou konfrontovány a provedena diskuze možných příčin v odlišnosti výsledků. Aby bylo možné komparovat některé zdroje, bude vždy pracováno s předpokladem, že Česká republika má 10 mil. obyvatel a směnný kurz je 25 Kč za 1 €. Pro Slovenskou republiku je potom pracováno s počtem obyvatel 5,4 mil. a směnném kurzu 30 SK za 1 €.

S ohledem na dostupnost jednotlivých dat nebude možné konfrontovat mezi sebou stejné roky, jako referenční rámec bylo zvoleno období 2008-2010 s tím, že dostupné zdroje (ČSÚ, KPMG) s delšími časovými řadami nevykazují významnější změny trendů mezi jednotlivými roky. Bude tedy pracováno s předpokladem, že rámcovou představu splňuje i srovnání v rámci referenčního období.

VÝSLEDKY

Analýza financování sportu 2009 (Výzkumná zpráva MŠMT)

Prvním zdrojem informací je „Analýza financování sportu 2009“, což dokument veřejně dostupný na internetových stránkách MŠMT. Tento dokument současně sloužil jako jeden z materiálů pro konferenci „Sport a stát“ konanou v roce 2010 pod záštitou předsedy vlády J. Fišera. Výsledky obsažené v této zprávě tvořily poměrně silný argument pro diskuzi o případné podfinancovanosti sportu v České republice. Na tuto analýzu navazuje potom

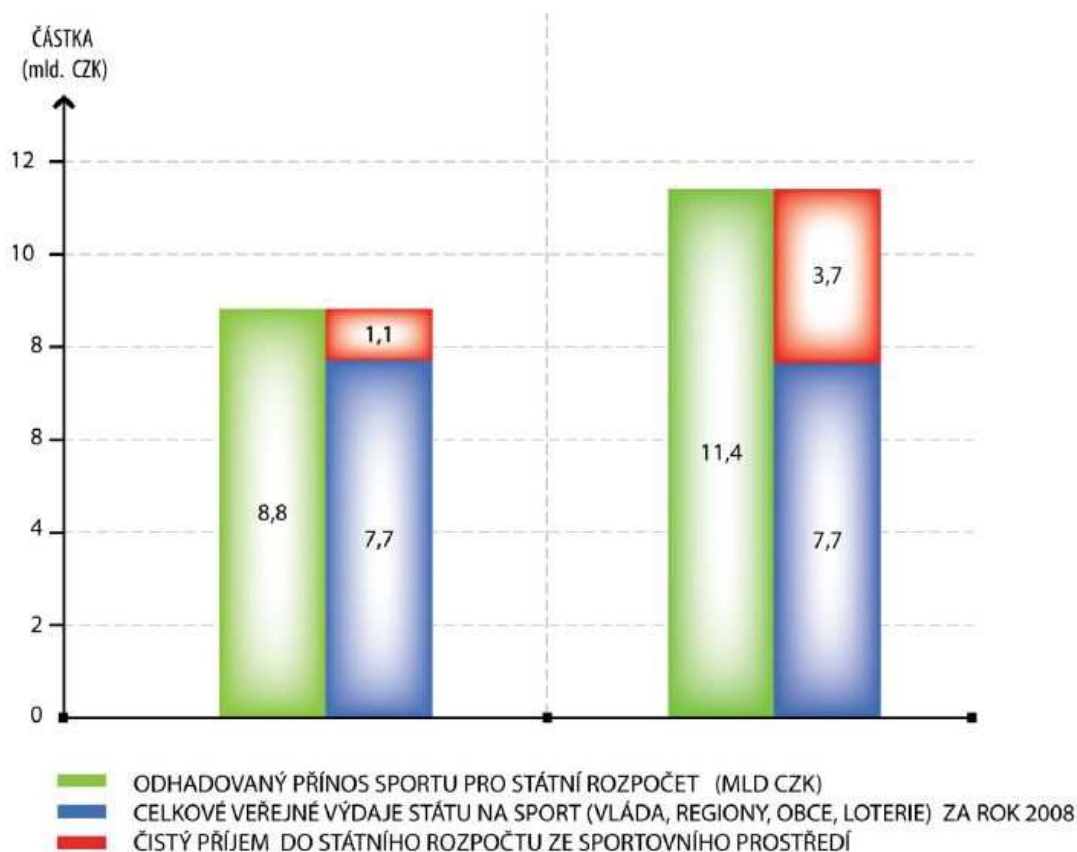
„Koncepce státní podpory sportu v České republice“ – dokument schválený vládou ČR usnesením číslo 167 ze dne 9. března 2011.

Následující dva obrázky prezentují hlavní zjištění o pozici ČR a ve srovnání s dalšími evropskými zeměmi. V případě obrázku 1 jsou srovnávány dva informační zdroje:

- První sloupec zleva označuje kalkulaci opírající se o studii zpracovanou během Francouzského předsednictví EU
- Druhý sloupec vychází z kalkulace opírající se o údaje Bílé knihy o sportu a Ekonomického fóra v Davosu.

Kalkulace³⁰ celkového přínosu sportu vychází z předpokladu, že průměrný Evropan utratí za sportovní služby a zboží 177euro za rok což (při přepočtu na počet obyvatel, směnný kurz a sazba DPH) vede k hodnotě 8,8mld. Kč. Obdobně byl stanoven přínos sportu ve druhém případě, kdy je s HDP ČR odvozena hodnota 3,7%³¹, která dle evropských studií připadá na sport.

Obrázek 17.: Analýza financování sportu 2009 – přínos sportu

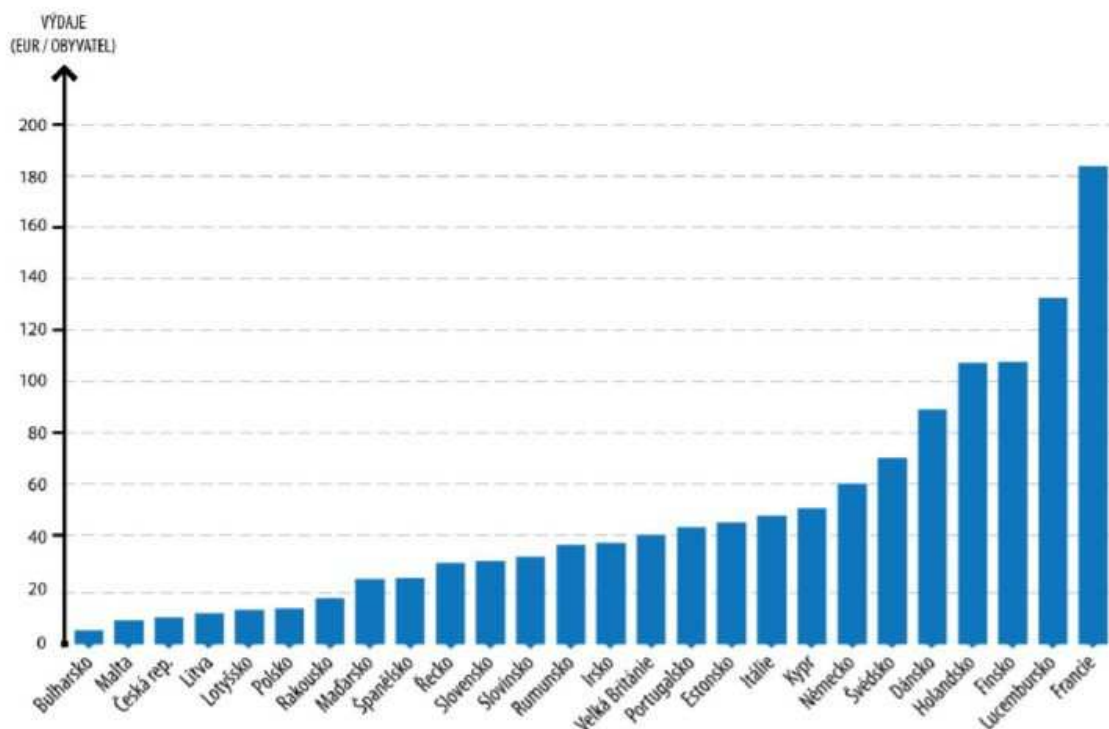
Zdroj: Analýza financování sportu (2009)

³⁰ Zpracováno podle: Analýza financování sportu (2009)

³¹ Novotný (2011) odhaduje velikost sportovního trhu v ČR 2% HDP

Obrázek 2 potom prezentuje přepočet výdajů na jednoho obyvatele v eurech a ve srovnání s ostatními evropskými zeměmi. Česká republika se umísťuje na velmi nelichotivé pozici. V metodologické části autoři připouštějí aproximaci některých dat, která shromažďovali na základě dotazníků.

Obrázek 18.: země EU – porovnání veřejných výdajů na sport na obyvatele v eurech

Zdroj: Analýza financování sportu v ČR (2009)

Zjištění

Z obrázku 2 vyplývá, že na 1 obyvatele připadá výdaj přibližně ve výši 10 euro. Po přepočtu jde o sumu 2,5 mld. Kč. Z obrázku 1 vyplývá, že přínosy sportu pro státní rozpočet jsou kalkulovány ve výši 7,7 mld. Kč. Pokud bychom do grafu na obrázku 2 chtěli zapracovat hodnotu 7,7 mld. Kč uvedenou v téže výzkumné zprávě, potom se ČR dostane na hodnotu 30,8 euro na obyvatele (ceteris paribus).

Tyto dva zdroje v jedné zprávě se tedy rozcházejí o 5,2 mld. Kč, nabízí se však vysvětlení, že v případě obrázku 2 se možná jedná (zpráva to nijak neuvádí) pouze o výdaje ze státního rozpočtu a nikoliv výdaje z veřejných rozpočtů celkem. Pro srovnání Slovensko zde má uvedenou hodnotu přibližně 36 euro. Pro rok 2008 byly identifikovány tyto výdaje ze státního rozpočtu Slovenské republiky. Po přepočtu jde výdaj ve výši 14,3 eur na jednoho obyvatele.

Tabulka 1: Výdaje na sport ze státního rozpočtu Slovenské republiky

Typ výdaje	V tis. SK
Výdaje státního rozpočtu na rekreaci a sport	1 094 408
Programové financování – program rozvoje sportu v SR	1 085 717
Sportovní gymnázia	145 645

Zdroj: Výsledky hospodárenia štátneho rozpočtu Slovenskej republiky v roku 2008

Český statistický úřad

Dalším zdrojem dat jsou statistiky Českého statistického úřadu – dostupné ve statistických ročenkách ČR. Výsledky za rok 2008 a 2010 jsou obsaženy v tabulce 2 především pro potvrzení trendového vývoje.

Tabulka 2: Výdaje na tělovýchovu v letech 2007 - 2011 v mil. Kč

	Státní rozpočet		Územní rozpočty		Celkem
	Běžné výdaje	Kapitálové výdaje	Běžné výdaje	Kapitálové výdaje	
2007	1 523	698	3 864	4 786	10 871
2008	1 854	1 260	4 246	4 724	12 084
2009	1 440	737	4 552	5 847	12 576
2010	1 736	651	4 474	6 255	13 116
2011	1 807	837	4 563	3 608	10 815

Zdroj: ČSÚ Výdaje státního rozpočtu a územních rozpočtů na kulturu a sport

Po přepočtu (*ceteris paribus*) 12,08 mld. Kč v roce 2008 docházíme k výdajům na obyvatele ve výši 48 euro. Rok 2010 znamená celkově 13,1 mld. Kč a výdaj na obyvatele ve výši 52 euro.

Koncepce financování sportu v ČR (nevládní studie)

Následující Koncepce financování sportu v ČR byla zpracována firmou KPMG ve spolupráci s Českým olympijským výborem na základě dat z Ministerstva financí. Pro rok 2008 (2010) zde dochází k celkové sumě 16,6 mld. Kč (resp. 17,8 mld. Kč), což při přepočtu vychází na 66 euro na obyvatele (resp. 71,4 euro na obyvatele).

Tabulka 3: Finanční zdroje z veřejných rozpočtů v letech 2007-2011

Rok	MŠMT	Ostatní ministerstva	Obce a DSO	Krajské úřady	Regionální rady	Celkem za subjekty
2007	3 302	1 501	10 364	1 133	0	16 299
2008	2 605	1 728	11 000	1 271	20	16 624
2009	2 113	1 353	12 857	1 291	409	18 023
2010	2 059	670	13 508	1 209	407	17 853
2011	2 286	699	9 976	1 351	356	14 666
Průměry za subjekt	2 473	1 190	11 541	1 251	238	16 693

Zdroj: KPMG (2012) Koncepce financování sportu v České republice. Analyticko-koncepční studie

Poznámka: DSO-Dobrovolné svazky obcí

Rozbor financování NNO z veřejných rozpočtů v roce 2010

Rozbor financování nestátních neziskových organizací představuje pouze doplňkový zdroj informací, neboť příjemci dotací mohou být i jiné než nestátní neziskové organizace (například příspěvkové organizace, organizační složky státu, případně i obchodní společnosti). Předpokládáme, že většinu zdrojů z veřejných dotací dostávají NNO.

V roce 2010 tento zdroj uvádí, že bylo alokováno 1 908 042 tis. Kč na tělovýchovu (z toho 717 552 tis. Kč na reprezentaci). Pokud tuto informaci konfrontujeme s údaji MŠMT pro rok 2010, docházíme k sumě nižší o 329 482 tis. Kč (dotace pro rezortní sportovní centra nelze považovat za dotace NNO – jde o organizační složku státu). Pokud by do této sumy měly být započítány dotace na organizační složky státu, pak by zřejmě chyběly výdaje na RSC v gesci Ministerstva vnitra a Ministerstva obrany.

Oproti očekávání je suma uváděná na MŠMT nižší, než jak vyplývá z Rozboru financování NNO, kde je jako zdroj uvedena databáze kapitol státního rozpočtu.

Tabulka 4: Výdaje z rozpočtu kapitoly MŠMT v roce 2010

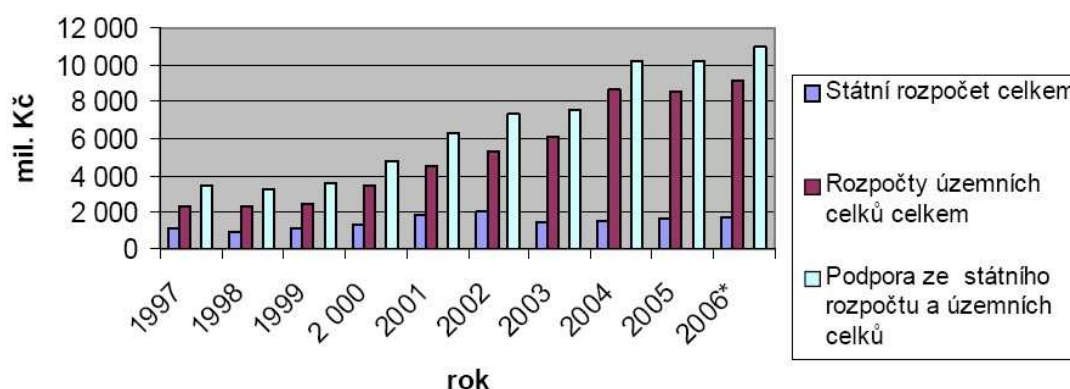
Účel	částka v tis. Kč
Veřejně prospěšné programy	311 624
ostatní dotace	922
Program obnovy MTZ 23350 - sport. organizace	432 769
Program obnovy MTZ 23350 - reprezentace	144 132
Dotace pro státní reprezentaci	625 234
Rezortní sportovní centra	361 193
Dotace pro sportovní gymnázia	63 879
<i>Celkem</i>	<i>1 939 753</i>

Zdroj: MŠMT (1) a MŠMT (2)

Starší prameny

Určitou, byť neaktuální představu o objemu veřejných zdrojů podává ještě pramen Hobza, Dohnal, Cíkl (2008) ve stati Koordinace dotační politiky jako faktor efektivity řízení veřejného sektoru. Údaje končí rokem 2006, nicméně bylo by možné uvažovat o určitém trendovém vývoji.

Obrázek 19.: Podpora sportu a tělovýchovy z veřejných rozpočtů

Zdroj: Hobza, Dohnal, Cíkl (2008)

Novotný (2011) potom prezentuje výdaje ze státního rozpočtu v objemu cca 2,6 mld. Kč pro rok 2007 a 1,9 mld. Kč pro rok 2009, kde využívá informace z odboru sportu MŠMT.

DISKUSE

V úvodu byly nastoleny dvě výzkumné otázky:

- Jaký je objem veřejných zdrojů směřujících do sportu?
- Jaké mohou být příčiny významných rozdílů mezi statistickými zdroji?

Pro zodpovězení první otázky lze použít srovnání výsledků v tabulce 5, kde byly identifikovány tyto možné výsledky.

Tabulka 5: Komparace zdrojů dat o objemu veřejných prostředků alokovaných na sport

pramen	rok	Celkový objem zdrojů v mil. Kč	v EUR na 1 obyvatele	státní rozpočet	Municipality
Novotný, Dohnal, Cíkl	2006	11 000	44	1 900	9 100
Analýza financování sportu – graf 2.1.5	2008	7 700	31	NA	NA
Analýza financování sportu – graf 4.1.3	2008*	2 500	10	NA	NA
Český statistický úřad	2008	12 084	48	3 114	8 970
Český statistický úřad	2010	13 116	52	2 387	10 729
Koncepce financování sportu - KPMG	2008	16 624	66	4 333	12 291
Koncepce financování sportu - KPMG	2010	17 853	71	2 729	15 124

Poznámka: *) rok 2008 nebyl u grafu uveden, v kontextu ostatních dat je tento rok předpokládán

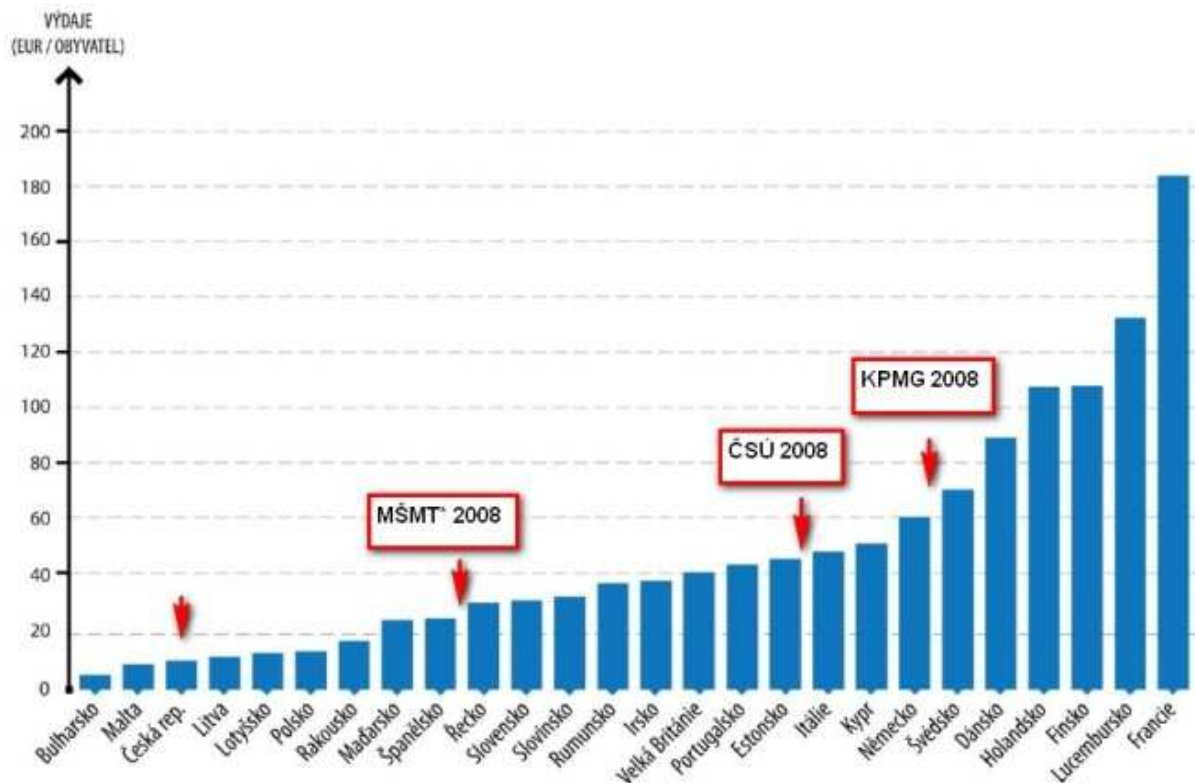
Zdroj: sestaveno autorem

V rozporu s daty ČSÚ a daty studie KPMG potom není informace z Rozboru financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů, Novotný (2011) a stejně tak vlastní šetření, kdy v obou případech je identifikována suma výdajů ze státního rozpočtu větší než 1,9 mld. Kč při abstrahování od výdajů alokovaných na organizační složky státu a výdajů ze zdrojů Ministerstva obrany a Ministerstva vnitra.

Vyloučením extrémů a porovnáním s dostupnými daty rozpočtu MŠMT lze uvažovat o tom, že roční objem dotací ze státního rozpočtu (pro období 2008-2010) kolísá zhruba mezi 1,9-2,5 mld. Kč, přičemž objem zdrojů z municipalit se pohybuje mezi 8-9 mld. Kč. Poměrné značné rozpětí takových odhadů není rozhodně uspokojivé. Představu o rozptylu ilustruje obrázek 5 o pozici ČR ve srovnání s ostatními zeměmi a alternativními výpočty.

V kontextu korektní interpretace je však nutné připustit, že stejnou chybou jakou patrně jsou zatížena data za Českou republiku, mohou být zatížena data ostatních srovnávaných zemí. Zásadní jsou v tomto směru důvody, proč těmto odlišnostem dochází.

Obrázek 20.: Množství veřejných zdrojů na sport – alternativní výsledky

Poznámka: MŠMT* - Analýza financování sportu, graf 5.1.2 výsledný efekt pro státní rozpočet

Zdroj: Analýza financování sportu v ČR (2009) – upraveno autorem

Na otázku proč dochází k těmto rozdílům nelze jednoznačně odpovědět. Lze identifikovat tyto možné příčiny:

- Metodologické odlišnosti. Rozklíčování dotací na sport nemusí být jednoduché zejména na úrovni municipalit, kde se dotace neziskovým organizacím rozdělují často společně v balíku s dotacemi pro kulturu, volnočasové aktivity a aktivity mládeže. Tento typ metodického problému současně přináší patrně největší zkreslení na úrovni dat z municipalit. Každý kraj a obec si v rámci své samostatné působnosti stanovuje vlastní politiku pro oblast sportu, proto v některých případech stojí politika sportu samostatně, jindy spolu se školstvím, či kulturou. Analogicky k tomu potom vznikají dotační tituly, kde dochází k rozdělování dotací pro organizaci do cílů této politiky zahrnuté. Je o problémy jako například:
 - o Je dotace pro organizaci typu Sokol čistě dotací na sport, pokud organizace provozuje i kulturní aktivity?
 - o Dotace pro skautskou organizaci může stejně spadat do kategorie sport jako volnočasové aktivity mládeže
- Odhad chybějících dat
- Odlišná metodika sběru a analýzy dat v zahraničí
- „*Ekonomická data ze sportovní oblasti jsou obtížně dostupná a často ani neexistují ve srovnatelně definovaných ukazatelích, neboť sport není samostatným statisticky sledovaným oborem. To platí jak pro Českou republiku, tak i pro většinu ostatních států EU*“ (Analýza financování sportu 2009)

- Drobné odlišnosti mohou být spojeny s časem sběru dat, nepochybně budou existovat rozdíly mezi rozpočtem schváleným, upraveným či výsledným
- Dohledání a verifikace dat například z rozpočtů ministerstev je značně problematická (typicky výdaje na sport z kapitol MO a MV). Problematické může být odlišování sportu od formy přípravy na výkon povolání (policejní a hasičský sport)
- Problematické použití termínů sport a tělovýchova, kdy není zcela jednoznačné, jak je nakládáno s dotacemi, a investicemi pro školní (rozšířenou) tělesnou výchovu. Například v případě investic by bylo nutné odlišovat, zda výsledky této investice slouží pouze v rámci školní tělesné výchovy, nebo sekundárně přinášejí užitek dalším sportovním klubům (sportovcům).
- Možné neodlišování dotací pro neziskové organizace od dotací příspěvkových organizací a organizačními složkami státu – v agregovaných součtech
- Logickou možností je potom opomenutí, nebo dokonce záměrný omyl při zpracování dat

ZÁVĚRY

Předchozí analýza poukázala poměrně značné rozdíly v uváděném objemu veřejných zdrojů alokovaných na sport. Před diskuzí o podfinancovanosti sportu, či nevhodném způsobu rozdělování dotací na sport je tedy nezbytné především určit, jaký objem zdrojů reálně do sportu směřuje. V textu nebyly hodnoceny zdroje, které do sportu směřují z výnosů loterií (ať už původní systém odvodu části výtěžku na veřejně prospěšné účely, nebo jeho novelizovaná podoba). Na základě porovnání jednotlivých zdrojů je možné konstatovat, že celkový objem veřejných zdrojů ve zkoumané období překračuje 10 mld. Kč. Na úrovni státního rozpočtu se objem zdrojů pohybuje okolo 2 mld. Kč. Předpokládáme, že objem veřejných zdrojů na sport se pohybuje nad hranicí 12 mld. korun, což při komparaci s dalšími evropskými zeměmi Českou republiku staví lehce nad průměr zemí EU.

Existuje celá řada možných příčin statistických rozdílů mezi zdroji dat, jejich diskuze a řešení jsou nezbytným krokem ke zvýšení transparentnosti celého systému. Identifikovali jsme klíčové metodologické problémy a to: odlišování sportovních aktivit od kulturních a volnočasových; podchycení investičních aktivit pro sport a to zejména tam, kde je sport jednou z několika oblastí zájmu celkové investice.

Z ekonomického hlediska je zásadní hledat cestu, jak s daným množstvím peněz vytvořit co největší užitek pro sport a sportovce. Není možné současně opomenout, že debata o vhodném systému financování bude vždy ovlivněna normativním pohledem na priority v podobě sportovních výstupů, tedy například jak stát resp. společnost považuje za hodnotné úspěchy reprezentantů, nebo stejně tak, jak hodnotné jsou cíle v podobě popularizace amatérského sportu.

Literatura

- Analýza financování sportu v ČR (2009) - [Online 09.2012] <http://www.msmt.cz/sport/analyza-financovani-sportu-v-ceske-republice>
- Commission of the European Union (2007a): *White paper on sport*. Brusel. [online] http://ec.europa.eu/sport/white-paper/doc/wp_on_sport_en.pdf
- Český statistický úřad – Statistická ročenka 2009. [Online 09.2012] [www.czso.cz/csu/2011ediciplan.nsf/t/33003256BE/\\$File/000112629.xls](http://www.czso.cz/csu/2011ediciplan.nsf/t/33003256BE/$File/000112629.xls)
- Český statistický úřad – Statistická ročenka 2010. [Online 03.2013] [www.czso.cz/csu/2010ediciplan.nsf/t/46002D8AC2/\\$File/0001102629.xls](http://www.czso.cz/csu/2010ediciplan.nsf/t/46002D8AC2/$File/0001102629.xls)
- Český statistický úřad – Statistická ročenka 2011. [Online 09.2012] [www.czso.cz/csu/2011ediciplan.nsf/t/33003256BE/\\$File/000112629.xls](http://www.czso.cz/csu/2011ediciplan.nsf/t/33003256BE/$File/000112629.xls)
- Český statistický úřad – Statistická ročenka 2012. [Online 03.2013] [www.czso.cz/csu/2012ediciplan.nsf/t/9D003B6FFD/\\$File/0001122629.xls](http://www.czso.cz/csu/2012ediciplan.nsf/t/9D003B6FFD/$File/0001122629.xls)
- Hobza, V., Dohnal, T., Cíkl, R. (2008) Koordinace dotační politiky jako faktor efektivnosti řízení veřejného sektoru - studie k dotaci sportu. In *Veřejné politiky a jejich účinnost - determinanty racionality řízení ve veřejném sektoru (sborník příspěvků z mezinárodního vědeckého semináře)*. 1. vyd. Brno: ESF MU. ISBN 9788073993450
- <http://www.msmt.cz/sport/rozdeleni-statniho-rozpocet-2010-v-oblasti-sportu-vydajovy-2>
- KMPG (2012). *Koncepce financování sportu v České republice. Analyticko-konceptní studie* (2012) http://www.olympic.cz/public/img/dokumenty/koncepce_financovani_sportu_prezentace_v9a.pdf
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (1) – Rozdělení Státního rozpočtu 2010 v oblasti sportu - výdajový okruh: "Tělovýchova včetně programu 233510" – Investice. [Online 09.2012] <http://www.msmt.cz/sport/rozdeleni-statniho-rozpocet-2010-v-oblasti-sportu-vydajovy-1>
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (2) - Rozdělení Státního rozpočtu 2010 v oblasti sportu - výdajový okruh: "Sportovní reprezentace bez programu 233510". [Online 09.2012]
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (3) – Koncepce státní podpory sportu v české republice (2011). [Online 09.2012] <http://www.msmt.cz/sport/koncepce-statni-podpory-sportu-v-ceske-republice>
- Nemec, J., Malý, I. *Možnosti zvyšování efektivnosti veřejného sektoru v podmínkách krize veřejných financí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2012. 222 s. neuveden. ISBN 978-80-210-5668-8. doi:10.5817/CZ.MUNI.M210-5668-2011
- Novotný, J.. *Sport v ekonomice*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 512 s. ISBN 9788073576660.
- Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů v roce 2010. [Online 09.2012] http://vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/rozbor_2010.pdf
- Slovenský statistický úřad - Výsledky hospodárenia štátneho rozpočtu Slovenskej republiky v roku 2008. [Online 09.2012] http://www.finance.gov.sk/Components/CategoryDocuments/s_LoadDocument.aspx?categoryId=7302&documentId=3724

Objem veřejných výdajů na sport (5)

Zjistete aktuální údaje z MŠMT a z Českého statistického úřadu

5.3 Státní rozpočet

- Sport je financován prostřednictvím
 - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) (kap. 333),
 - Ministerstvo obrany (MO) (kap. 304) - (výdaje ne reprezentaci cca 124mil. Kč 2010)
 - Ministerstvo vnitra (MV) (kap. 314) cca 59mil Kč. (2010) + výdaje na policejní a hasičský sport
 - Ze zákona je potom dotčeným ministerstvem i Ministerstvo zdravotnictví (zejména pro oblast dopingů)
- MŠMT je z kompetenčního zákona resortem pro tělovýchovu, sport a turistiku.
- Státní podpora prostřednictvím ministerstev se uskutečňuje na základě zákona o Státním rozpočtu pro daný rok
- *celkový objem výdajů pro oblast sportu je kompromisem mezi požadavky a reálnými možnostmi*
- *2006-2010 8programů od roku 2011 4 programy*

Podmínky poskytnutí³²

- Zákon č. 218/2000 Sb., vymezuje podmínky pro poskytování dotace ze stát. rozpočtu takto:
 - na dotaci není právní nárok,
 - o poskytnutí dotace rozhoduje poskytovatel na základě žádosti,
 - při poskytnutí dotace vydá poskytovatel písemné rozhodnutí,
 - na rozhodnutí se nevztahují obecné předpisy o správním řízení,
 - písemné rozhodnutí je smluvním vztahem, jež je vymezen účelem, obsahem a dalšími podmínkami

MŠMT

Ministerstvo v rámci svých kompetencí vypisuje každoročně několik dotačních titulů - programů, k nimž jsou vždy k dispozici tzv. „zásady“, kde je stanoven mechanismus a podmínky alokace zdrojů. Pro srovnání jsou zde uvedeny dva roky, ve kterých se uskutečnila změna systému.

- **Od r. 2011 CELKEM 1 899 160 tis. Kč**
 - **Výdajový okruh: Sportovní reprezentace 1 061 536 tis. Kč**
 - Program I Sportovní reprezentace České republiky
 - Program II Sportovně talentovaná mládež

³² Pro sport například: http://rvs.avcr.cz/miranda2/export/sitesavcr/data.avcr.cz/rvs/o-rvs/dokumenty/zadosti-o-dotace/2012/zasady_vlady_cr_platne_od_roku2012.pdf

- **Výdajový okruh: Všeobecná sportovní činnost 837 621 tis. Kč**
 - Program III Všeobecná sportovní činnost
 - Program IV Údržba a provoz sportovních zařízení
 - **Investiční dotace:**
 - Program 133510 Podpora materiálně technické základny sportu **620 100 tis. Kč**
 - Nárůst o 1,07% oproti 2010
 - + program podpory sportu na gymnáziích
- **Do r.2010 2 okruhy – 8 programů:**
 - Státní sportovní reprezentace – 3 programy (Státní sport. reprezentace ČR, Sport. centra mládeže, Sport. talent), + podpora činnosti RSC (resortních sport. center) + podpora Antidopingového výboru,
 - Tělovýchova, včetně ISPROFIN – 5 programů (Sport. třídy, Národní program rozvoje sportu pro všechny, Sport a škola, Sport zdravotně postižených, Údržba a provoz sport. a tělových. zařízení), + ISPROFIN

Poznámka – v roce 2012 je celkový objem zdrojů 2 982 784 tis. Kč (nárůst pouze ve všeobecné sportovní činnosti !)

Samostatný úkol – objem financí z rozpočtu MŠMT (5)

1. Vyhledejte informace o aktuálních programech a zjistěte objem zdrojů pro program „sportovní reprezentace“ a „všeobecná sportovní činnosti“.
2. Dochází proporcionalně k nějakým změnám oproti minulému stavu?
3. Zjistěte, na stránkách MŠMT, jak je sestavováno pořadí sportů, jaké sporty jsou na prvních 12ti místech a jak toto pořadí ovlivňuje množství zdrojů, které tyto sporty dostanou oproti ostatním.

Rozdělování dotací

Každý dotační titul má své zásady (metodiky) – viz příklad. Pochopení principů metodiky je klíčové pro správné rozhodování.

Pokud chcete podhlopí, proč některý sport získává více zdrojů než jiný, bez analýzy metodiky (zásad) rozdělování dotací to není možné. Zjistit jak „funguje“ vzorec a jaké parametry jsou nejdůležitější ovlivňuje strategické chování žadatele

Příklad vlivu metodiky

Program V. – Sport pro všechny. Kritéria závěrečného hodnocení projektů 2007³³

Bodové rozmezí, které lze přiřadit při hodnocení projektu, je **0 až 100 bodů**.

- Základní kritéria: body
 - Společenský význam projektu a jeho zaměření na vyhlášené zadání..... **20**
 - Rozsah, obsah činnosti předkladatele projektu, zejména jeho organizační a členská základna**30**
 - Efektivita dlouhodobé činnosti**10**
 - Ohodnocení předcházejícího projektu**10**
 - Nemožnost přístupu k finančním prostředkům a.s. SAZKA**5**
- celkem základní kritéria **75**
- Doplňková kritéria: body
 - Forma zpracování projektu..... 5
 - Shoda obsahu projektu se stanovami předkladatele a jejich zadání..... 5
 - Dodržení metodiky zpracování projektu..... 5
 - Mimořádnost a společenská významnost akce 5
 - Vyúčtování dotací v minulém období..... 5
- celkem základní kritéria **25**

Mechanismus hodnocení žádostí o dotace (5)

Diskujte smysluplnost kritérií, a navrhněte změny

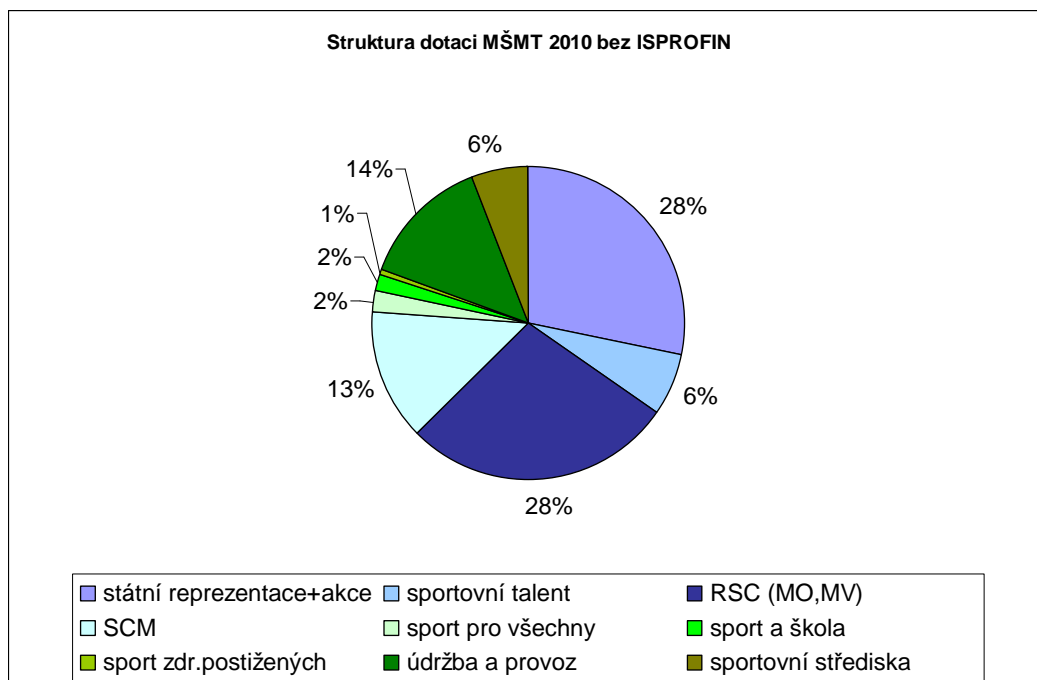
Výsledek úkolu je vhodné konzultovat během přímé výuky.

Struktura dotací

Pro lepší představu o struktuře dotací ve smyslu poměru výdajů na reprezentaci a výdaji na sport pro všechny“ je vhodné orovnat následující dva grafy. Tyto grafy současně mohou být doplněním k samostatnému úkolu dotační programy MŠMT v kapitole 3.

³³ Zdroj: Zásady program V. MŠMT (2007)

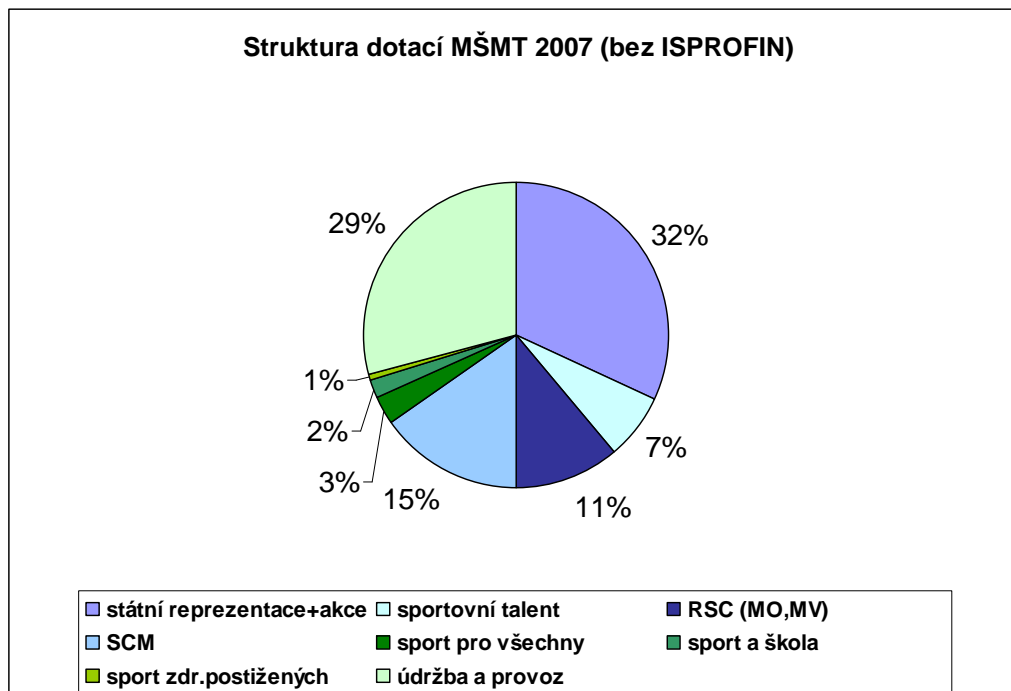
Obrázek 21.: Struktura dotací MŠMT 2007

vlastní výpočet autora, data MŠMT

Zdroj:

Obrázek 22.: Struktura dotací MŠMT 2010

Zdroj: vlastní výpočet autora, data MŠMT

Resortní sportovní centra

RSC jsou specializovaná pracoviště MŠMT, MO, MV. Jejich hlavním úkolem je vytváření personálních, sociálních, prostorových a materiálních podmínek pro přípravu vybraných špičkových sportovců k reprezentaci státu. Identifikujeme tyto RSC:

- RSC MO: Armádní sportovní centrum DUKLA, Handball Club DUKLA Praha, Volejbalový klub DUKLA Liberec, Vědecké a servisní pracoviště CASRI,
- RSC MV: odbor sportu,
- RSC MŠMT: Vysokoškolské sport. centrum.

Pro lepší představu o činnosti resortních sportovních centrech je v následující tabulce uveden přehled struktury jejich výdajů.

Tabulka 2.: Běžné výdaje RSC v roce 2009

BĚŽNÉ VÝDAJE REZORTNÍCH SPORTOVNÍCH CENTER V ROCE 2009						
Druh výdaje	ASC DUKLA	P.o. HC DUKLA Praha, VK DUKLA Liberec, CASRI	RSC MO celkem	RSC MV Centrum sportu MV	RSC MŠMT VŠ SC	RSC celkem
Osobní výdaje	102 946	17 954	120 900	92 737	42 499	256 136
Platy	74 070	12 630	86 700	66 891	29 806	183 397
Pojistné	25 745	4 491	30 236	23 191	10 631	64 058
FKSP	1 481	253	1 734	1 338	597	3 669
Ostatní PPP	1 650	580	2 230	1 317	1 465	5 012
Ostatní běžné výdaje	30 004	- 704	29 300	22 063	45 982	97 205
Běžné výdaje celkem	132 950	17 250	150 200	114 800	88 341	353 341
Limit zaměstnanosti	213	51	264	206	92	562

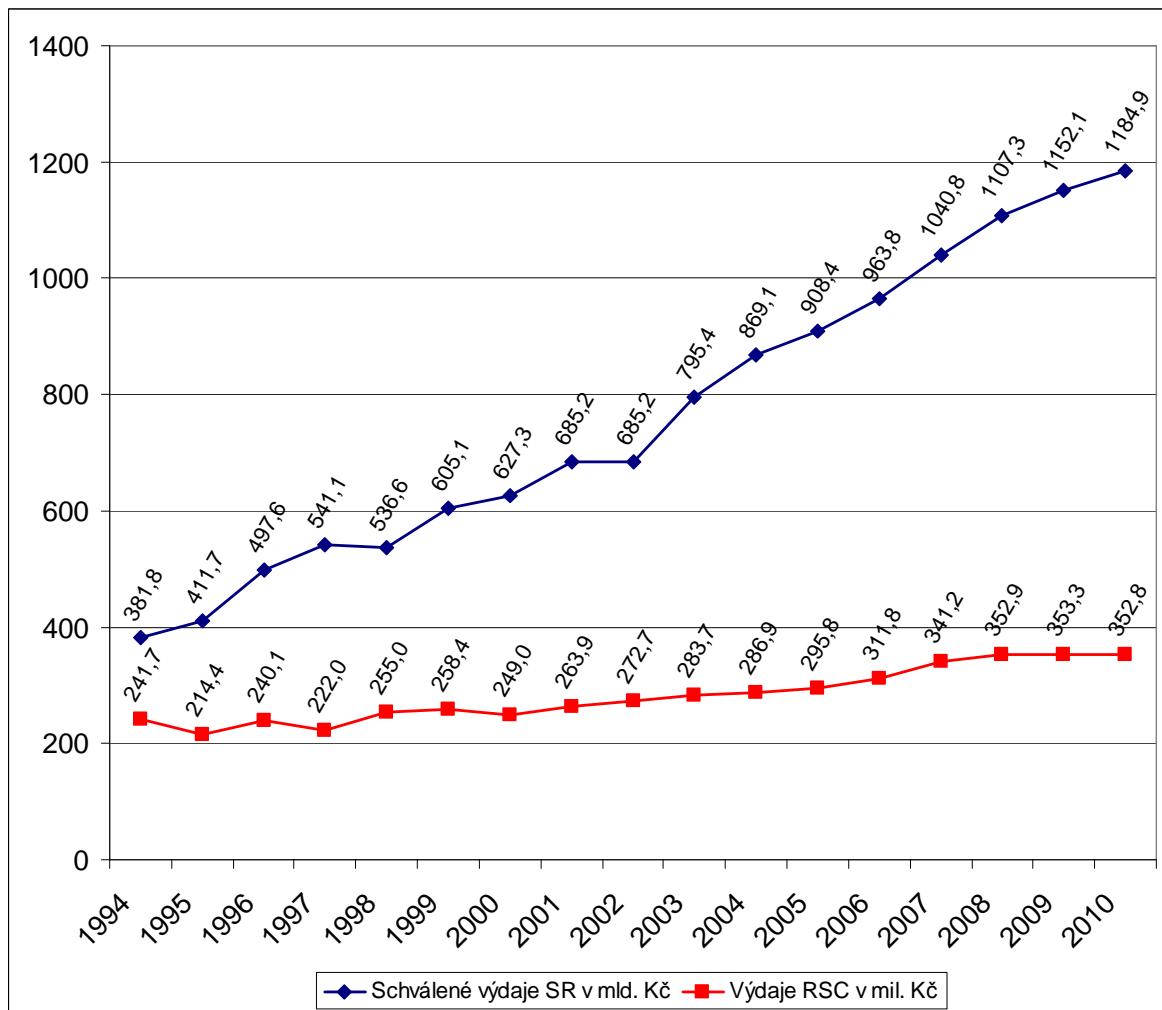
Zdroj: Tulis, M. Studijní materiály Karlovy univerzity³⁴

³⁴

[http://www.google.cz/url?sa=t&source=web&cd=1&ved=0CBgQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ftvs.cuni.cz%](http://www.google.cz/url?sa=t&source=web&cd=1&ved=0CBgQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ftvs.cuni.cz%2F)

Další zajímavé zamyšlení přináší porovnání výdajů ze státního rozpočtu s výdaji na rezortní sportovní centra.

Obrázek 23.: Výdaje na RSC versus státní rozpočet

Zdroj: Tulis, M. Studijní materiály Karlovy univerzity

Zamyšlení a argumentace (5)

Viz graf: Rozevírají se nůžky?... Znamená tento graf, že stát stále méně podporuje RSC? Můžeme říci, že nůžky se rozvírají? ... a tedy implicitně tvrdit že stát by sice mohl, ale nechce více podporovat RSC? *Nápověda v poznámce pod čarou*³⁵

[2Fkatedry%2Fkin%2Fmanagement%2FDvorak%2Forganiz16.ppt&rct=j&q=resortn%C3%AD%20sportovn%C3%AD%20centra%20struktura%20v%C3%BDdaj%C5%AF&ei=lmF_TYrAClfZsgb9vLH_Bg&usg=AFQjCNEtW1YRAZOLYB uForxchK2ON5Zwcw&sig2=rbZsnwx-N9WTHIJ5f4Mxyg&cad=rja](#)

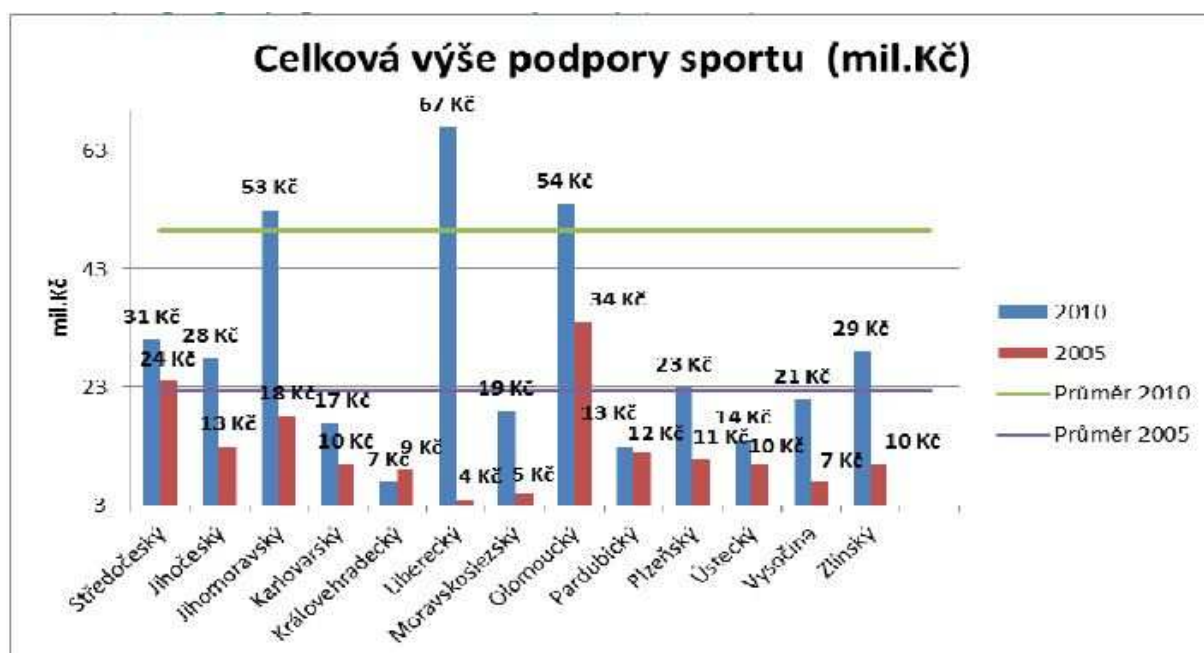
³⁵ Hint: jaké procento výdajů státních rozpočtů je mandatorních a kvazimandatorních? Je počet RSC v čase fixní?

5.4 Kraje

- Úkoly krajů kraje ve své samostatné působnosti vytvářejí podmínky pro sport, zejména
 - a) zabezpečují rozvoj sportu pro všechny a přípravu sportovních talentů, včetně zdravotně postižených občanů,
 - b) zajišťují výstavbu, rekonstrukce, udržování a provozování svých sportovních zařízení,
 - c) zabezpečují finanční podporu sportu ze svého rozpočtu.
- Každý kraj podle svého uvážení od 0 cca do 3% rozpočtu

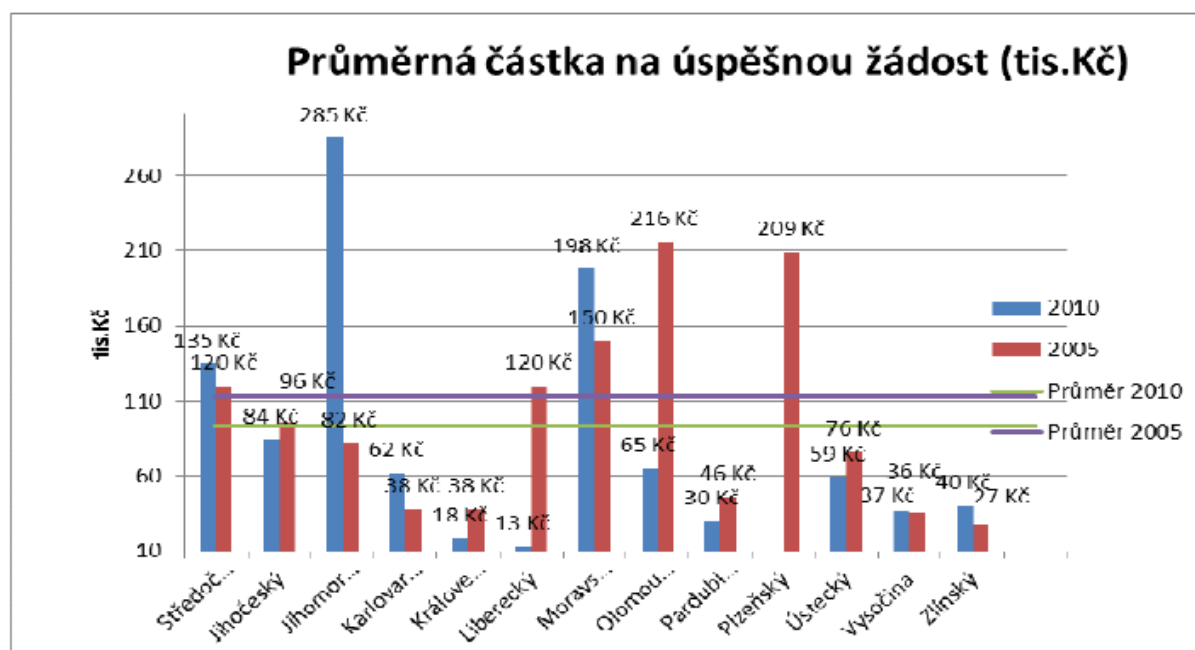
Pro představu tři následující grafy mapují situaci při srovnání let 2005 a 2010 v krajích (mimo Prahu), vliv samostatných pravomocích se jasně odráží v poměrně významných rozdílech mezi kraji, a to jak v absolutních částkách, tak i při vyjádření k poměru HDP nebo jako výdaj na obyvatele.

Obrázek 24.: Výše podpory sportu v krajích – komparace 2005 a 2010

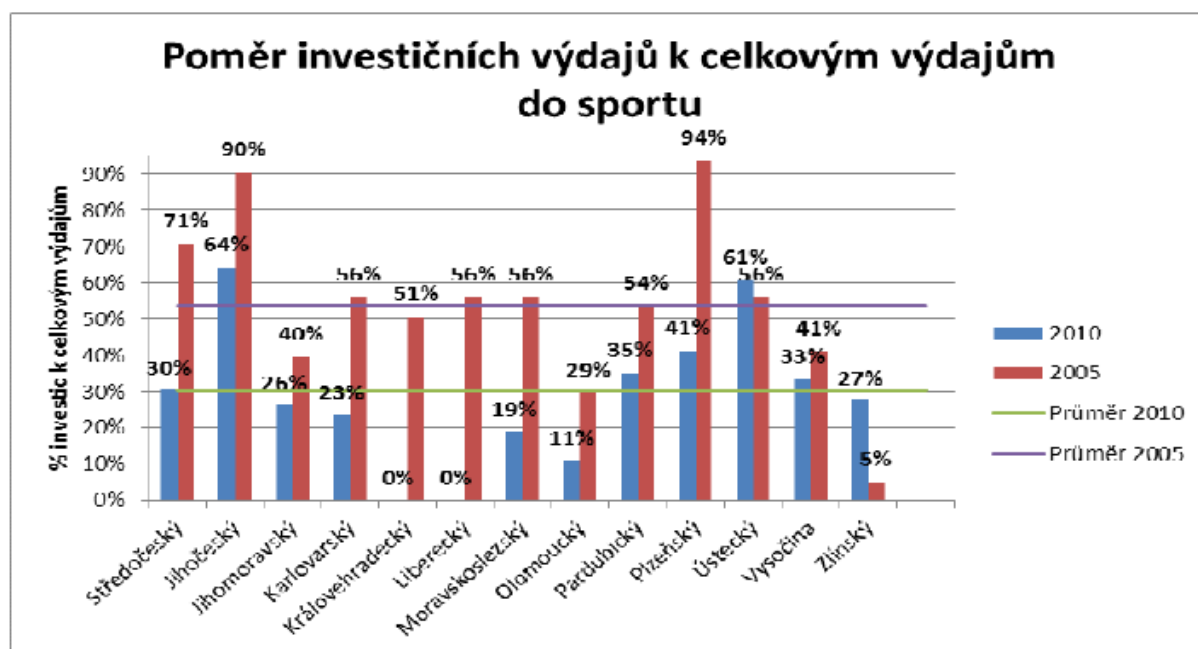
Zdroj: Diplomová práce Bc. Stanislav Bodganov (2012)

Obrázek 25.: Průměrná částka připadající na úspěšnou žádost – komparace 2005 a 2010

Zdroj: Diplomová práce Bc. Stanislav Bodganov (2012)

Obrázek 26.: Poměr investičních výdajů k celkovým – komparace 2005 a 2010

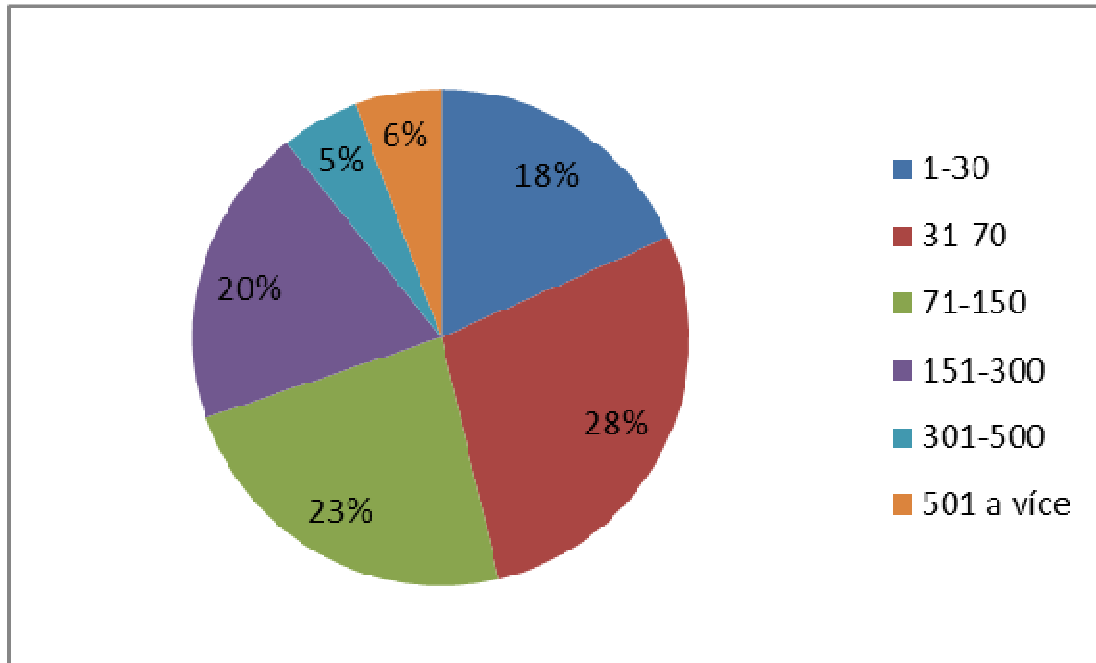

Zdroj: Diplomová práce Bc. Stanislav Bodganov (2012)

5.5 Sportovní kluby

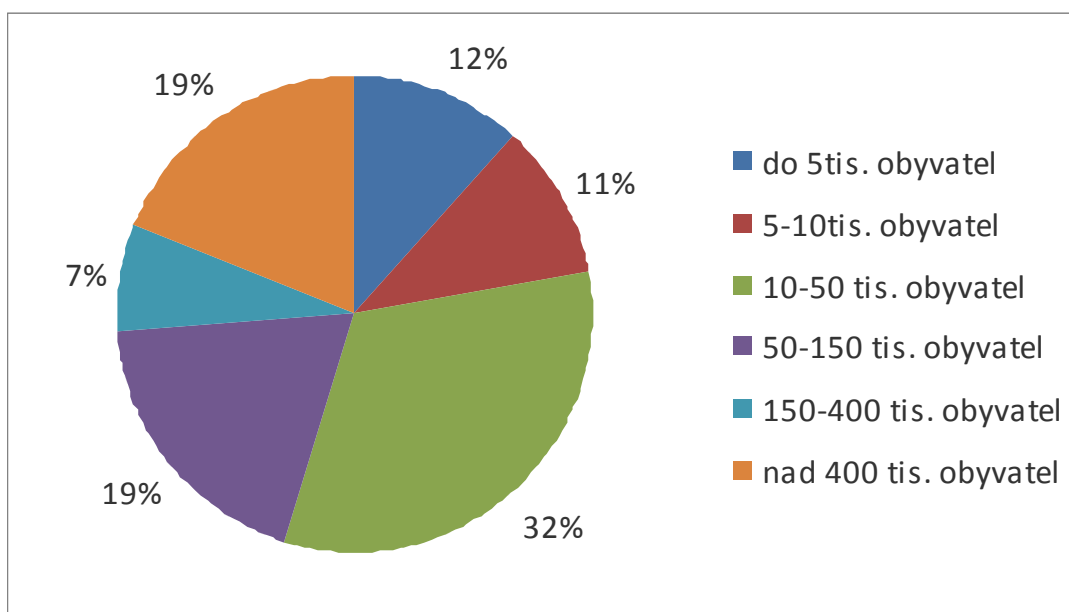
Následující grafy prezentují výsledky dotazníkové šetření mezi sportovními kluby v roce 2011. Byly osloveny kluby jejichž svazy jsou člen ČSTV a celkem je jedná vzorek 430 respondentů.

Obrázek 27.: Počet členů

Zdroj: vlastní výzkum autora –2011

Obrázek 28.: Velikost obce, kde sportovní klub působí

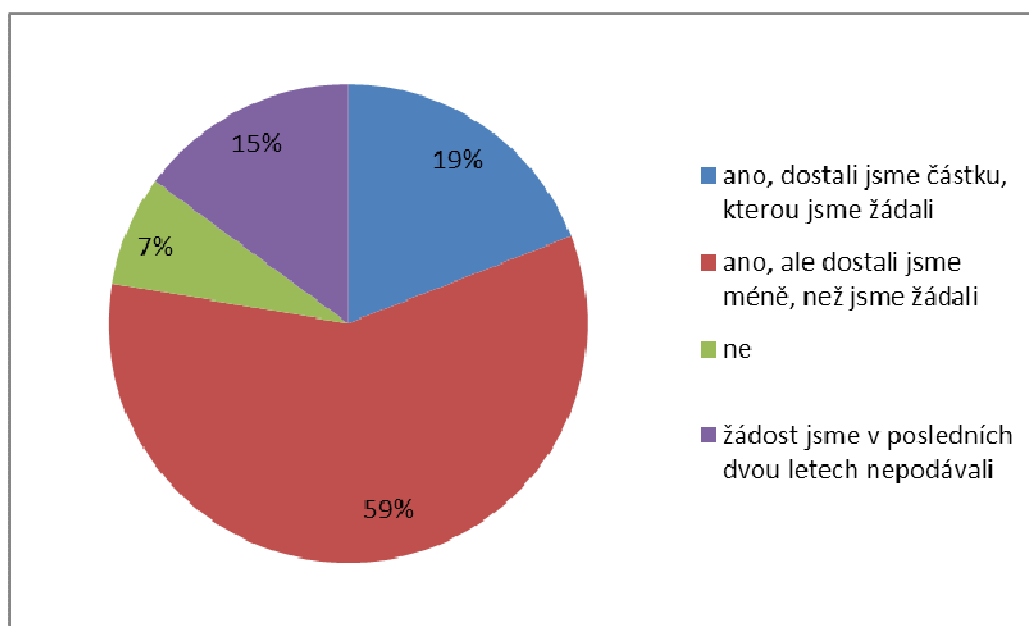
Zdroj: vlastní výzkum autora –2011

Z hlediska majetkového vztahu ke sportovišti bylo zjištěno 59% klubů provozuje svoji činnost v pronájmu, 21% ve vlastních prostorách a 20% využívá obě možnosti.

Z pohledu vztahu klubů k veřejným zdrojům se jeví jako zajímavé otázky spojené s jejich vztahy s obcemi a svazy a současně jejich strategie (a úspěšnost) při získávání dotací. Výsledky výzkumu jsou dále prezentovány v kapitolách Založení a provoz sportovního klubu a Dotace z pohledu sportovního klubu.

O dotace žádalo v posledních dvou letech (2010 a 2011) 76% klubů, pouze v jednom roce žádalo 6% a 18% nežádalo vůbec. Úspěšnost klubů je zobrazena v následujícím grafu.

Obrázek 29.: Byla Vaše poslední žádost o dotace úspěšná?

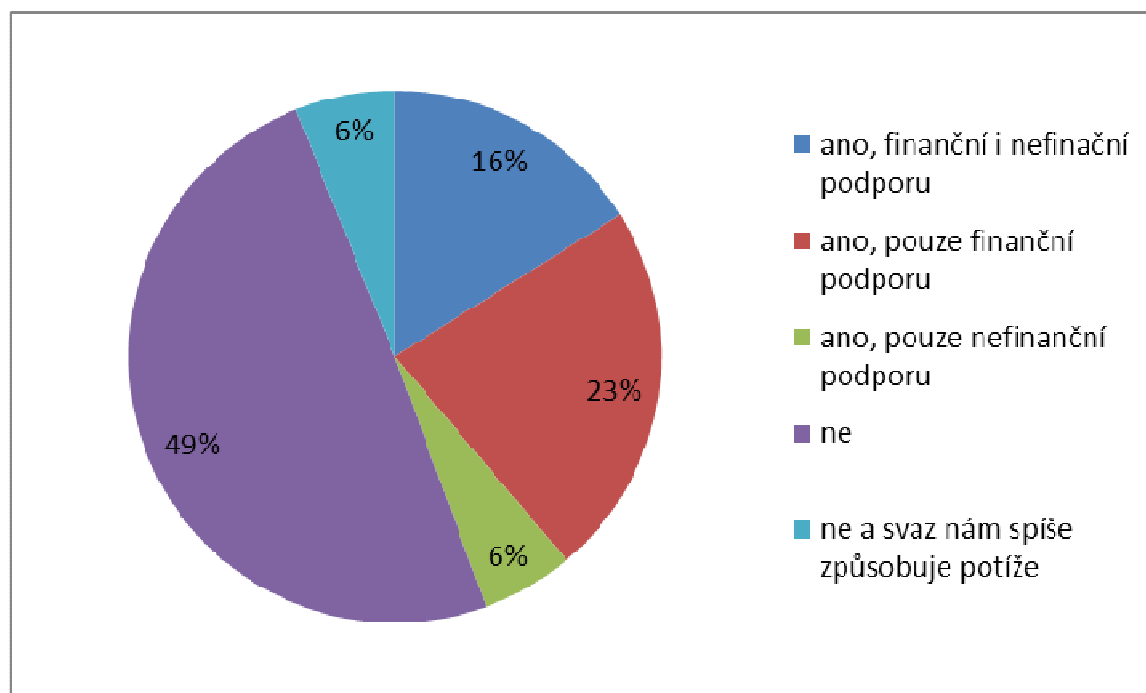
Zdroj: vlastní výzkum autora –2011

Diskuze nad vztahy sportovních klubů s obcemi a svazy (5)

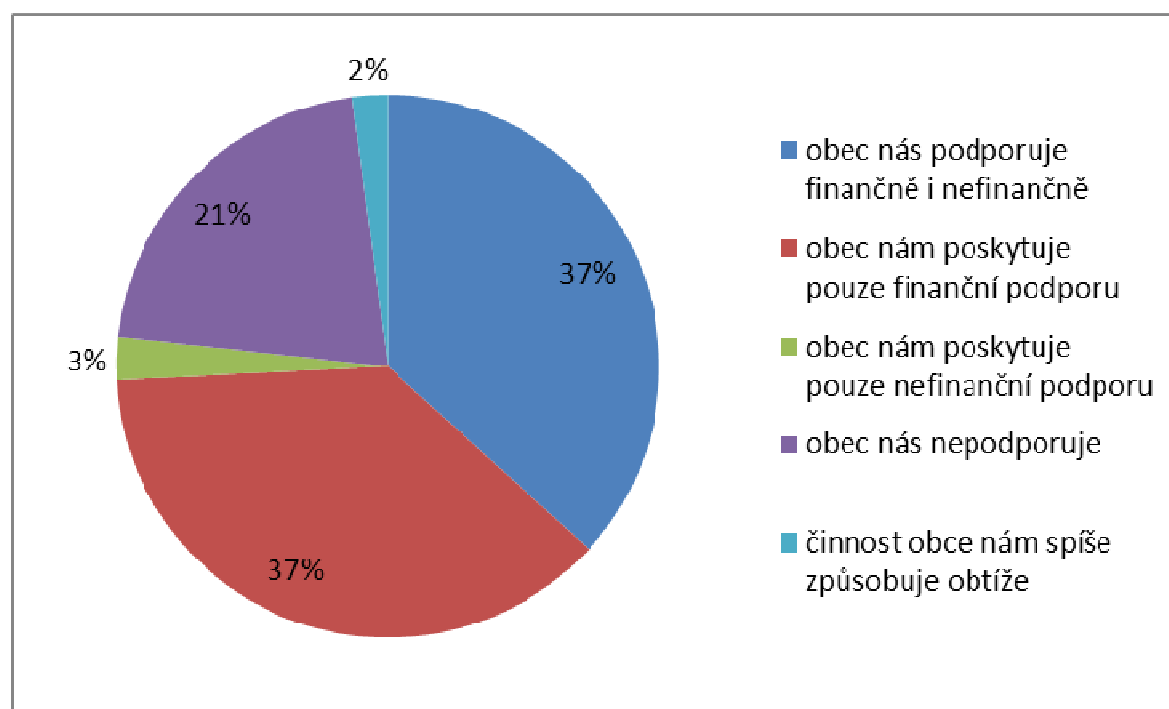
Prostudujte si následující dva grafy a diskutujte, proč je podle vás situace tak odlišná (obce versus svazy) a zda byste intuitivně očekávali situaci opačnou

Obrázek 30.: Vztahy se sportovními svazy – Dostáváte ze strany svazu nějakou finanční nebo nefinanční podporu?

Zdroj: vlastní výzkum autora –2011

Obrázek 31.: Vztahy s obcemi - Dostáváte ze strany obce nějakou finanční nebo nefinanční podporu?

Zdroj: vlastní výzkum autora –2011

Diskuze zjištění – Průměrný sportovní klub

- Počet členů 31-70; 71-150
- Průměrná výše ČP 501-1500; 1501-4000
 - 60 členů x 1000 Kč = 60 000 /rok
 - 110 členů x 2750 Kč = 302 500 /rok
 - Počet cvičebních hod. týdně 4-8; 9-15
- Je v pronájmu
 - Hypoteticky...Pokud je cena za pronájem 300 (město) pak
 - 4 hod x 300kč = 1 týden x 4= 1 měsíc x 9 (školní rok minus prázdniny)= 43 200
 - 12 hod x 300 Kč = .. X 4= .. X 9= 129 600
 - Pokud cena za pronájem 150 (obec) pak
 - 4 hod x 150kč x 4 x 9= 21 600
 - 12 hod x 150 kč x 4 x 9= 64 800
 - Takže:
 - 60 000 – 43 200= 16 800 x 60 000 – 21 600= **38 400**
 - 302 500 – 129 600= 172 900 x 302 500 – 64 800 = **237 700**
- Žádá o dotace, ale dostává méně, než žádá
- Není spokojen se systémem rozdělování dotací, rozdělování je po známostech (viz kapitola Dotace z pohledu sportovních klubů)
- Nemá podporu od svého sportovního svazu

Analýza situace ve vlastním klubu (5)

Zamyslete se nad situací ve vztahu klubu, kde sportujete k obci, a svazu. Liší se vaše situace od prezentovaných výsledků?

5.6 Case study – transparentnost rozdělování dotací

Upraveno z Pavlík (2012)

Transparency of allocation of public grants for Czech sport organizations

Abstract

Sport is one of areas which are usually supported from public finance resources. The main goal is to assess the transparency of allocation of public grants to sport organizations, with focus on municipal level. In its first part we discuss selected theoretical assumption about providing of public grants to the non-state organizations and introduce main features of such system in the Czech Republic. The core part focuses on the analysis of the system of allocation of municipal grants to sport organizations. Results should provide inspiration for improvement of the grant system in the field of sport NGOs.

Introduction

Sport is a phenomenon which affects the majority of every society; even the EU recognized sport as an important part of its objectives of solidarity and prosperity (Commission of the European Union; 2007a). NGOs as providers of most of these activities are accepted as important actors of economic as well as political development (Brown, D.,L., Kalegaonkar, A. 2002). The EU also believes that *“grassroots sport, equal opportunities and open access to sporting activities can only be guaranteed through strong public involvement”* (Commission of the European Union; pp. 13, 2007a). On the other hand, research gives us also arguments against the support of sport activities/organizations from public budgets (e.g. Martin 2001, Jones 2002) as well as we can accept that the process of grant allocation is more political than rational economic process (Kantor 1995). Wolman and Spitzley (1999) recommended that future research should focus attention on the participants and their interests in the conflict and how the conflict is resolved. Nevertheless transparency of allocation process is key factor both in the rational economic process and political process (it can affect actors' behavior).

The issue of public grants allocated at the municipality level for sport organizations has been selected for analysis to explore situation in the Czech Republic. Public support for sport and sport organizations has a long tradition in the Czech Republic (see e.g. Novotný pp. 221, 2000), but we know surprisingly little about the transparency of the allocation process.

Regardless of possible categories of grants (see e.g. Špalková, pp. 20-24, 2002), we suppose that through selection of grant recipients we will achieve the expected policy outcome. Provision of grants is connected with policy aims hence the criteria of selecting “the best” grant recipients (or projects) could be derived from these aims. This assumption can be connected to the policy cycle concept (see e.g. Howlett, Ramesh 2003). On the other hand approaches like “clientelism” (see Henry, Nassis 1999) or stakeholder analysis (Friedman, Mason 2004) could provide explanation too.

The rational part of the process of grant allocation is the formulation of “allocation criteria.” These criteria are necessary for the examination process which leads to the decision about suitable projects/grant recipients. These criteria should be known also to those who apply for a grant, at least as a condition for transparent and democratic society. However, the 2009 report of Transparency International showed that public officials/civil servants were identified as the institution/sector perceived to be most affected by corruption in the Czech Republic. Hence the problem is probably

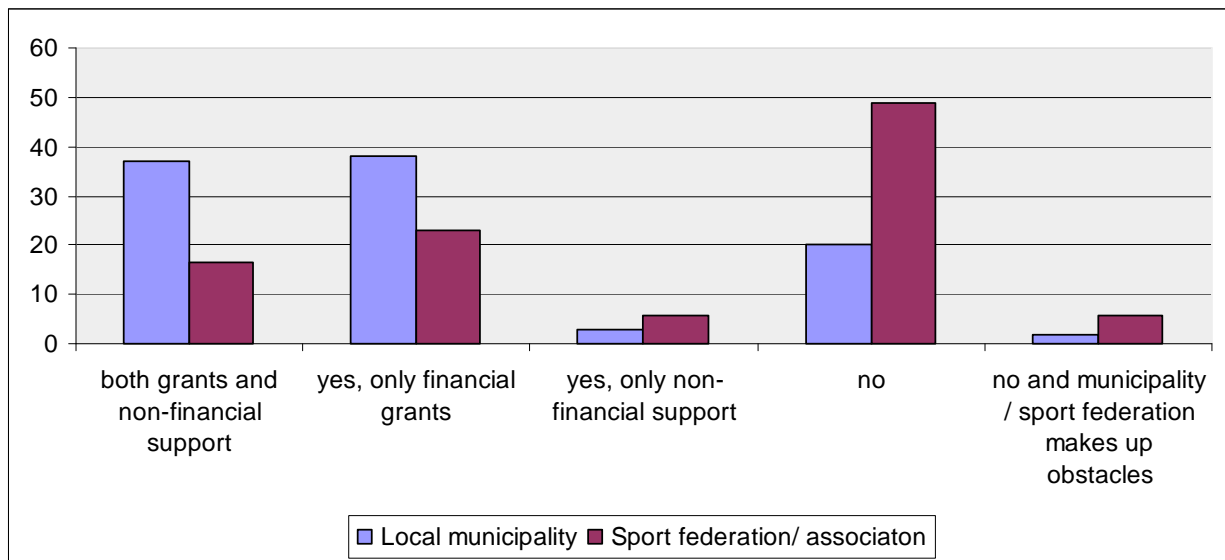
more extensive than only transparency in grant policies. The situation in the sport remains unexplored.

Public financing of sport organizations in the Czech Republic

There are many possibilities for Czech sport organizations to receive some kind of grant; however, each decision about grant allocation should be based on the same principle: application of definite examination rules which respect the aims of the sport policy. The sport organizations are not only non-governmental but also or common profit organization. The following analysis is focused only on NGO sport organizations because of two reasons: (1) NGO legal form has strong majority (excluded some professional sports club). Particularly it is due to the tax preferences. (2) Non-profit legal form is usually condition for grants especially on the local level.

The role of municipalities in the process of subsidizing sport NGO is all the more important because we found out that sport NGOs receive grants and non-financial support of municipalities more frequently than they receive support from its own sport federation/association. See results in fig. 1. The result shows also important information about failing system of “internal” support inside the sport federation. It could be expected, that “internal” supporting system through sport federation and association should be more supportive and generous than municipality support. However sport federations can be also recipients of public grants; different is only the system of redistribution. Nemeč (2000) showed that there is a risk of high dependence on public budgets for sport clubs in the case on the Slovak Republic.

Fig. 1: Comparison of received support from local municipalities and sport federations

Source: author

In the following text we focus mainly on sport organizations and their relations and experiences with local level government. This step allowed us to compare the declared attitude of municipalities and sport clubs’ opinions and experiences.

Research methodology

The results are based on two separately performed analyses. Our first own analysis gathers data related to the practices of selected municipalities and examines availability and quality of information about allocation rules (process) for grants for sport NGOs. The second analysis presents the results of our questionnaire research among sport clubs.

1. Analysis of availability of allocation rules for sport grants

We defined six size categories of municipalities and for the randomly selected municipalities we examined the presence of publicly displayed (through websites) information about grant policy for sport and documents containing definite criteria of the examination process of grant requests (allocation criteria). We sought information about how each grant request is examined and compared with other requests and how the results of the examination can affect the decision-making process. We were also interested in which criteria are more important for decision-makers and if these criteria are publicly displayed or not. All selected municipalities provide grants for sport organizations and details about all these municipalities (except the largest cities) were unknown to the author before research. The results of this part cannot be considered as representative sample.

The results were displayed as a percentage of answers to the questions given. There are two questions: (1) "Is there a document with general principles of grant policy for sport available?" and (2) "Does a document containing definite criteria of the examination process of grant requests exist?" Both questions can achieve the following answers:

- 1 if document was available (i.e. "yes")
- 0.5 if answer is "partly yes." This category is used for the situations when incomplete information was displayed (i.e. "partly yes")
- 0 if document is missing or not available (i.e. "no; none")

Detailed results are shown in table no. 1 (information about the contribution of size categories to the total result) and the list of examined municipalities is a part of references.

Table 1: The number of selected municipalities

Size category – number of inhabitants	Percentage of sports clubs in questionnaire research	Number of selected municipalities	Percentage
less than 5,000	12	2	13,3
5,000-10,000	11	2	13,3
10,000-50,000	32	4	26,7
50,000-150,000	19	3	20,0
150,000-300,000	7	1	6,7
over 300,000	19	3	20,0
Total	100	15	100,0

Source: author

The number of selected municipalities was limited by the number of cities in the size category "more than 300,000 inhabitants," therefore we used data gathered from 15 municipalities. The first question – if the principles of grant policy for sport are available – is answered in Figure 1. No document was found only in municipalities in size category "less than 5,000 inhabitants," while grants for sport NGOs were declared in their budgets.

2. Questionnaire research among sport clubs

This is the key part for confrontation between declared principles and reality perceived by sport clubs. The author performed the questionnaire research among sport clubs in the Czech Republic in spring 2011. The list of 19 questions was sent to 1567 sport clubs and 430 completed forms were returned. Non-profit legal form was listed by 406 respondents". It is difficult to estimate the total number of sport organizations in the Czech Republic, hence we cannot evaluate if the answers are enough for the representative sample. Questionnaire was sent to approximately 60% of sport organizations enrolled in the Czech union of sport (ČSTV). ČSTV associates 72 sport federations and it is estimated that 70% of athletes are members of the ČSTV.

In this paper we analyze responses to four questions: "Did you receive support from municipality?" (1); "Did you receive sport from your sport federation/association?" (2); "How grants should be allocated?" (3); and "How are grants allocated in reality?" (4).

Respondents (sport clubs) had the opportunity to answer a question about how grants should be allocated as a part of the questionnaire. They were allowed to choose more than one answer, and their contributions to the final percentage were calculated on the principle that one club has one suffrage; thereby in the case of selecting four possibilities it was calculated as one quarter for each category. All answers were anonymous.

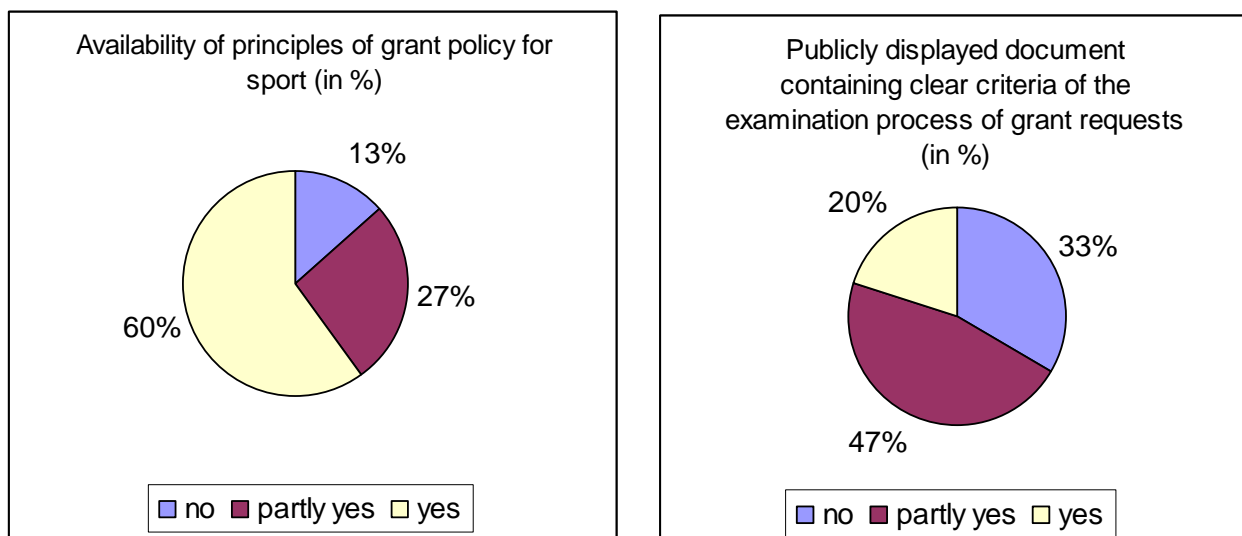
Research results

Results shows dissatisfactory situation in the Czech Republic. The information about allocation process are mostly non-transparent and sport organizations consider such situation as inconvenient.

Existence of transparent rules

What is really surprising is the number of 27% of municipalities where only partial information was found. This means that only application forms for grants were available or only data related to deadlines for grant request and allocation were published. This problem was noticed not only in small municipalities.

Fig. 1: Results of municipality analysis

Source: author, data gathered from websites

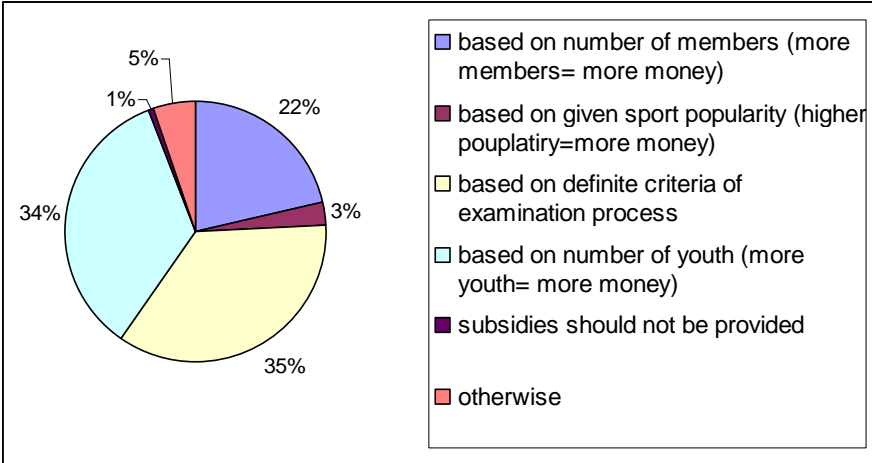
No significant differences among cities in given size categories were found. Most municipalities declared that some criteria are important; however, they never specified their value for decision makers. Hence sport clubs with more youth never know if they are in a better situation than sport clubs with more medal winners. Only 20% of municipalities declared such criteria which could be used more transparently and which were sufficiently specified for definite and transparent decision making. We have to concede that the existence of “definite criteria” is not a guarantee for a transparent decision-making process; but their existence creates the “chance” at least.

Opinion of clubs

All answers shows that respondents are expecting the transparency, i.e. clear criteria which are crucial for grants allocation. The option of “free” answer was never used for expressing the preference of any kind of clientelism or corruption activities.

Majority of sport organizations are expecting the existence of definite criteria for grants allocation (see. Fig.3). Together with other answers we also see typical conflict of criteria. What is more important – number of youth; number of member; popularity or something else?

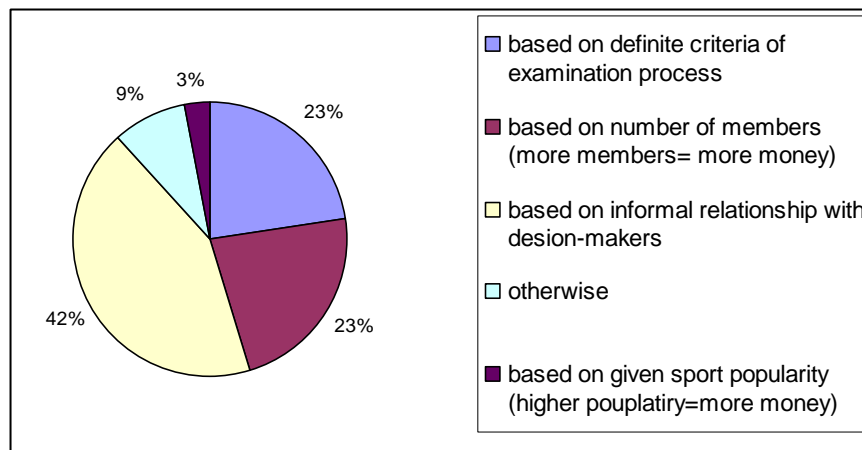
Fig.3: How should grants be allocated?

Source: author

The question of how grants are allocated in reality was asked to all sport clubs and not only sport clubs requesting grants in the previous two years. There are two reasons for this: 1) the sport club could have its own experience older than two years or 2) the sport club could be informed by other sport clubs. If we calculate results only for sport clubs which asked for grants in the previous two years, we receive no significant changes.

Fig.4: How are grants allocated in reality?

Source: author

Sport organizations have to provide a lot of information about themselves and about the purpose of the request but in most cases they have no information about the examination criteria and preferred allocation alternatives. Such situation inevitably leads to the point when the majority of potential recipients begin to perceive it as nontransparent and potentially corrupt.

The process of decision making usually involves three steps: (1) A hearing with the committee of sport (or education) which is an adviser for the municipality body. The committee usually concludes the hearing with some recommendations for the council and the representative body of the municipality. This hearing takes place with the exclusion of the public. (2) The proposal submitted by the committee is discussed by the council of the municipality and it is concluded with recommendations for the representative body. This process does not allow the public to be present either. (3) The representative body makes a decision, usually in accordance with the recommendations of the council and the committee. Then the results of the decision-making process are announced.

4. Summary of findings

The relatively low trust in the transparency of the process of grant allocation correlates with the low level of availability of information about the decision-making process. The explanation for 22% of respondents having the opinion that grants are allocated according to the number of members can be based on the fact that this information is gathered in most application forms. Although no explicit relation between the number of members and allocation rules can be found, respondents assume there is one. The finding that 22% of respondents suppose that grants are allocated according to published criteria/rules is in line with almost the same percentage of definite criteria being present which resulted from the analysis of municipalities. Apart from a relatively small random group of municipalities, the results show similar findings.

Although the shown results cannot be considered as the representative sample, they certainly showed trends and problems in the process of grants allocation correctly. About 80% of sport organizations are cooperating with local municipalities (they receive financial or/as well as non-financial support) but only minority of these organization operate in transparent and clear environment.

Despite the result of 60% for documents with general principles of grant policy for sport being available, potential recipients know too little about real examination and decision-making process. We proved the existence of the problem of an absence of transparent and publicly displayed definite criteria of examination of sport grants and pointed out that most sport clubs perceive the system of grant allocation as “unfair,” mostly due to informal relationships rather than to the selection of better projects. We joined two information sources: a survey among sport clubs and an analysis of randomly selected municipalities; both sources proved very low level of availability of information for potential recipients of grants.

Conclusion

The existence of publicly displayed criteria of examination (or allocation priorities) is one of the key conditions for the shift towards a transparent environment. However, if the results of the application of these criteria are not published, there may still be doubts about the objectivity of the municipality body. The fact that the committee, or the council, or the representative body does not want to accept and publish definite criteria for the examination process, can be explained by two arguments: 1) the representatives want some freedom in their decision making; 2) the representative body has no policy aims and therefore is unable to have definite criteria.

Although theory suggests that grants are potential tools for production or support of positive externalities, at the same time it assumes that the decision has to bring the best allocation choice. In reality we know only little about the decision-making process and we can assume that some of these decisions are not the best. The system in its current form could work effectively only if all actors of the system acted altruistically. If decision makers seek positive effects more than positive relationships with their friends or their own profit, and if grant recipients want to use the grant for production of positive effects, then the system can be considered as efficient. More “self-profit actors” means more ineffectiveness in the system.

The challenge for the development theory is to suggest administratively simple but definite and transparent system of decision making concerning grants. The challenge for the public sector is the implementation of this system. Considering the fact that any implementation of such system is strictly voluntary, we have to rely on the hope that most municipalities really want to maximize the positive effects of grant allocation.

References

Brown, D.,L., Kalegaonkar, A. (2002) Support Organizations and the Evolution of the NGO Sector *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly* June 2002 31: 231-258, doi:10.1177/0899764002312004

Commission of the European Union (2007a): *White paper on sport*. Brusel. [online] http://ec.europa.eu/sport/white-paper/doc/wp_on_sport_en.pdf

Commission of the European Union (2007b): *Commission staff working document action plan „Pierre de Coubertin“*. Accompanying document to the White paper on Sport. Brusel [online] http://ec.europa.eu/sport/white-paper/doc/sec934_en.pdf

Friedman, M.T, Mason, D.S. (2004) A Stakeholder approach to Understanding Economic Development Decision Making: Public Subsidies for Professional Sport Facilities. *Economic Development Quarterly* 2004 18: 236. DOI: 10.1177/0891242404265795

Henry, I.P., Nassis, P. (1999) Political clientelism and sports policy in Greece. *International Review for the Sociology of Sport* 1999 34: 43. DOI: 10.1177/101269099034001004

Howlett, M., Ramesh, M. (2003) *Studying public policy. Policy cycles and policy subsystems*. Oxford press. ISBN 0-19-541794-1

Jones, C. (2002), Public cost for private gain? Recent and proposed 'national' stadium developments in the UK, and commonalities with North America. *Area*, 34: 160–170. doi: 10.1111/1475-4762.00068

Kantor, P. (1995). *The dependent city revisited: The political economy of urban development and social policy*. Boulder, CO: Westview. ISBN 081331903X

Martin, F. (2001), Should Cities Subsidize Nonprofit International Organizations?: A Case Study and Cost Benefit Analysis. *Journal of Urban Affairs*, 23: 361–373. doi: 10.1111/0735-2166.00094

Nemec, J., Medved, J., Šagát, V. (2009) Public finance and sports in Slovakia, selected problems and their developments under the economic and financial crisis. In: *Teoretické a praktické aspekty VF*. VŠE Praha, 2009, Novotný, J. (2000) *Ekonomika sportu*. ISV nakladatelství, Praha. ISBN 80-85866-68-4

Špalková, D., Poláková, O. (2002) *Dotace do bydlení (teorie a praxe)*, Praha: VŠE. ISBN 80-245-0408-1.

Transparency international (2009) *Global corruption barometer*. [online] http://www.transparency.cz/doc/global_corruption_barometer_2009_web.pdf

Wolman, H., & Spitzley, D. (1999). The politics of local economic development. In J. Blair & L. Reese (Eds.), *Approaches to economic development: Readings from Economic Development Quarterly* (pp. 225-263). Thousand Oaks, CA: Sage.

Websites visited for the purpose of analysis. Accessed 2011/11/28

Praha: <http://www.praha.eu>

Brno: <http://www.brno.cz/>

Ostrava: <http://www.ostrava.cz/>

Plzeň: <http://www.plzen.eu/>

Opava: <http://www.opava-city.cz/>

Pardubice: <http://www.pardubice.eu/>

Liberec <http://www.liberec.cz/>

Šumperk: <http://www.sumperk.cz>

Písek <http://www.mesto-pisek.cz/>

Třinec: <http://www.trinecko.cz/>

Prostějov: <http://www.mestopv.cz/>

Bystřice nad Pernštejnem <http://www.bystricenp.cz/>

Vimperk <http://www.mesto.vimperk.cz/>

Polnička <http://www.polnicka.cz/>

Chrast <http://www.mestochrast.cz/>

Úkol (5)

Zjistěte zda, pro vaši a dvě libovolně vybrané obce dokážete zjistit informace o vypisovaných dotačních titulech, podmínkách jejich poskytnutí, metodice výběru žadatelů, metodice hodnocení výstupů dotace, informace o v minulosti schválených dotacích, včetně údajů o žádaných a přidělených částkách a účelů rozdělených dotací.

5.7 Použitá a doporučená literatura

- NOVOTNÝ, J. (2000) – Ekonomika sportu. ISV nakladatelství, Praha. ISBN 80-85866-68-4
- Analýza financování sportu v ČR (2009) - [Online 04.2012]
<http://www.msmt.cz/sport/analyza-financovani-sportu-v-ceske-republice>
- Hobza, V., Dohnal, T., Cíkl, R. (2008) Koordinace dotační politiky jako faktor efektivnosti řízení veřejného sektoru - studie k dotaci sportu. In *Veřejné politiky a jejich účinnost - determinanty racionality řízení ve veřejném sektoru (sborník příspěvků z mezinárodního vědeckého semináře)*. 1. vyd. Brno: ESF MU. ISBN 9788073993450
- SIEGFRIED, J.; ZIMBALIST, A. (2006) The Economic Impact of Sports Facilities, Teams and Mega-Events," Australian Economic Review, The University of Melbourne, Melbourne Institute of Applied Economic and Social Research, vol. 39(4), pages 420-427, December
- ČSÚ Výdaje státního rozpočtu a územních rozpočtů na kulturu a sport v roce 2010 [Online 04.2012]
- [www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/33003256BE/\\$File/0001112629.xls](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/33003256BE/$File/0001112629.xls)
- Zásady vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky Nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní zprávy (2010) [Online 04.2012]
http://rvs.avcr.cz/miranda2/export/sites/avcr/data.avcr.cz/rvs/o-rvs/dokumenty/zadosti-o-dotace/2012/zasady_vlady_cr_platne_od_roku2012.pdf
- Koncepte financování sportu v České republice. Analyticko-konceptní studie (2012) – **KPMG**
http://www.olympic.cz/public/img/dokumenty/koncepce_financovani_sportu_prezentace_v_9a.pdf
- Tulis, M. – Postavení a úloha RSC v přípravě státní sportovní reprezentace. Studijní materiály Karlovy univerzity. [Online 04.2012]
http://www.google.cz/url?sa=t&source=web&cd=1&ved=0CBgQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ftvs.cuni.cz%2Fkatedry%2Fkin%2Fmanagement%2FDvorak%2FOrganiz16.ppt&rct=j&q=resortn%C3%AD%20sportovn%C3%AD%20centra%20struktura%20v%C3%BDdaj%C5%AF&ei=ImF_TYrACIfZsgb9vLH_Bg&usq=AFQjCNEtW1YRAZOLYBuForxchK2ON5Zwcv&sig2=rbZsnwx-N9WTHIJ5f4Mxyg&cad=rja
- Pavlík, M. (2012) Transparency of allocation of public grants for Czech sport organizations. In *Modern and current trends in the public sector research*. Masarykova univerzita, ESF. ISBN 978-80-210-5822-4
- Pavlík, M – výsledky výzkumu sportovních klubů (dosud nepublikováno)

Doporučená

- Study on the funding of grassroots sports in the EU (2011) [Online 04.2012]
http://ec.europa.eu/internal_market/top_layer/docs/FinalReportVol2_en.pdf

6 Ekonomické efekty investic do sportu a pořadatelství velkých sportovních akcí

Klíčová slova: externality, multiplikační efekt, investice do sportu, veřejné rozpočty, sportovní akce

6.1 Úvod

Problematika ekonomických efektů investic do sportu je poměrně složitá a především nepanují jednotné názory na to, jak jsou tyto (pozitivní) efekty velké a zda, v určitých případech, vůbec pozitivní efekty existují.

Existence ekonomických efektů, zejména těch pozitivních, je klíčová pro optimální využívání veřejných zdrojů. Současně však platí, že tyto efekty nemusím být jediným důvodem pro uskutečnění investic z veřejných zdrojů. Musíme vzít v úvahu i:

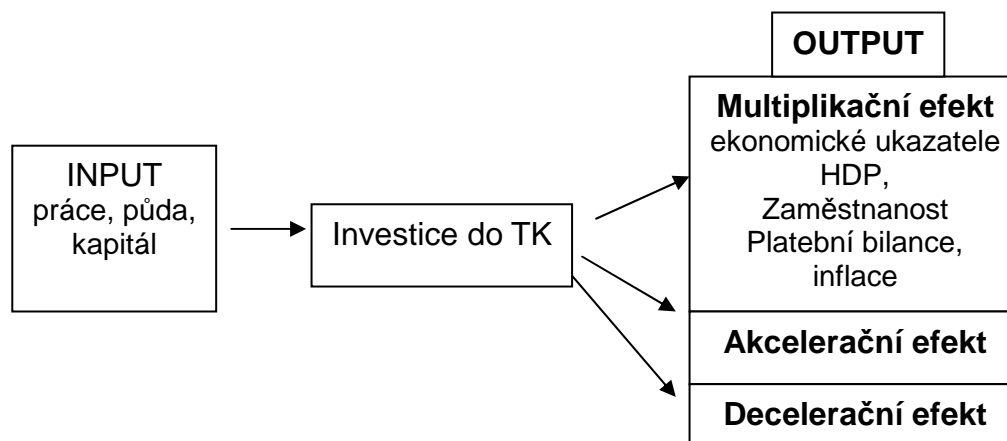
- Politické důvody
- Uspokojení zájmů

Pro lepší pochopení problematiky je vhodné uvažovat vždy přinejmenším od dvou hlavních podobách investic:

- Do sportovních zařízení (profí tým, veřejné zařízení)
- Do pořádání sportovních akcí

Hobza, Rektořík (2006) k základnímu vysvětlení problematika používá následující obrázek, kdy vstupy (Input) generují výstupy (Output), které mají základní ekonomické dopady, posílené či oslabené tzv. akceleračními a deceleračními efekty.

Obrázek 32.: Input-output model

Zdroj: Hobza, Rektořík (2006), upraveno autorem

Akcelerační a decelerační efekt

- Akcelerační = pozitivní externality
- Decelerační = negativní externality

Akcelerační a decelerační efekty ovlivňují „směr“ působení multiplikačního efektu

Opakování

Pozitivní externality (Hobza, Rektořík 2006)

- Podpora zdraví člověka
 - Ovlivňování zdravotního stavu
 - Biologický základ zdravého životního stylu
 - Vliv pohybové aktivity na zdraví
 - Možnosti ovlivnění životního stylu
- Formování osobnosti člověka a jeho systému životních hodnot a idejí
- Tvorba a kvalita sociálních vztahů
- Propagace země či regionu

Pozitivní externalita v podobě dopadu na zlepšení zdraví člověka je jednou z nejčastěji zmiňovaných a často je uváděna jako nejvýznamnější. Postižení tohoto dopadu, stejně jako u jiných externalit je značně problematické. *“In other words, reducing the health care expenditures and improving general health is a worthy goal, but given the alternative ways of encouraging exercise, this is unlikely to be a determining factor in the case for subsidising sport since the impact could well be small, indirect and highly uncertain.”* Hone, Silver (2006)

Negativní externality (Hobza, Rektořík 2006)

- Negativní vlivy na zdraví člověka
- Negativní vlivy na životní prostředí
- Komeracionalizace tělesné kultury
- Ostatní negativní vlivy

Opakování - externality (6)

Proč jsou externality tržním selháním?

Znáte nějaká „řešení“ externalit?

Samostatný úkol – podpora sportu u zaměstnanců (6)

Zamyslete se nad následujícím příkladem a poskuste se aplikovat stejný postup na níže uvedené úkol.

Snížení nákladů na pracovní sílu (USD)

Cit dle: Hobza, Rektořík: Základy ekonomie sportu (2006)

Postup:

1. Fixní náklady (v USD)
 - a. Vybavení fitcentra 20 060
 - b. Údržba vybavení 500
 - c. Odpisy 500
2. Variabilní náklady
 - a. Mzdy 55 000
 - b. Provozní náklady 4 000
 - c. Propagace 1 000
3. Celkem 81 060

4. Stanovení plánovaného procenta využití fitcentra
 - a. Počet zaměstnanců 500
 - b. Plánované % účasti 15% (národní průměr)
 - c. Průměrné využití 75 zaměstnanců
 - d. Počet týdenních návštěv účastníka 2x týdně

5. Stanovení finančního přínosu návštěv fitcentra (míra snížení pracovních absencí)
 - a. Přínos připadající na 1 účastníka 2,76
 - b. Celkový počet týdenních účastníků 150
 - c. Celkový přínos pro společnost za týden 414

Odborné studie dokládají že pracovní absence cvičících je o 1,2 dne kratší, než u nespportujících zaměstnanců:

$1,2 \times 240 = 288$ na 1 absenci; $288/52$ týdnů = 5,53 ... $5,53/2$ týdenní návštěvy = 2,76

pozn. 240 je výše celkové náhrady mzdy nepřítomnému zaměstnanci

6. Stanovení bodu rovnováhy (BEP)

	Náklady	Návštěvy
Celkové náklady	81 060	BEP
Přínos pro společnost/týden	414	ΣN
Dosažení BEP	(a/b)	195,7 týdne

Investice se tedy společnosti zaplatí za 195,7 týden (4 roky) od této doby bude do obnovy zařízení docházet k trvalým úsporám nákladů na pracovní sílu společnosti.

ÚKOL:

Vyplatí se stěhovací firmě poskytovat poukázky na sport? Při jaké ceně poukázky nastane bod rovnováhy (BEP=1)? Jaké budou další náklady z pohledu firmy a z pohledu veřejného sektoru? Když víme:

Firma si chce udržet stejnou roční míru produktivity

Roční produktivita= denní produktivita x 5 x 52

zaměstnanec, který se rozhodl čerpat poukázky bude sportovat 2x týdně

Počet zaměstnanců	50,00
Plánované % účasti	20,00
snížení absence (počet dní za rok)	1,20
náhrada mzdy	800,00
Produktivita 1 zaměstnance za den	1 000,00
Předpokládaný růst produktivity (%) u návštěvníků sport.zař.	10,00

Zdroj: autor

Řešení úkolu je možné nalézt v souborech doporučené literatury, ve studijních materiálech předmětu.

Tento příklad ukazuje mimo jiné, že se firmě, za určitých okolností, může ekonomicky vyplatit podporovat sport zaměstnanců. **Identifikujte klíčové podmínky**, za kterých se tyto efekty objeví.

Výsledky by bylo dobré diskutovat v rámci přímé výuky

6.2 Multiplikační efekt

Investiční multiplikátor charakterizuje závislost zvýšení investic na změně národního důchodu. Obecně platí, že jakákoliv investice vykazuje multiplikační efekt. Rozhodující je jejich prokazatelnost a velikost změn. Multiplikační efekt se pro sport odhaduje ve výši 1,2-1,4 (Siegfried, J.; Zimbalist, A. 2006)

Obrázek 27: Multiplikátor investic

$$K = \sum \Delta Y / \Delta I$$

$K > 1$, a tedy

$$\sum \Delta C / \Delta I + \sum \Delta I / \Delta I + \sum \Delta G / \Delta I + \sum \Delta X / \Delta I > 1$$

Zdroj: Hobza, Rektořík (2006)

Působení multiplikátoru tedy vyvolá změnu HDP. Kromě změny HDP se sekundárně tyto efekty projeví i ve vlivu na státní rozpočet

- Daňový přínos (zvýšení produkce a služeb)
- Devizový přínos
- Úspory SR (pojištění, zdraví, kriminalita)
 - i náklady (zdraví)

Doplňující pohled na vliv investic potom poskytuje následující tabulka. Podstatné je zohlednění nejen multiplikačního efektu, ale i působení pozitivních externalit. Zajímavou otázkou potom je diskuze, zda za významnější lze považovat pozitivní externality nebo multiplikátor investic (což ovlivní seřazení aktivit v tabulce)

Tabulka 3.: Působení ITK podle subsystemů Tělesné kultury

Typ ITK	Prokázání			Celkový výsledek
	ME ITK	Převážně pozitivní působení externalit	Pozitivní působení ITK na regionální a společenský rozvoj	
Tělesná výchova	N	A	A	NAA
Pohybová rekreace	A	A	A	AAA
Sport	A	N	A	ANA

Zdroj Hobza, Rektořík (2006)

Ekonomické metody hodnocení

Teoreticky by každému investičnímu rozhodnutí měla předcházet přinejmenším CBA hodnotící více než jednu variantu. Pokud se jedná o investici financovanou z veřejných zdrojů, potom by tento subjekt zřejmě měl mít zájem identifikovat dopady této investice

Následující pasáž pracuje s předpokladem, že studenti mají z předchozího studia základní znalosti o níže uvedených metodách hodnocení projektů. Autor předpokládá, že čtenář je schopen identifikovat rozdíly mezi jednokriteriálními metodami (v jakých jednotkách počítají) a má povědomí o struktuře CBA. K rozšíření znalostí je možno využít například text. Malý, Pavlík (2009) Tvorba a realizace programů veřejné politiky; nebo standardní učebnice.

Metody hodnocení

- Jednokriteriální
 - Analýza minimalizace nákladů (CMA, CFA) - *cost-minimum / cost –feasibility analysis*
 - Analýza účinnosti nákladů (CEA) - *cost-effectiveness analysis*
 - Analýza nákladů a užitečnosti (CUA) - *cost-utility analysis ... (QALY, DALY)*
 - Analýza nákladů a přínosů (CBA) - *cost-benefit analysis*
- Vícekriteriální
 - Metoda Elektra, Lexikografické uspořádání

Hlavní problémy metod

- Oceňování času
- Oceňování života
- Oceňování statků s netržní cenou
- Souměřitelnost vstupů a výstupů
- Distorze tržních cen - Daně, transfery, externality

CBA (6)

- Pokuste se najít CBA libovolného investičního projektu (nejlépe spojeného se sportem) a seznámete s postupem výpočty.
- Zamyslete se nad tím, kde všude by bylo možné změnou výpočtu dosáhnout celkové změny výsledku

6.3 Diskuze teorie

Postup představený v kapitole 6.2 představuje tzv. standardní způsob zachycení dopadu pomocí HDP. Existují však studie nebo alternativní pohledu vymezující jednak nedostatky přístupů založených na HDP a současně vysvětlují příčiny nepodchycení části jevů vyvolaných investicemi.

Nedostatky metod založených na HDP

- Přístup založený na změně HDP může vést k chybným závěrům ze strany rozhodovatelů (vlády).
- Problémy:
 - Studie obvykle zohledňují pouze „nové peníze“ přicházející do ekonomiky prostřednictvím návštěvníků, medií, investorů, vlády (mimo region)
 - Nejsou zahrnuty náklady obětované příležitosti
 - Je nekorektně pracováno s multiplifikátorem

Logická otázka: *Kdo* chce informace o dopadech investic a *proč* jsou tyto informace vyžadovány...

- Rozhodovatel, Investor,... outsider, insider...
- Tato otázka je zásadní kdykoliv narazíme na informace o tom, jaké jsou efekty nějaké investiční akce, o tom jaké jsou výsledky ex-ante studie, či ex-post analýzy. Otázka, kdo je objednatel dané zprávy je zásadní. Často se můžeme setkat s analýzami subjektů, které jsou zastánci/opONENTI dané investice a výsledky jejich studií se značně liší. Při posuzování důvěryhodnosti výsledků je proto informace o zpracovateli (zadavateli) analýzy zásadní. Stejně tak jako otázka, komu přinese daná investice přinese prospěch/ újmu.

Tabulka 4.: Matice alternativních zájmů

KDO	PROČ	ČÍM	PROBLÉMY
Vláda	Intervence na podporu sociálního blahobytu Změřit (zvětšit) velikost sektoru	„Sociální“ CBA Změna HDP	Tržní selhání Distribuce Riziko a čas
Soukromý sektor	Zisk z investice	„Soukromá“ CBA	Riziko a čas
Neziskový sektor	Efekt pro společnost	„Soukromá“ CBA	Definování cílů Riziko a čas

Zdroj: Hone, P., Silvers, R. (2006) – překlad autor

Alternativní přístupy

Jednoduchá otázka: Proč sportovní zařízení generují zisk pro soukromé osoby, ale často jsou stavěny z veřejných zdrojů?

Jednoduchá odpověď: Politici a vlastníci říkají, že zařízení a týmy produkují stimul pro místní ekonomiku

Ekonomická teorie nabízí tři nástroje, které by měly zachytit tento benefit

- **Přebytek spotřebitele**
 - Je obtížně odhadnutelný jelikož spočívá v pochopení (odhadu) toho, jaká je maximální ochota a schopnost platit
- **Externality**
 - Měřitelnost, charakter
- **Veřejné statky**
 - Resp. tradice veřejně poskytovaných statků
- Další problémy
 - *rozdíly mezi soukromou a společenskou diskontní sazbou,*
 - *nedostatek informací*

Nástroje pro odhad vlivu investic na ekonomiku

Tři základní metody:

- Analýza poptávkové křivky s cílem postihnout přebytek spotřebitele
 - Měření ochoty spotřebitele platit
 - Měření elasticity
- Kompenzační diferenční analýza
 - Odhad zda sportovní tým nebo zařízení ve výsledku zvyšuje nebo snižuje příjmy v regionu
- Kontingenční hodnotová analýza (CVM)
 - Průzkum kolik jsou ochotni (kolik by byli ochotni) spotřebitelé platit za sportovní tým, zařízení
 - Na podobném principu jsou založeny i metody WTP (willingnes to pay)

Ačkoliv panuje shoda, že profesionální sport (jeho přítomnost) může zlepšit kvalitu života, nepanuje shoda v empirickém prokázání těchto benefitů. Závěry studií (Siegfried, Zimbalist 2006) ukazují, že město by nemělo očekávat příjmy ekonomický benefit z přítomnosti profesionálního týmu.

Důvěryhodnost oficiálních analýz

Nezávislé studie ekonomických odpadů sportovních stadionů nezaznamenaly **žádnou statisticky významnou pozitivní vazbu** mezi výstavbou sportovního zařízení a ekonomickým rozvojem. Tyto výsledky jsou v rozporu se studii obvykle zpracovanými firmami, které výstavbu provádí. Baade (1994)³⁶ nenašel významný rozdíl mezi růstem osobním příjmu mezi lety 1958 až 198. Srovnáno bylo 36 regionů s prvoligovým sportem (top 4) a 12 regionů bez těchto sportů. Baade and Sanderson (1997)³⁷ found no perceptible increase in economic activity in 10 cities that acquired new sports teams between 1958 and 1993 after controlling for other economic trends affecting each area. Coates and Humphreys³⁸ (1999, 2003b), have found that new stadiums and sports teams actually reduce per capita income in host communities.

6.4 Proč nedochází k tak velkým pozitivním efektům?

„. . . economic development is not a rational economic process but a political process in which “a privileged group” is able to extract rewards for what they ordinarily do.” (Kantor, 1995, p. 120).³⁹

Podle Siegfried, Zimbalist (2006) jsou tři hlavní důvody:

- Substituční efekt
- Úniky (příjmů mimo region)
- Rozpočtové schodky

Substituční efekt

Jelikož většina domácností má relativně fixní rozpočet na své volnočasové aktivity, potom platí:

- Čím je menší oblast dopadu okolo zařízení, tím větší procento návštěvníků musí přicházet z okolních oblastí...
- Většina návštěvníků však necestuje do oblasti pouze za účelem návštěvy zápasu... tzn. alternativně by utratili peníze ve městě za jiný druh zábavy.
- Současně platí, v rámci substitučního efektu i to, že pokud jsou peníze utraceny za jeden typ zábavy, bude zřejmě obětována zábava jiná (crowding out effect) Matheson, Baade (2004)

Úniky

Jestliže se týmu daří, rostou příjmy pro hráče i majitele klubu...teoreticky by mělo dojít k růstu regionálního „C“....ale

³⁶ Citace podle Siegfried, Zimbalist (2006)

³⁷ Dtto

³⁸ Dtto

³⁹ Citováno podle Michael T. Friedman and Daniel S. Mason A Stakeholder approach to Understanding Economic Development Decision Making: Public Subsidies for Professional Sport Facilities Economic Development Quarterly August 2004 18: 236-254, doi:10.1177/0891242404265795

- Dopad výdajů na spotřebu (hráčů, majitelů) závisí na tom, kolik peněz utratí v regionu a kolik přesunou jinam.
- Čím menší je region, tím větší úniky budou (a tím i nižší multiplikátor)
- Roli hraje i původ a sídlo hráčů a majitelů (empirické šetření: většina příjmů je utraceno mimo „hostitelské město“ (oblast).

Rozpočtové schodky

K jeho určení je nezbytné znát specifika investice (**finanční podmínky**). Zjednodušeně platí, jestliže je příspěvek z veřejných zdrojů vysoký a klub platí malé nájemné, pak dohromady s:

- Náklady na údržbu infrastruktury a doplňujících zařízení a služeb (bezpečnost, úklid)
- Dluhovou službou (pokud je financováno úvěrově) + náklady obětované příležitosti
- Dopady na životní prostředí

...povedou k „deficitu“ rozpočtu (nemíněno absolutně, ale z hlediska investice). Rozpočtový schodek potom musí být pokryt:

- Zvýšením lokálních daní
- Obětováním jiných investičních alternativ

Což může vést ke zpomalení místní ekonomiky (uvažující malé ekonomické efekty sportovního zařízení). Příklad Quirk, Fort (1992)⁴⁰ USA – 25 zařízení postavených v letech 1978-1992 stálo v průměru hostitelské město 7mil USD ročně, přičemž žádné z těchto zařízení nepřinášelo městu čistý zisk

Otázky k zamýšlení – limity prokázání pozitivních efektů (6)

1. Který z přechodících třech důvodů považujete za nejvýznamnější v podmínkách ČR?
2. Pokud rozpočtové schodky nemohou být v ČR pokryty pomocí lokálních daní, jaké to má důsledky?
3. Proč podle vás dochází k situaci „public cost for private gain? Doporučeno je přečíst si článek (Jones 2002)

Rekapitulace důvodů podpory sportu

Často se používá obecný argument „put a city on the map“....(Matheson, Baade 2004). Výsledkem investice má být růst turismu a realokace obchodních firem

Realita realokace firem

⁴⁰ Citace podle Siegfried, Zibalist (2006)

- Firmy umísťujú sídlo prokazateľne na základe prítomnosti kvalifikovanej pracovnej sily (levnejšie pracovnísily), stavu infraštruktúry, daňovej politiky, pobídek
- Neexistuje dôkaz, že by prítomnosť športovního tímu bola zohľadnená ako faktor pri rozhodovaní s výjimkou niekoľkých typů firem)

Realita turizmu:

- Některí do města, jiní z města...
 - Jak odlišit účelovou cestu za akci od návštěvy akce z důvodu přítomnosti
 - Substituční efekt
 - Krátkodobý (private) profit z návštěvníků

Prosazování zájmu

Firmy, investoři, banky a další „zastánci“ investice jsou schopni vytvářet koalice k prosazení svým zájmů. Majitelé týmů, hráči jsou rovněž dobře organizovaná skupiny s nízkými náklady na přístup k médiím a k politikům. Oproti tomu voliči jsou neorganizovanou skupinou, závislí na poskytnutých informacích. Dalším problémem je, že studie ekonomických dopadů jsou často zavádějící (Hone, Silvers 2006). Opozice je zpravidla špatně financovaná, neorganizovaná a politicky naivní. Často existuje „neformální koalice“ mezi firmami a zastupiteli, která vede k prosazení těchto skupinových zájmů.⁴¹

6.5 Ekonomické efekty velkých sportovních akcí

Specifickou oblast zájmu představují investice spojené s pořadatelství velké sportovní akce. Podobně jako u klasických investic by zde měl působit multiplikátor investic a současně i zde mohou působit okolnosti, které pozitivní efekty omezí/zlikvidují.

Základní otázkou je tedy, proč pořádat?

- Stát / město - Vliv investice na makroekonomické ukazatele, pozitivní externality (viz předchozí)
- Firmy - Zisk
- NGO - „dobrá věc“, image

Zásadní problém: Rozdělení zisku, charakter (dlouhodobost) pozitivních efektů

⁴¹ Další studie například:

Gratton, Shibli; Coleman (2005); Henry, Nassis (1999); Houlihan (2005)

Ekonomické efekty mapuje následující schéma. Logika je podobná jako v části věnované základnímu input-output modelu.

Obrázek 33.: Ekonomické efekty velkých sportovních akcí

Zdroj: Hobza, Rektořík (2006)

Z hlediska pohledu bližšího spíše pozitivním a negativním externalitám můžeme z následující tabulky vyčíst efekty, jejichž dosažení záleží na konkrétní podobě uskutečnění dané akce.

Tabulka 5.: Přednosti a nedostatky velké sportovní akce

	vlivy	
	Pozitivní	Negativní
Ekonomické efekty	Investiční a spotřební výdaje, růst zaměstnanosti	Růst cen, předimenzované kapacity po sportovní akci
Cestovní ruch	vyšší atraktivnost	Přelidnění, nevhodné ke sportování pro amatéry
Infrastruktura	Nové příležitosti, renovace zařízení, zlepšení infrastruktury	Zátěž pro životní prostředí, ne vždy dostupná zařízení pro veřejnost
Socio-kulturní efekty	Nárůst potenciálu pro zážitek a volný čas obyvatelstva, podpora kultury a tradic	Komerencializace privátních i veřejných služeb, kriminalita
Psychologické efekty	Nárůst lokální identity, snížení etnocentrismu	Konflikty mezi místními a návštěvníky, tradicionalismus
Politické efekty	Zlepšení mezinárodního náhledu, využití reklamy k místní politice	Nárůst nacionalismu, stabilizace politických systémů (neg.)

Zdroj: Hobza, Rektořík (2006)

Příklad:

RunCzech – o sobě⁴²:

- Přímý ekonomický přínos účastníků pěti velkých městských běhů, kteří nyní patří sérii RunCzech.com (mj. Volkswagen Maraton Praha), byl v loňském roce 367 milionů korun.
- Na pěti bězích se podílelo 81 194 přímých návštěvníků závodů, tj. běžců a členů jejich doprovodu, kteří utratili 215,5 milionu korun a nepřímý dopad na další produkci činil 156 milionů korun. Z toho 21 651 lidí tvořili cizinci, kteří tady utratili celkem 138,2 milionu korun.
- Dopad na přidanou hodnotu HDP byl 104 milionů Kč. A díky akcím se vytvořilo kupříkladu 249 pracovních míst na plný úvazek.
- propagaci ČR v řádové hodnotě stovek miliónů korun.

Pozn.

- $215,5\text{mil}/81\text{tis.}=2559$ Kč
- $138,2\text{mil}/21\text{tis.}=6382$ (cizinci) Průměr 1288 (češi) ...problém „členové doprovodu

Ekonomické efekty sportovní akce (6)

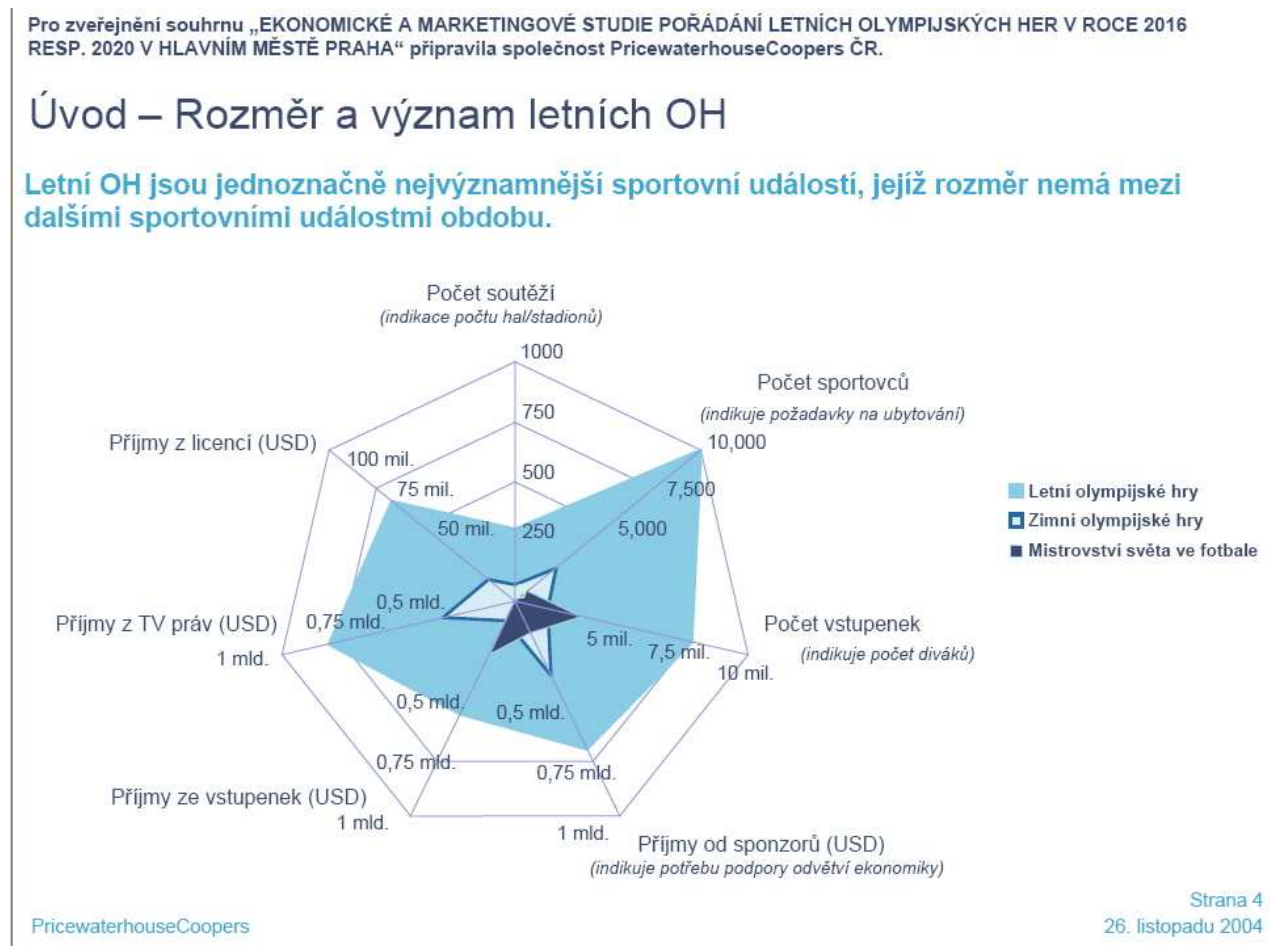
- Pokuste se vyhledat aktuální informace, data o ekonomických efektech velkých sportovních akcí v ČR nebo mezinárodních.
- Představte si problém ekonomických efektů na úrovni malé obce a malé sportovní akce. Kde byste hledali ekonomické dopady akce (o jakých byste uvažovali). Jaké ukazatele by vás zajímaly?

⁴² <http://www.behej.com/clanek/8817-runczech-com-prinesl-podle-studie-loni-cesku-na-367-milionu-korun>

Olympijské hry – jaké mají ekonomické efekty?

Nejvýznamnějším příkladem velké sportovní akce je letní olympiáda. Určitou představu a srovnání nám poskytne následující obrázek

Obrázek 34.: Význam LOH

Zdroj: Studie Praha olympijská. Studie PricewaterhouseCoopers (2004)

Letní olympiáda vždy představuje významný stimul pro ekonomiku. To, zda však tyto efekty budou pozitivní a z pohledu státu dlouhodobé, záleží na mnoha okolnostech. Pokud se setkáme s informací o výsledcích OH, je nutné odlišovat mezi informacemi o rozpočtu pořadatelského olympijského výboru a celkovým dopadem na veřejné rozpočty.

Úkol – četba doporučené literatury (6)

Prostudujte: MATHESON, V. A. and BAADE, R. A. (2004), MEGA-SPORTING EVENTS IN DEVELOPING NATIONS: PLAYING THE WAY TO PROSPERITY?. South African Journal of Economics, 72: 1085–1096. doi: 10.1111/j.1813-6982.2004.tb00147.x

Pozitivní efekty OH lze popsat následovně:

- $\uparrow I$ a $G \rightarrow \uparrow AD$ pokud poklesne úroková míra $\rightarrow \uparrow$ reálné kupní síly a znovu $\uparrow AD$
- Pokud probíhají investice zřejmě dojde k tvorbě nových pracovních míst a tedy $\downarrow U \rightarrow \uparrow AS$
- Celkově růst produktu převyšuje růst cenové hladiny.

V období po hrách se objeví **negativní efekty**:

- Odhad až 50% všech pozitivních efektů bylo zpětně pohlceno negativními efekty. Může však nastat i studice mnohem horší. Výsledek závisí na stavu ekonomiky před hrami, fiskální a monetární politice a dalších strategických rozhodnutích
- (\uparrow cen a živ nákladů $\rightarrow \uparrow$ úrokové míry $\rightarrow \downarrow$ reálné mzdy $\rightarrow \downarrow$ konkurenceschopnosti (vyšší cen.hladina) $\rightarrow \downarrow D$ po zboží, \downarrow zaměstnanosti, \downarrow celkové produkce

Výsledky výzkumů (HONE, SILVERS (2006); SIEGFRIED, ZIMBALIST (2006); MATHESON, BAADE (2004); JONES (2002))

- Negativní efekty pro nízkopříjmové skupiny růst ceny služeb, statků, nájemného, dopravy,...
- **Všechny studie** OH od roku 1984 do 2004 byly zpracovány obvykle proponenty her a to **před hrami** a nebyly založeny na primárních datech.
- Ekonomické dopady byly zpravidla přeceňovány a nezahrnovaly některá omezení a nabídkové straně jako:
 - Efekt vytěsňování investic
 - Zvýšení cen vstupů jako důsledek vzácnosti
 - Není odečten vliv neolympijské turistiky (kdyby se hry nekonaly, město by i tak mělo příjem z turistiky)
- Medializované případy o masivních ztrátách (zisku) z pořadatelství OH zpravidla vůbec nesouvisí s operačními náklady a příjmy z her (Rozpočet POV).

Problém určení efektů OH

- Výsledné hodnoty jsou často politicky upravovány
- Neexistuje přesný model výpočtu makroekonomického efektu
 - (problém s diskontováním).
 - Na exaktním výpočtu není zájem
- Problémy s následným využitím sportovních zařízení.
 - Zahrnout či nezahrnout tyto náklady do kalkulace
- Posuzování nemonetárních efektů. Hodnocení je pak spíše subjektivní v politické rovině

Case study – OH Barcelona

Studie je převzata z Hobza, Rektořík (2006) a upravena.

Tabulka 6.: Přehled příjmů a výdajů pořadatelského města

Příjmy (mil. USD)		Výdaje (mil. USD)	
Prodej televizních přenosů	511	Sportovní zařízení	370
Sponzoring	516	Olympijská vesnice	252
Vstupenky	113	Tisk	165
Licence	145	Mzdy (personál)	194
Známky, mince	27	Organizace soutěží	113
Služby	95	Technické vybavení	102
Stát	43	Správa	72
		Zahájení, kulturní programy	80
		Bezpečnost	49
		Reklama	53
Celkem	1450	Celkem	1450

Zdroj: Hobza, Rektořík (2006)

Externí efekty OH v Barceloně

- Finanční náklady
 - Jen přímé efekty:
 - Státní investice (4,1 mld. USD)
 - Privátní investice (3,2 mld. USD)
 - Veřejné výdaje (1,1 mld. USD)
 - Privátní spotřeba diváků na OH (0,5 mld. USD)
 - Vícenáklady (po olympijské využití zařízení)
 - Ztráty pro region z nemožnosti jiného využití zastavěných ploch
 - Ztráty způsobené vytěsňováním jiných činností během trvání her
 - Růst místních cen (10%), pokles ostatní turistiky
 - Upřednostňování projektů zaměřených na jednorázovou akci před ostatními.. Důsledek – zvýšení lokálních cen pozemků a staveb
 - Vzrůst nájemného a cen pozemků
- Finanční užítky
 - Útrata návštěvníků (0,5 mld. USD)
 - Růst místních daní
 - Profit z růstu příjmu pro obyvatele města (30% z blízkých regionů)
- Nefinanční náklady
 - Zátěž na ŽP (hluk, stavby, terorismus)
 - Časové ztráty z důvodu stavebních opatření, růstu turistické a dopravní zátěže
 - Příspěvek státu a veřejných rozpočtu...avšak rozdělení příjmu nerovné
 - Náklady na dobrovolníky
- Nefinanční užítky
 - OH můžou zvýšit identifikaci obyvatelstva s městem, regionem (dočasně)
 - Zvýšení úrovně zážitku, po skončení OH zařízení k dispozici pro obyvatelstvo – zvýšení užítku pro obyvatelstvo
 - Zlepšení infrastruktury
 - Zlepšení image města a regionu

Makroekonomické účinky her

- Přímé působení (8,9 mld. USD)
- Indukované ekonomické působení (23,3 mld. USD)

Srovnání OH v Barceloně a plánu na OH v Praze⁴³

- Barcelona (zdroj: Hobza, Rektořík 2006)
 - Přímé působení (8,9 mld. USD)
 - Indukované ekonomické působení (23,3 mld. USD)
 - Odhad až 50%všech pozitivních efektů bylo zpětně pohlceno negativními efekty
 - (↑cen a živ nákladů → ↑úrokové míry → ↓reálné mzdy → ↓konkurenceschopnosti (vyšší cen.hladina) → ↓D po zboží, ↓zaměstnanosti, ↓ celkové produkce
 - BCN 65 mld. státní investice
 - Celkem pořadatelský výbor OH 1,45 mld. USD
- Praha (zdroj: studie Praha olympijská 2004)
 - 1,5mld USD (dle studie)
 - ? (pokud multiplikátor analogicky k BCN) pak x 2,61 ...3,9 mld. USD
 - ? Riziko inflační spirály; možný problém úroky z dluhové služby
 - ↑cen, nájmmů, ↑mzdy ve vybraných profesích (reálně ?);
 - PHA státní investice (dle studie=inv.+neinv) **3,75 mld ???**
 - Celkem pořadatelský výbor OH 2,54 mld. USD

Úkol – Informace o LOH nebo ZOH (6)

Pokuste se zjistit jakékoliv údaje o ekonomických výsledcích olympijských her. Dopadech těchto her na veřejné rozpočty. Sledujte, zda informace, které nacházíte jsou s období před hrami nebo po hrách

6.6 Použitá a doporučená literatura

- HOBZA, V., REKTOŘÍK, J. (2006) – Základy ekonomie sport. Ekopress, s.r.o. ISBN 80-86929-04-03
- HONE, P. AND SILVERS, R. (2006), Measuring the Contribution of Sport to the Economy. Australian Economic Review, 39: 412–419. doi: 10.1111/j.1467-8462.2006.00430.x
- SIEGFRIED, J.; ZIMBALIST, A. (2006) The Economic Impact of Sports Facilities, Teams and Mega-Events," Australian Economic Review, The University of Melbourne, Melbourne Institute of Applied Economic and Social Research, vol. 39(4), pages 420-427, December
- MATHESON, V. A. and BAADE, R. A. (2004), Mega-sporting events in developing nations: Playing the way to prosperity?. South African Journal of Economics, 72: 1085–1096. doi: 10.1111/j.1813-6982.2004.tb00147.x

⁴³ Sestaveno autorem podle uvedených zdrojů

- JONES, C. (2002), Public cost for private gain? Recent and proposed 'national' stadium developments in the UK, and commonalities with North America. *Area*, 34: 160–170. doi: 10.1111/1475-4762.00068
- Studie Praha olympijská. Studie PricewaterhouseCoopers (2004) [Online 06.2008] [http://magistrat.praha-mesto.cz/\(i3x1qc555hxmub450vqrt0rt\)/zdroj.aspx?typ=2&Id=61462&sh=1002386904](http://magistrat.praha-mesto.cz/(i3x1qc555hxmub450vqrt0rt)/zdroj.aspx?typ=2&Id=61462&sh=1002386904)
- RunCzech – informace o přínosech běžeckých akcí na ekonomiku - [Online 04.2012] <http://www.behej.com/clanek/8817-runczech-com-prinesl-podle-studie-loni-cesku-na-367-milionu-korun>
- FRIEDMAN, M.T; MASON D.S. (2004): A Stakeholder approach to Understanding Economic Development Decision Making: Public Subsidies for Professional Sport Facilities *Economic Development Quarterly* August 2004 18: 236-254, doi:10.1177/0891242404265795
- GRATTON,CH., SHIBLI, S., COLEMAN, R. (2005): Sport and Economic Regeneration in Cities *Urban Studies* May 2005 42: 985-999, doi:10.1080/00420980500107045
- HENRY, I.P., NASSIS, P. (1999): POLITICAL CLIENTELISM AND SPORTS POLICY IN GREECE *International Review for the Sociology of Sport* March 1999 34: 43-58, doi:10.1177/101269099034001004
- HOULIHAN, B. (2005): Public Sector Sport Policy: Developing a Framework for Analysis *International Review for the Sociology of Sport* June 2005 40: 163-185, doi:10.1177/1012690205057193

7 Loterie a sázky

Klíčová slova: loterie, sázky, sazka, odvod výtěžku na veřejně prospěšné účely, tombola

7.1 Úvod

Z výzkumu⁴⁴ „Vnímání bohatství v České republice“, který provedla v roce 2009 společnost GfK Czech, s.r.o., mimo jiné vyplynulo, že sázky a loterie považuje většina obyvatel České republiky za přijatelný a poctivý zdroj bohatství. Sázky a loterie považují za možný způsob zbohatnutí téměř 2/3 dospělých obyvatel České republiky.

Za výhru, která přinese majiteli bohatství, pokládá polovina lidí částku do 5 000 000 Kč, necelé tři čtvrtiny částku do 10 000 000 Kč a šestina dotázaných nejméně 50 000 000 Kč. Pokud jde o využití výhry, nejčastěji by lidé investovali do bydlení (55 %), volného času – zejména cestování (35 %), dětí nebo rodiny (32 %) a materiálních statků, především automobilů (32 %).

Nejvyšší výhry si obyvatelé České republiky nejčastěji spojují s číselnou loterií Sportka (55 %) a ruletou v kasínech (15 %).

Pro fungování samotného prostředí v ČR je klíčový zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších zákonů. Tento zákon byl v uplynulých letech několikrát novelizován a poslední úprava, který vstoupila v platnost v roce 2012 přinesla poměrně významné změny.

Diskutovaná novela přinesla určité nejasnosti a záhy vyvstaly diskuze o potřebě její novelizace zejména s ohledem na úpravu pořádání tombol. Poslední novelizace 2012 – klíčová a dále případného rozporu s evropským právem (kdo může a nemůže provozovat loterie na území ČR).

Úkol – Zákon o loteriích (7)

Seznamte se s aktuálním zněním zákona o loteriích 202/1990. Zaměřte se na základní pravidla provozování loterií, druhy loterií a podmínky uspořádání tomboly.

⁴⁴ Citace podle výroční zprávy Sazka a.s. (2009)

Vybrané pasáže zákona 202/1990 Sb. (ke dni 30.4.2012)

§ 1

(1) Provozování loterií a jiných podobných her je zakázáno, s výjimkou případů stanovených tímto zákonem. Účelem tohoto zákona je vymezit rámec pro zákonem povolené podnikání v oblasti loterií a jiných podobných her a pro jejich provozování.....

(2) Loterií nebo jinou podobnou hrou se rozumí hra, jíž se účastní dobrovolně každá fyzická osoba, která zaplatí **vklad** (sázku), **jehož návratnost se účastníkovi nezaručuje**.

(3) Okolnost, jež určuje nesmí být nikomu předem známa a musí být takového druhu, aby nemohla být provozovatelem nebo sázejícím ovlivněna.

(4) Pravděpodobnost výhry u loterií podle § 2 písm. a) a d) a u tombol podle § 2 písm. b) nesmí být menší než 1 : 200.

(5) Za loterii nebo jinou podobnou hru se považují soutěže, ankety a jiné akce o ceny, při nichž se provozovatel zavazuje vyplatit účastníkům určeným slosováním nebo jiným náhodným výběrem peněžní ceny, vkladní knížky, cenné papíry, pojištění apod. a nemovitosti, i nepeněžité plnění a při kterých je podmínkou účasti zakoupení určitého zboží, služby nebo jiného produktu a doložení tohoto nákupu provozovateli nebo uzavření smluvního vztahu s poskytovatelem zboží, služby nebo jiného produktu nebo účast na propagační či reklamní akci poskytovatele anebo provozovatele, a to i nepřímou prostřednictvím jiné (další) osoby (dále jen "spotřebitelské loterie").

(6) Loterie nebo jiné podobné hry, které nezaručují všem účastníkům hry rovné podmínky včetně možnosti výhry, jsou zakázány.

(7) Provozovatelem loterie nebo jiné podobné hry může být jen **právníká osoba se sídlem na území České republiky**, které oprávněný orgán vydal povolení k provozování loterie nebo jiné podobné hry.

(8) **Účastníkem loterie** nebo jiné podobné hry (dále jen "sázející") může být **jen fyzická osoba, která dovršila 18 let věku** a která v souladu s herním plánem uhradí vklad (sázku) provozovateli předem, a to v hotovosti nebo bezhotovostně.

§ 2

Loteriemi a jinými podobnými hrami jsou zejména:

a) **peněžité nebo věcné loterie**, při nichž je provozovatelem vydán podle herního plánu určený počet losů s pořadovými čísly. Jsou-li losy rozděleny do několika sérií, musí každá série obsahovat stejný počet losů a každý los musí být označen vedle pořadového čísla i označením série. Prodejní cena losu každé loterie musí být stejná ve všech sériích. Do slosování se zahrnou všechny vydané losy;

b) **tomboly**, při nichž se do slosování zahrnou pouze prodané losy. Losy se prodávají a výhry vydávají v den a na místě slosování;

c) **číselné loterie**, u nichž není předem určen ani počet účastníků, ani výše herní jistiny, kterou se rozumí násobek počtu vydaných losů a prodejní ceny za jeden los. Výhra se vypočítává podle počtu výherců a úhrnné výše vkladů (sázek) předem stanoveným podílem, popřípadě se stanoví násobkem vkladu (sázky) podle toho, jak z omezeného počtu čísel tažených při slosování uhodl účastník podle herního plánu určený počet tažených čísel;

d) **okamžité loterie**, při nichž účastník hry, v provozovatelem stanovených obdobích, na vyznačené, až do doby koupě zakryté části sázkového tiketu nebo losu, jejím setřením po uhrazení vkladu zjistí případnou výhru nebo prohru;

e) sázkové hry provozované pomocí elektronicky nebo elektronickomechanicky řízených výherních hracích přístrojů nebo podobných zařízení (dále jen "**výherní hrací přístroje**");

f) **sázkové hry**, při nichž je výhra podmíněna **uhodnutím sportovních výsledků** nebo pořadí ve sportovních soutěžích, závodech a *výše výhry je závislá na poměru počtu výherců k celkové výši vkladů (sázek) a předem stanovenému podílu výher*;

g) **sázkové hry provozované pomocí zvláštního druhu žetonů s kombinací patnácti čísel** v číselné řadě od jedné do devadesáti, při kterých není předem určen počet účastníků a ani výše herní jistiny. Losování se provádí veřejně za pomoci mechanického zařízení a spočívá v postupném losování čísel od jedné do devadesáti. Výhra se vypočítává podle úhrnné výše vkladů podle druhu výhry a v každé hře podle výsledku losování. Podmínky hry stanoví podrobně herní plán;

h) **sázkové hry**, při nichž je výhra podmíněna **uhodnutím sportovních výsledků** nebo pořadí ve sportovních soutěžích, závodech nebo uhodnutím jiných událostí veřejného zájmu, pokud sázky na tyto události neodporují etickým principům. *Výše výhry je přímo úměrná výhernímu poměru, ve kterém byla sázka přijata a výši vsazené částky (dále jen "kursové sázky")*;

i) **sázkové hry** provozované ve zvláště k tomu určených **hernách (kasinech)**, a to i za pomoci mechanických zařízení, při nichž není předem určen počet účastníků a ani není známa výše vsazených částek jedné hry, například ruleta, kostky, karetní hry, kdy sázející hrají proti provozovateli kasina, případně další hry schválené v herním plánu, jakož i varianty těchto her. Výhra se vypočítává z výše vkladů podle podmínek stanovených herním plánem. Sázkové hry podle tohoto ustanovení nelze provozovat v mobilních hernách (kasinech);

j) **loterie** a jiné podobné hry provozované **pomocí technických zařízení obsluhovaných přímo** sázejícím nebo provozované po telefonu, při nichž není předem určen počet účastníků a ani není předem známa výše vsazených částek. Výhra se vypočítává z výše vkladů anebo podle podmínek stanovených v herním plánu;

k) sázkové hry, při nichž je výhra podmíněna uhodnutím pořadí ve výkonnostních zkouškách koní dostihových plemen (dále jen "**dostihové sázky**"), a výše výhry je závislá na poměru počtu výherců k celkové výši vkladů (sázek) a předem stanovenému podílu výher nebo výše výhry je přímo úměrná výhernímu poměru, ve kterém byla sázka přijata, a výši vsazené částky;

l) sázkové hry provozované prostřednictvím funkčně nedělitelného technického zařízení centrálního loterního systému, jímž je elektronický systém tvořený centrální řídicí jednotkou, místními kontrolními jednotkami a neomezeným počtem připojených koncových interaktivních **videoloterních terminálů**.

m) **turnajové nebo hotovostní sázkové hry provozované za pomoci karet**, při nichž není předem určen počet účastníků a ani není známa výše vsazených částek, kdy účastníci platí vklad (sázku) nebo startovné, jehož návratnost se účastníkovi nezaručuje. Výhra se vypočítává podle podmínek stanovených herním plánem. Tyto hry jsou uskutečňovány 1. jako stolní hry, při nichž sázející hrají jeden proti druhému na hracích stolech na základě povolení podle písmene i), nebo 2.

prostřednictvím zařízení obsluhovaných přímo sázejícím (např. prostřednictvím sítě internet, interaktivních videoloterních terminálů, lokálních loterních systémů, výherních hracích přístrojů);

n) **sázkové hry provozované prostřednictvím technického zařízení**, které je elektronickým systémem tvořeným řídicí jednotkou se třemi pevně fyzicky spojenými herními místy obsluhovanými sázejícími, se kterými tvoří funkčně nedělitelný celek (dále jen „**lokální loterní systém**“)..

§ 3

(1) **Předmětem výhry mohou být**

a) u peněžitých, číselných a okamžitých loterií a sázkových her výhradně peníze, pokud ministerstvo výjimečně nepovolí i výhry v jiných movitých věcech,

b) u věcných loterií a tombol věci movité s vyloučením peněz, vkladních knížek a cenných papírů.

(2) Nevyplácí-li provozovatel výhru bezprostředně po skončení hry, je povinen vyplatit ji ve lhůtě stanovené v herním plánu, nejpozději však do 60 dnů od uplatnění nároku.

§ 4

(1) Loterie a jiné podobné hry mohou být provozovány pouze na základě povolení vydaného příslušným orgánem. Provozuje-li loterie a jiné podobné hry stát, jedná jeho jménem ministerstvo nebo jím pověřená státní organizace.

(2) Povolení se vydá, jestliže provozování loterií a jiných podobných her je v souladu s jinými právními předpisy, nenarušuje veřejný pořádek a je zaručeno jejich řádné provozování včetně řádného technického vybavení.

(3) Provozováním loterií a jiných podobných her se rozumí činnost směřující k uvedení loterií a jiných podobných her do provozu, včetně zprostředkovatelských, organizačních, finančních, technických a dalších služeb souvisejících se zajištěním provozu těchto her a jejich řádné ukončení a vyúčtování. Provozováním loterií se také rozumí vykonávání všech dalších činností, které provozovateli ukládají jiné právní předpisy.

(4) Povolení k provozování loterií a jiných podobných her může být vydáno pouze právnické osobě, která má sídlo na území České republiky. Povolení nelze vydat tuzemské právnické osobě se zahraniční majetkovou účastí ani právnické osobě, ve které má tato společnost majetkovou účast. Ustanovení věty druhé se nevztahuje na sázkové hry podle § 2 písm. i).

(5) V případě, že ministerstvo povolí loterii nebo jinou podobnou hru provozovanou prostřednictvím sítě internet, může probíhat registrace sázejících na takovou hru pouze v místech, kde žadatel, který o takové povolení žádá, běžně přijímá sázky na loterii nebo jinou podobnou hru povolenou podle tohoto zákona.

§ 4b

(1) **K zajištění pohledávek státu, obcí a výplat výher sázejícím** je žadatel povinen složit na zvláštní účet u banky nebo spořitelního a úvěrního družstva peněžní částku (dále jen "jistota"), která za jednotlivého žadatele činí

a) 50 000 000 Kč u loterií a her podle § 2 písm. a), c), d), l), m) bodu 2, n) a podle § 50 odst. 3, a to za všechny jím provozované loterie a hry,

b) 2 000 000 Kč u her podle § 2 písm. e),

c) 10 000 000 Kč u her podle § 2 písm. h),

d) 5 000 000 Kč u her uvedených v § 2 písm. f), g) a j),

e) 20 000 000 Kč u her podle § 2 písm. i) a m) bodu 1.

Původ finančních prostředků použitých na složení jistoty je žadatel povinen prokázat (např. souborem daňových přiznání, a to jak z České republiky, tak ze zahraničí). Žadatel nesmí použít na složení jistoty finanční prostředky z půjček a úvěrů.

7.2 Srovnání před a po novele 2012

Před novelou

- Povolení se vydá ... bude-li na sociální, zdravotní, sportovní, ekologický, kulturní nebo jinak veřejně prospěšný účel použito
 - a) části výtěžku ve výši, která odpovídá v tabulce stanovenému procentu, to je nejméně 6 % až 20 % z rozdílu, o který příjem provozovatele, tvořený všemi vsazenými částkami ze všech jím provozovaných her
 - b) odvodu ve výši, to je nejméně 6 % až 20 % ze souhrnu peněžitých a nepeněžitých výher

Tabulka 7.: výpočet odvodu výtěžku

Výše rozdílu v mil. Kč	do 50	50-100	100-500	500-1000	nad 1000
Stanovené % odvodu	6%	8%	10%	15%	20%

Zdroj: zákon 202/1990 k 31.12.2011

Po novele

§ 41c Sazba odvodu

Sazba odvodu z loterií a jiných podobných her činí

- a) 20 % pro dílčí základ odvodu z loterií,
- b) 20 % pro dílčí základ odvodu z kurzových sázek a sázkových her v kasinu,
- c) 20 % pro dílčí základ odvodu z karetních turnajových a hotovostních sázkových her,
- d) 20 % pro dílčí základ odvodu z ostatních loterií a jiných podobných her,
- e) 20 % pro poměrnou část dílčího základu odvodu z výherních hracích přístrojů a jiných technických herních zařízení,
- f) 55 Kč pro pevnou část dílčího základu odvodu z výherních hracích přístrojů a jiných technických herních zařízení.

§ 41d Výpočet odvodu

(1) Odvod z loterií a jiných podobných her se vypočte jako součet dílčích odvodů.

(2) Dílčí odvod se vypočte jako součin dílčího základu odvodu a sazby pro tento dílčí základ odvodu.

(3) Dílčí odvod, jehož dílčí základ se skládá z částí dílčího základu, se vypočte jako součet částí dílčího odvodu. Část dílčího odvodu se vypočte jako součin části dílčího základu odvodu a sazby pro tuto část dílčího základu odvodu.

§ 41e

Odvodové období Odvodovým obdobím je kalendářní rok.

§ 41i

Rozpočtové určení odvodu

(1) Část odvodu z loterií a jiných podobných her ve výši dílčího odvodu z výherních hracích přístrojů a jiných technických herních zařízení je z

a) 20 % příjmem státního rozpočtu a

b) 80 % příjmem rozpočtů obcí.

(2) Procento, kterým se jednotlivé obce podílejí na části odvodu podle odstavce 1 písm. b) jednotlivého poplatníka odvodu, se stanoví v závislosti na poměru průměrného počtu povolených přístrojů a zařízení tomuto poplatníkovi umístěných na území dané obce v jednotlivých dnech odvodového nebo zálohového období k celkovému průměrnému počtu povolených přístrojů a zařízení tomuto poplatníkovi v těchto dnech.

(3) Odvod z loterií a jiných podobných her s výjimkou části odvodu podle odstavce 1 je z

a) 70 % příjmem státního rozpočtu a

b) 30 % příjmem rozpočtů obcí.

(4) Procento, kterým se jednotlivé obce podílejí na části odvodu podle odstavce 3 písm. b), se stanoví obdobně jako procento, kterým se obce podílejí na procentní části celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob podle zákona upravujícího rozpočtové určení daní s tím, že se postupuje podle vyhlášky k provedení tohoto zákona účinné od 1. září odvodového období; do nabytí účinnosti této vyhlášky se postupuje podle účinné vyhlášky.

Úkol – účelové určení odvodu výtěžku (7)

Zjistěte, zda nový zákon určuje, jak mají obce (nebo stát) naložit s penězi, které získají na základě odvodu z provozovaných loterií a jiných her

7.3 Ekonomické výsledky loterií

Z ekonomického hlediska je možné říci, že trvale roste zájem obyvatelstva o sázení a sázkové hry. To vede k růstu vsazeného objemu peněz, a tedy potenciálně i k vyšším odvodům. V ČR bylo v roce 2006 vsazeno⁴⁵ celkem 98 088,4 mil. Kč, což je meziroční nárůst o 8,2 %. Do státního rozpočtu a rozpočtu obcí bylo formou správních poplatků a poplatků na státní dozor odvedeno provozovateli loterií a jiných podobných her celkem 2 507,7 mil. Kč.

Tabulka 8.: Výnosy z loterií

	Rok	Vloženo	Vyplaceno	Příjmy ze hry	Správní poplatky	Státní dozor	Místní poplatky	VPÚ
Loterie	2008	7 456,8	3 606,3	3 850,5	68,2			752,3
	2009	7 282,2	3 616,5	3 665,7	61,3			719,2
	2010	6 840,5	3 174,3	3 666,1	78,7			711,6
Kursové sázky	2008	11 944,4	9 482,3	2 462,1	76,7	25,7		314,5
	2009	8 819,3	6 216,7	2 602,6	77,0	26,0		287,9
	2010	7 710,5	5 441,1	2 269,5	82,2	22,7		255,9
Bingo	2008	92,3	64,6	27,7	2,8			1,9
	2009	28,0	19,6	8,4	0,8			0,5
	2010	21,2	14,9	6,4	0,6			0,3
Kasina	2008	9 770,5	7 948,9	1 821,5	182,2	18,2		145,5
	2009	9 555,8	7 841,2	1 714,5	171,3	17,2		143,4
	2010	8 918,7	7 375,1	1 543,6	154,4	15,5	0,1	122,4
VHP	2008	63 346,0	49 742,9	13 603,0	2 063,8		1 228,5	1 326,5
	2009	48 728,7	36 575,3	12 153,4	1 745,0		1 036,0	677,1
	2010	37 812,6	29 067,8	8 744,8	1 357,7		790,3	423,4
Technické hry	2008	35 904,6	27 710,9	8 193,8	476,5	82,2		915,2
	2009	53 416,7	41 101,1	12 315,6	482,0	123,2		1 485,8
	2010	64 330,9	48 738,7	15 592,2	531,9	155,8	96,2	2 017,1
Celkem	2008	128 514,6	98 556,0	29 958,6	2 870,1	126,1	1 228,5	3 455,9
	2009	127 830,7	95 370,4	32 460,3	2 537,4	166,4	1 036,0	3 313,8
	2010	125 634,4	93 811,9	31 822,4	2 205,5	194,0	886,7	3 530,7

Zdroj: Ministerstvo financí (2010)

⁴⁵ Zdroj: Ministerstvo financí

Z pohledu změny legislativy je zajímavé srovnání výše odvodu v roce 2010 a očekávané výše odvodu v roce 2012. Autoři novely předpokládají významně vyšší odvody

- Vykázaný odvod příspěvku na veřejně prospěšné účely za rok 2010 činil 3,6 mld. Kč. (Ministerstvo financí 2010)
- Výnosy obcí 2012 očekávané 6 mld. Kč (Ministerstvo financí 2012)

Legislativa před novelou umožňovala subjektům, aby si sami určily, kam jejich odvod bude směřovat v rámci veřejně prospěšného účelů. Přehled za roky 2006-2010 ukazují dvě následující tabulky.

Tabulka 9.: Prostředky na veřejně prospěšné účely v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)

	Ekologie	Kultura	Nadace	Obce	Sociální	Sport	Školství	Zdravotnictví	Součet
2006		48 311	58 967	818 106	27 971	1 429 987	11 883	24 221	2 419 446
2007	21 053	67 768	180 968	869 747	21 287	1 511 454	10 325	38 008	2 720 610
2008	23 205	130 607	304 351	1 356 787	76 555	1 628 167	20 041	79 510	3 619 223
2009	36 823	228 532	342 668	735 618	136 942	1 762 784	21 954	95 971	3 361 292
2010	30 486	206 896	477 053	536 733	152 326	2 173 246	40 942	70 513	3 688 195
rozdíl 10/09	-6 337	-21 636	134 385	-198 885	15 384	410 462	18 988	-25 458	326 903
index 10/09	83%	91%	139%	73%	111%	123%	186%	73%	110%

Zdroj: Ministerstvo financí 2011

Tabulka 10.: Podíl jednotlivých typů účelů na celkových výdajích na veřejně prospěšné účely

Podíl jednotlivých typů účelů na celkových výdajích na veřejně prospěšné účely								
	Ekologie	Kultura	Nadace	Obce	Sociální	Sport	Školství	Zdravotnictví
2006	0,0%	2,0%	2,4%	33,8%	1,2%	59,1%	0,5%	1,0%
2007	0,8%	2,5%	6,7%	32,0%	0,8%	55,6%	0,4%	1,4%
2008	0,6%	3,6%	8,4%	37,5%	2,1%	45,0%	0,6%	2,2%
2009	1,1%	6,8%	10,2%	21,9%	4,1%	52,4%	0,7%	2,9%
2010	0,8%	5,6%	12,9%	14,6%	4,1%	58,9%	1,1%	1,9%

Zdroj: Ministerstvo financí 2011

Pokud jste ještě nesplnili předchozí úkol...

Zjistěte, zda nový zákon určuje, jak mají obce (nebo stát) naložit s penězi, které získají na základě odvodu z provozovaných loterií a jiných her⁴⁶

⁴⁶ V souvislosti s novelou se objevují i názory, že obce získají prostředky, které „jsou navíc“ a jsou určeny jenom pro sport... viz např. http://www.cstv.cz/zpravy/ostatni/120320-tz_sportovniinstituteasmo.pdf

Sázky a sázející

Jednotlivé typy sázek a loterií (nebo jiných podobných her) je možné intuitivně rozdělit do dvou skupin

- Čistě náhodné
- Roli hraje určitá znalost nebo strategie
 - To ovlivňuje pravděpodobnost výhry

Pro firmu i jednotlivce platí, že

- Loterie může být nástroj dosažení zisku /ztráty
 - Sázkové kanceláře, Kasina, Herny,...
- Loterie – nástroj dobročinnosti
 - Tomboly, Loterie (pokud je výtěžek určen k jiným účelům, než zisku)

Následující tabulka představuje Úspěšnost hráčů vypočtenou jako % vyplacené částky z celkových sázek. Je možné zaznamenat zajímavý jev. Ty aktivity, které byly v roce 2006 výnosné, ztratily částečně svoji výnosnost, zřejmě vlivem nových sázkových možností, které odklánějí sázejícího od využití strategie a vedou k sázení na náhodu. V průměru potom úspěšnost klesá.

Tabulka 11.: Úspěšnost hráčů (jako % vyplacené částky z celkových sázek)

	Rok 2006	Rok 2009
Loterie	48,04	49,66
Kurzové sázky	87,96	70,49
Bingo	70,01	70,00
Kasina	81,50	82,06
VHP	78,00	75,06
Technické hry	80,58	76,94
Celkem (průměr)	77,69	74,61

Zdroj: vlastní výpočet autora z dat Ministerstva financí

Kurzová sázka (7)

Na zápas týmu Ředkvičky týmem Kedlubny byly vypsány tyto kurzy. Uveďte kdo je favorit zápasu a kterou sázkovou kancelář si vyberete (chcete-li vsadit na Kedlubny)?

- a) Kancelář květina: 1,1: 3,6
- b) Kancelář kopačák: 1,09:3,5
- c) Kancelář šumák: 1,5:2,5

7.4 Možnosti pro financování klubu – tombola

Pořádání tomboly je jednak vítanou součástí řady plesů i výročních, slavnostních zasedání a valných hromad klubů, svazů. Z pohledu sportovního klubu je tombola potom užitečným nástrojem k zlepšení rozpočtové situace. Kromě pořádání tomboly, samozřejmě připadají v úvahu i jiné aktivity k doplnění zdrojů jako například:

- **Uspořádání tomboly, loterie**
 - Podléhá schválení, odvod části výtěžku
- Uspořádání veřejné sbírky
 - Pro sportovní klub spíše nevhodné
- Dary
- Sponzoring
- Vlastní hospodářská činnost

Uspořádání tomboly podléhá povolení ve správním řízení. Povolení k provozování tomboly může být vydáno pouze právnické osobě se sídlem na území České republiky bez zahraniční majetkové účasti.

Kdo je oprávněn podat žádost, a pod.: Osoba zmocněná na základě plné moci udělené provozovatelem. Zmocnění k zastoupení se prokazuje písemnou plnou mocí.

Postup a podmínky pro vyřízení žádosti: Vyplnění formuláře ŽÁDOST O POVOLENÍ TOMBOLY a s ní související náležitosti.

- **Obec: do 50 tis.; věcná do 200 tis. (jinak MF)**
- **Účast orgánu státního dozoru (do 50tis, ne do 20tis)**

Způsob podání žádosti: Žádost je nutné podat u úřadu městského obvodu místně příslušného k pořádané tombole žadatelem.

herní jistina = počet vydaných losů x cena jednoho losu)

Nelze povolit tombolu když

- a) výdajů provozovatele loterie nebo tomboly, jež podle své povahy mají být kryty z jeho příjmů,
- b) výdajů na pořádání zábav, slavností a podobných akcí, na nichž není vybíráno vstupné,
- c) nákladů jakékoliv akce, jestliže je z předběžných rozpočtů patrna nevhodnost, jak při pořádání loterie nebo tomboly, tak při plánovaném použití jejího výtěžku.

Správní poplatky

Správní a jiné poplatky a způsob jejich uhrazení – tombola - novela

- Správní poplatek 5000kč možná změna na 500 (duben 2012)
- Část výtěžku (20%) provozovatel odvede do 60 dnů po uskutečnění tomboly
- **Lhůty pro vyřízení:** Ve správní lhůtě co nejdříve, nejdéle do 30 dnů od podání žádosti.
- Úhrnná výše výher nesmí být menší než 20% a vyšší než 50% herní jistiny

Tombola (7)

- Proč úhrnná výše výher nesmí být menší než 20% a vyšší než 50% herní jistiny?
- Jaká může být vyplacena odměna prodejcům losů?

Samostatný úkol - Tombola (7)

Připravte pro svůj klub tombolu, sestavte rozpočet a zjistěte aktuální požadavky spojené s povolením tomboly, vypočtete povinné odvody a zjistěte všechny ostatní povinnosti s tombolou spojené

Výsledky by bylo dobré diskutovat v rámci přímé výuky

Žádost musí obsahovat

- název a sídlo provozovatele (pořadatele tomboly)
- účel, pro který je tombola povolena
- cenu losu
- počet vydaných losů
- herní jistinu
- počet a cenu výher
- herní plán tomboly
- místo a datum slosování
- místo vyzvednutí výher
- jméno loterního zástupce, který zajišťuje řádný průběh tomboly a vyúčtování tomboly

Příklad⁴⁷

- Dne 12. 1. 2007 se koná maturitní ples. Bude vydáno 1 000 ks losů po 10 Kč (tj. herní jistina činí 10 000 Kč). Bude uhrazen správní poplatek ve výši 5000 Kč (500Kč). Je připraveno 20 cen (pravděpodobnost výhry 1 : 50) v celkové hodnotě 4.000,-- Kč (více než 20% a méně než 50% z herní jistiny).
- Na plese bylo prodáno 900 losů a nebyla vyzvednuta 1 cena v hodnotě 200,-- Kč. Fyzickým osobám, které zajišťovali prodej losů byla poskytnuta odměna ve výši 900,-- Kč.
- Dne 1. 3. 2007 bylo předloženo vyúčtování tomboly (do 60 dnů po konání tomboly):
 - příjem tomboly: 9.000,-- Kč (900 losů x 10,-- Kč) + 200,-- Kč (hodnota nevyzvednuté výhry) = celkem 9.200,-- Kč
 - výdaje tomboly: 3.800,-- Kč (hodnota vydaných výher) + 1.000,-- Kč (zaplacený správní poplatek) + 900,-- Kč (odměna osobám zajišťujícím prodej losů) = celkem 5.700,-- Kč
 - výtěžek tomboly 9.200,-- Kč – 5.700,-- Kč = 3.500,-- Kč
 - Z toho odvod 20%
 - ~~– z toho 6% odvod na veřejně prospěšný účel 210,-- Kč bude zaslán Útulku pro opuštěná zvířata~~

7.5 Sazka

Ačkoliv v současné době již není Sazka a.s. v držení akcionářů – zastřešujících organizací, v minulosti tomu tak bylo. Akcionáři svým rozhodováním bohužel přivedli Sazku v roce 2011 do insolvence.

„SAZKA sázková kancelář, a.s., převzala k 1. 11. 2011 podnikatelskou činnost společnosti SAZKA, a.s., která se na jaře 2011 dostala do insolvence a poté do konkurzu. Nyní tak provozuje největší loterijní společnost v České republice s cca 90% tržním podílem.

Hlavními produkty společnosti jsou číselné loterie s nejznámější hrou Sportka. Kromě číselných loterií jsou v produktové nabídce stírací losy, sportovní kurzové sázky a rychloobrátkové hry. Druhým pilířem jsou neloterní produkty, kde stěžejní postavení zaujímá dobíjení mobilních telefonů, prodej vstupenek a zprostředkování plateb za služby a zboží. Svoje produkty SAZKA sázková kancelář, a.s., poskytuje prostřednictvím unikátní prodejní sítě 6 300 prodejních míst umístěných po celé České republice. Vlastníky společnosti jsou skupiny KKCG a PPF.“ Sazka (2012)

⁴⁷ Zdroj: informace města Most

http://www.mumost.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=9959&id=3493

Tabulka 12.: Bývalí akcionáři Sazky a jejich podíl

Ke dni 31. 12. 2007 je jejich složení a rozdělení akcií následující:		
67,98%	Český svaz tělesné výchovy	
13,54%	Česká obec sokolská	
5,56%	Česká asociace Sport pro všechny, o.s.	
4,00%	Autoklub ČR	
3,56%	Sdružení sportovních svazů ČR	
2,00%	Český olympijský výbor	
1,45%	Český střelecký svaz	
1,02%	Asociace tělovýchovných jednot a sportovních klubů ČR	
0,88%	Orel o.s.	

Zdroj: výroční zpráva Sazka a.s. (2007)

Aktivity Sazky⁴⁸

- V letech 1993–2009 odvedla SAZKA, a.s., na veřejně prospěšné účely především ve sportu a tělovýchově přes 15,0 mld. Kč.
- Za rok 2006 odvede SAZKA, a.s., z výtěžku svých her a loterií částku **1,080 mld. Kč**.
- V roce 2009 odvedla SAZKA, a.s., na veřejně prospěšné účely **1 025,46 mil. Kč**.

⁴⁸ Zdroj: výroční zpráva Sazka a.s. (2009)

- Z uvedené částky odvedla 1 019,39 mil. Kč akcionářům, občanským sportovním a tělovýchovným sdružením. Odvody jsou následně využívány na vlastní činnost sportovních a tělovýchovných sdružení a na splátky emise dluhopisů vydaných v souvislosti s výstavbou víceúčelové arény, která byla na základě rozhodnutí vlastníků a žádosti státu vybudována v roce 2004.
- Z výtěžku svých her a loterií za rok odvede SAZKA, a.s., na veřejně prospěšné účely částku
 - Rok 2009 - 865,57 milionu Kč, což je o 75,13 milionu více, než ukládá zákon.
 - Rok 2010 - 912.834 mil Kč

Sazka aréna⁴⁹

- Hala má kruhový půdorys, zastavěná plocha je cca 36 000 m².
- Stavba byla zahájena 27. října 2002 a otevřena 24. března 2004.
- **Pořizovací náklady**, původně vyčíslené na zhruba 2,5 miliardy, přesahují včetně úroků **8 miliard Kč**.
- Počet míst pro diváky se mění podle druhu akce. Pro lední hokej je kapacita 17 000, pro koncert 18 000 a pro atletiku 11 000 míst.
- Závazky z emitovaných dluhopisů 5 710 090 (rok 2009)
- Dlouhodobé závazky **7 725 782 (rok 2009)**

7.6 Použitá a doporučená literatura

- Vnímání bohatství v České republice (2009) - GfK Czech, s.r.o., výroční zpráva Sazka a.s. za rok 2009 - [Online 04.2012] http://web-nlb.sazka.cz/Vyrocky/v-zprava-2009/doc/vz_sazka_2009_cz.pdf
- Ministerstvo financí (2010) – Výsledky loterií [Online 04.2012] http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/loterie_statistika_63044.html
- Ministerstvo financí (2012) – Odhad výnosu z loterií [Online 04.2012] www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/TABULKA_Odhad_prijmu_obci-rok_2012_novela_zakona_loterie20120120.xls
- Ministerstvo financí (2011) - Prostředky na veřejně prospěšné účely v letech 2006 – 2010 [Online 01.2012] http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/loterie_statistika_64035.html
- ČSTV – tisková zpráva (2012) [Online 04.2012] http://www.cstv.cz/zpravy/ostatni/120320-tz_sportovniinstituteasmo.pdf
- Ministerstvo financí - Informace o výsledcích loterií [Online 04.2012] http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/loterie_statistika.html

⁴⁹ Zdroj: výroční zpráva Sazka a.s. 2009

- Pořádání tomboly příklad - informace města Most [Online 04.2012] http://www.mumost.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=9959&id=3493
- Sazka (2012) – informace o organizaci [Online 04.2012] <http://web-nlb.sazka.cz/LoterieAHry/docDetail.aspx?nid=9950&docid=19014833&doctype=ART&did=9950>
- Zákon o loteriích a jiných podobných hrách 202/ 1990 Sb. ve znění pozdějších předpisů

8 Založení a provoz sportovního klubu

Klíčová slova: založení sportovního klubu, provoz sportovního klubu, rozpočet, strategie

Důležitá poznámka: Toto téma je koncipováno jako prakticky zaměřená problematika, tudíž část praktických poznatků prezentovaných na přednáškách, cvičeních nebo tutoriálech je nepřenositelná do podoby studijního textu. Následující pasáže především předkládají náměty k zamyšlení, při založení a provozu vlastního sportovního klubu. Charakter zkušeností je tedy úzce odvozený od konkrétního klubu, sportovního odvětví, a specifických podmínek činnosti provozovatele.

8.1 Založení sportovního klubu

Pro založení a úspěšný provoz sportovního klubu je potřeba vzít v úvahu řadu okolností. S ohledem na předpokládané odlišnosti podmínek, ve kterých klub vzniká a působí a s přihlédnutím k odlišným cílům, které si klub může stanovit, nelze poskytnout jednoznačný návod, nebo stanovit taxativní výčet podmínek, či kroků.

Před samotným založením klubu je podstatné ujasnit si několik klíčových otázek

- Plánujete provozovat činnost jako spíše zájmovou „na principu dobrovolnosti“ nebo jako ziskovou aktivitu?
 - o Nejde o to, že by později nebylo možné tento cíl změnit, nicméně toto prvotní rozhodnutí určuje i strategii klubu
 - o Od tohoto rozhodnutí se budou odvíjet strategie získávání a práce se členy klubu, aktivity klubu, práce a požadavky na trenéry apod.
- Jaká právní forma je pro vás nejvýhodnější?
 - o Typicky půjde o občanské sdružení (viz níže a kapitola 3)
 - o Lze si však i představit situaci, kdy bude výhodnější jiná právní forma, například s.r.o. či a.s., podnikání na živnostenský list atd.
- Kde budete vykonávat činnost a kam umístíte sídlo klubu?
 - o Klíčové z hlediska:
 - Konkurence ostatních klubů
 - Možnosti žádat o dotace (viz další kapitola)
 - Cen nájmu sportovních prostor
 - Jiné faktory – například dostupnost, náklady na dopravu apod.

- Pokud má klub možnost si své sídlo vybrat například mezi dvěma alternativami, vyplatí se pečlivě zvážit obě možnosti s ohledem na místo sídla a místa činnosti
- Jaké plánujete příjmy a výdaje v krátkém a delším období?
 - Jinak řečeno jaké jsou faktory, které ovlivní vaši finanční soběstačnost
 - Součástí přípravy a založení klubu by mělo být i vytvoření variant rozpočtu a zajištění „udržitelnosti“ v prvních letech. Lze si samozřejmě představit, že klub může být zpočátku „dotován“ zakládajícími členy, nicméně dlouhodobě předpokládáme, že finanční soběstačnost je podmínkou existence.

Založení občanského sdružení

Nejtypičtější právní formou pro sportovní klub je občanské sdružení. Je nutné si uvědomit, že i organizace jako Sokol, nebo zastřešující organizace mají právní formu občanské sdružení.

Postup při zakládání občanské sdružení je široce dostupný na internetu např. příručka Ministerstva vnitra www.mvcr.cz/soubor/manual-sdruzeni-pdf.aspx, je vhodné ověřit si aktuálně platné právní předpisy. Základním právním předpisem je zákon 83/1990 Sb. Ve znění pozdějších předpisů.

Založení občanského sdružení⁵⁰ CIT dle zákona

Sdružení vzniká registrací. Návrh na registraci mohou podávat nejméně tři občané, z nichž alespoň jeden musí být starší 18 let (dále jen "přípravný výbor"). Návrh podepíše členové přípravného výboru a uvedou svoje jména a příjmení, rodná čísla a bydliště. Dále uvedou, kdo z členů starších 18 let je zmocněncem oprávněným jednat jejich jménem. K návrhu připojí **stanovy** ve dvojím vyhotovení, v nichž musí být uvedeny:

- název sdružení (musí se lišit od názvu právnické osoby, která již vyvíjí činnost na území ČR)
- sídlo,
- cíl jeho činnosti,
- orgány sdružení, způsob jejich ustavování, určení orgánů a funkcionářů oprávněných jednat jménem sdružení,
- ustanovení o organizačních jednotkách, pokud budou zřízeny a pokud budou jednat svým jménem,
- zásady hospodaření.

Návrh na registraci se podává ministerstvu vnitra České republiky, pokud ministerstvo nezjistí důvod k odmítnutí registrace, provede do 10 dnů od zahájení řízení registraci a v této lhůtě zašle zmocněnci přípravného výboru jedno vyhotovení stanov, na němž vyznačí den registrace, kterým je den odeslání.

Další kroky po založení:

- ustanovující valná hromada/schůze (název je odvozen od stanov), kde je zvoleno vedení klubu
- registrace na finančním úřadě
- registrace u sportovního svazu

⁵⁰ Zpracováno podle publikace Ministerstva vnitra (J. Šplíchal)

- navázání spolupráce s okolními subjekty – obec, pronajímatelé sportovních zařízení, soukromé firmy apod.

Založení občanského sdružení (8)

1. Seznamte se s aktuálními požadavky na založení občanského sdružení (zvláště, pokud jste se problematikou nesetkali s touto problematikou během předchozího studia)

Význam a obsah stanov klubu

Zákon klade na obsah stanov poměrně malé a strohé požadavky. Z pohledu řízení klubu jsou však důležité tyto aspekty. Stanovy jsou něco jako ústava pro stát. Jejich transparentnost, jasnost je významná pro dobrý chod klubu.

- cíl činnosti – zásadní faktor, neboť budou-li spadat do cíle činnosti příjmy (například členské příspěvky) potom se nezapočítají d o základu daně. Aspekt cílů sdružení souvisí i s posuzováním některých žádostí o dotace.
- Další důležité aspekty
 - o struktura vedení
 - způsob volby
 - délka mandátu vedení
 - odpovědnost
 - o Práva a povinnosti členů
 - vznik a zánik členství
 - za jakých okolností členství vzniká (přijetí člena na valné hromadě x automatický vznik zaplacením členského příspěvku) a stejně tak zánik členství (vyloučením x nezaplacením)...atd.
 - hlasování, právo být volen
 - například lze upravit situaci, kdy člen má či nemá právo hlasovat, kdy může být zvolen do nějakého orgánu klubu (např. podmínka kvalifikace, věku apod.).
- všechny **tyto aspekty** ovlivňují činnost klubu a **jsou** naprosto **zásadní ve chvíli, kdy se klub ocitne v nějaké názorové neshodě**, protože pokud stanovy nejsou v tomto smyslu jasné, vzniká spor, který často může vést k zániku/rozdělení klubu
- u větších organizací jsou klíčová pravidla hlasování na vrcholných shromážděních a zejména možnost jejich změn. Typicky například možnost 1 subjekt = 1 hlas nebo 1 subjekt = x hlasů například podle počtu členů (majetku, jiné vlastnosti).

Stanovy klubu (8)

1. analyzujte stanovy svého sportovního klubu a zjistěte případné slabiny, uvažte dopady možných změn
2. Pokud stanovy navrhujete, stáhněte si stanovy 2-3 občasných sdruženích a porovnejte je, zjistěte co je pro vás výhodné a co ne. Uvažte dlouhodobý horizont činnosti.

8.2 Rozpočet klubu

Rozpočet klubu je vysoce individuální záležitostí, současně nedoporučuji v prvním roce od vzniku počítat příliš s možností získat dotace nebo sponzory (pokud je už nemáte „jisté“). V rámci rozpočtu se vždy snažíme sestavovat několik variant, přičemž ideální je situace, kdy dolní odhad celkových příjmů převyšuje horní odhad celkových nákladů. Nicméně při založení klubu a počátku jeho činnosti je toto spíše netypická situace.

Analyzovat dopady jednotlivých variant pokud jde o počet tréninkových jednotek, trenéru, počet cvičenců se sice jeví jako poměrně intuitivní záležitost, v praxi by se však nemělo stát, že budou přijaty změny, u nichž nebyl propočítán ekonomický dopad.

Výdaje/náklady – typické příklady

Náklady v krátkém období

- Nájemné
 - Kolik tréninků týdně (1-1,5hod)
 - Kolik skupin – lze mít začátečníky a pokročilé zvlášť (muže a ženy; děti x dospělí)
 - Jaká je kapacita hřiště/plochy?
- Nezbytné pomůcky (nelze přenést náklad na členy klubu) – sítě, branky, dresy...
- Náklady na web hosting
- Náklady na propagaci
- Odměna trenérům – samozřejmě jako vítaná nikoliv nutná podmínka (Nicméně záleží na charakteru sdružení)

Náklady v delším období

- Náklady na účast na soutěžích ponese klub nebo člen?
 - Účastní se soutěží všichni?
- Sportovní pomůcky si hradí člen, nebo přispívá klub?
 - Pomůcky se zapůjčují ad hoc, konkrétnímu hráči (ztráty – možnost zálohy)

- Propagační materiály pro klub x pro ostatní (sponzory)
 - Trička, oblečení, dresy
 - Letáky a jiné
- Soustředění, campy
 - Možný zdroj zisku/nebo nákladů

Příjmy

V krátkém období

- Členské příspěvky

Příjmy v delším období

- Další zdroje příjmů
- Dotace (nelze očekávat první rok) – stát/svaz
- Sponzorské dary
 - Vliv atraktivnosti odvětví
- Vlastní hospodářská činnost
 - Výroba, prodej, provoz služeb (hospoda, servis)
- Příjmy z individuálních tréninků
- Merchandising
- Pořádání ziskových akcí pro veřejnost, firmy, školy
 - Školení, kurzy

Rozpočet klubu (8)

Odvoďte u obou následujících příkladu počet členů minimálních pro existenci klubu

Příklad 1: Větší klub

Náklady

roční nájem 2x2x45 (300)	54 000
webhosting, doména	1 000
sport. Pomůcky	10 000
dresy	20 000
tisk, výlep letáků - nábor	5 000
odměna trenérům (20s/1tis měs)	24 000
Celkem	114 000

Zdroj: autor

Příjmy

počet členů (N=114)	10	20	30	50
A: výše ČP/rok	2 000	2 000	2 000	2 000
B: výše ČP/rok	3 000	3 000	3 000	3 000
C: výše ČP/rok	6 000	6 000	6 000	6 000
A: Příjmy celkem	20 000	40 000	60 000	100 000
B: Příjmy celkem	30 000	60 000	90 000	150 000
C: Příjmy celkem	60 000	120 000	180 000	300 000

Zdroj: autor

Příklad 2: Malý klub

Náklady

roční nájem 2x1x45 (300)	27 000
webhosting, doména	1 000
sport. Pomůcky	0
dresy	0
tisk, výlep letáků	0
Celkem	28 000

Zdroj: autor

Příjmy

počet členů (N= 28)	10	20	30	50
A: výše ČP/rok	2 000	2 000	2 000	2 000
B: výše ČP/rok	3 000	3 000	3 000	3 000
C: výše ČP/rok	6 000	6 000	6 000	6 000
A: Příjmy celkem	20 000	40 000	60 000	100 000
B: Příjmy celkem	30 000	60 000	90 000	150 000
C: Příjmy celkem	60 000	120 000	180 000	300 000

Zdroj: autor

Proměnné parametry v rozpočtu

V rozpočtu klubu, pokud nemá sponzora, jsou vždy hlavním zdrojem příjmu pravidelné platby od členů. Jejich počet a stálost je tedy strategickou proměnnou. Je nutno uvážit:

- Kolik předpokládáme členů
 - Věk; Pohlaví; Příjem
 - Jaká výše ČP je ještě přijatelná? (Sociální status sportu -Tenis x fotbal)
 - Popularita sportu
 - Konkurence v okolí

- Jakou předpokládáme fluktuaci členů
 - Kolik % členů odpadne, kolik jich bude třeba získat každoročně v nábořech apod.
 - Při sestavování příjmů je potřeba, aby rozpočet vytvářel rezervu pro případ, že odchody členů budou vyšší než příchody
- Pokud budeme pracovat s mládeží, je třeba uvážit:
 - Část mládeže teprve hledá svůj sport
 - Vliv rodičů – příkaz/zákaz
 - Dnešní trend: čím víc „kroužků“, tím líp
 - Část dětí/jejich rodičů bude chtít chodit na menší počet tréninků (a platit nižší příspěvky)
 - Druh sportu (jeho soc. status) zpravidla limituje horní strop příspěvků (hokej x fotbal)
 - Důsledek: vysoká fluktuace
 - Na základě činnosti počítat s % „odpadlíků“, tzn. Správně kalkulovat očekávané příjmy.
 - Nevíte, kdo zůstane (návratnost pedagogického úsilí)
- U dospělých platí:
 - Ujasněné preference
 - Více peněz a méně času
- Strategie přijímání nových členů
 - Průběžně: výhoda nemusí čekat, nevýhoda: adaptace v klubu
 - 1-2x ročně: u mládeže září lepší než leden – počítat v příjmech
 - Výhoda: výuka ucelené skupiny
- Druh sportu:
 - Stupeň diferenciacce podle věku a pohlaví...v soutěži x v tréninku
 - Vliv na tréninkové skupiny
 - Kolektivní x individuální

Dlouhodobý provoz

- Stabilizace členské základy
 - přírůstky větší než úbytky
- Výchova trenérů
 - Pomocník... trenér
 - Nestavět na 1-2 lidech (trenérech)

- Budování vztahů s okolím
- Názorová shoda uvnitř vedení klubu na praktické i strategické problémy
 - Příklad: co s dětmi, kteří mají zájem a nemají talent?
 - Kolik pedagogického úsilí věnovat, Jak řešit účast na soutěžích apod.
 - Z toho plyne **dilema orientace na výkon/výsledek versus orientace na činnost!**
- Smlouvy o pronájmu
 - Získat a udržet si... často velmi obtížné
 - Lukrativní časy... nelze učit děti od 8 večer...
 - Strategické rozhodnutí o partnerství např. se Sokolem

Péče o členy

Problematika péče o členy (fanoušky apod.) je v teoretické rovině dobře pokrytá v odborné literatuře. Stejně tak základní literatura k práci s lidskými zdroji obecně.

Následující výčet představuje oblasti, kterým je třeba věnovat pozornost

- Motivující výše ČP (dospělí)
 - věrnost
- Vnitřní soutěže – odměny (děti)
 - Kompenzace neúčasti na závodech (nenasazení v týmu)
- Zásluhovost „přídělu“ sportovních pomůcek
- Klubová příslušnost
 - Trička, čepice
- **Atmosféra klubu**
 - Vítězit, bavit se, kooperovat, soutěžit mezi sebou
 - Chceme v klubu nejlepší nebo šance všem
 - Ekonomický aspekt – členové bez výkonnostních ambicí mohou být klíčoví pro ekonomickou udržitelnost klubu, a pokud toto platí, je nutno vytvořit situaci/přístup/program, který jim umožní být plnohodnotnou součástí klubu (nikoliv „trpěným zlem“)
- *Napřed zásluhy, pak odměny... jinak se odměna stává povinností/nárokem*

Zamyšlení (8)

Uvažte svoje zkušenosti z klubů, kde jste sportovali – co se vám na přístupu ke členům líbilo/nelíbilo. Co považujete za ideální stav a proč?

Shrnutí a otázky

Z předchozího vyplývá, že je nutné aplikovat položené otázky na problém konkrétního klubu, v daném sportu, obci atd. Existuje velmi pravděpodobně celá řada aspektů, která zde nebyla podchycena, je na čtenáři/sportovci, ale tyto oblasti našel a analyzoval. Ideální platformou pro výměnu zkušeností a diskuzí nad problémy je potom účast na přímé výuce.

Samostatný úkol – analýza sportovního klubu (8)

1. Provedte SWOT analýzu klubu, ve kterém působíte jako členové/trenéři.
2. Definujte svůj „ideální klub“ pro konkrétní sport a lokalitu
3. Sestavte rozpočet na první dva roky pro klub vymezený v otázce 2

Odpovědi na tyto otázky by bylo dobré diskutovat během přímé výuky

8.3 Použitá a doporučená literatura

K této kapitoly nejsou doporučeny žádné teoretické prameny, je doporučeno rozšířit si znalosti studiem pramenů zaměřených na řízení neziskových organizací a práci s lidskými zdroji.

Šplíchal, J – Manuál k založení občanského sdružení . Ministerstvo vnitra. [Online 04.2012]

www.mvcr.cz/soubor/manual-sdruzeni-pdf.aspx

9 Dotace z pohledu sportovního klubu

Klíčová slova: dotace, sportovní klub, strategie

Důležitá poznámka: Toto téma je opět koncipováno jako prakticky zaměřená problematika, tudíž část praktických poznatků prezentovaných na přednáškách, cvičeních nebo tutoriálech je nepřenositelná do podoby studijního textu. Následující pasáže především předkládají náměty k zamyšlení a současně nemají ambici pokrýt problematiku v teoretické rovině.

Získávání dotací, případně fundraising jako takový, představuje klub příležitost k získání dodatečných zdrojů na činnost, případě vytváření nových aktivit či činností, zlepšení vybavení a zázemí apod. V určitých případech je zapojení externích zdrojů pro činnost klubu v podstatě existenciální. Bez těchto zdrojů leckdy nelze provádět investice, pořádat sportovní akce atd.

V současné době existují i organizace, které pomáhají neziskových organizací v oblasti rozvíjení fundraisingu např. www.fundraising.cz a další.

Máme-li vizi, kterou chceme uskutečnit, hledáme zdroje, které nám to umožní. Případně nacházíme-li dostupné zdroje, hledáme způsob jak je zapojit. Z praktického hlediska je zásadní uvědomit si shodu svého požadavku (cíle) s charakterem dotačního titulu. Jinak řečeno, skvělá myšlenka může být nepodpořena klidně i proto, že se neshodne s obsahem a zaměřením příslušného dotačního titulu.

9.1 Principy

Před samotnou diskuzí o postupu při získávání dotace, je dobré identifikovat jejich hlavní typy:

- Dotace: Investiční x neinvestiční
- Řádné dotační tituly x mimořádná žádost o dotaci/podporu
- Neinvestiční
 - Příspěvek na činnost
 - Příspěvek na provoz
 - Na nákup sportovního vybavení a pomůcek
 - Na účast na sportovní akci
 - Na pořádání akce (pro klub x pro veřejnost)

Postup

1. Audit možností a výběr dotačního titulu
2. Zpracování žádosti – stanovení cíle
3. Čerpání dotace a vyúčtování dotace

Audit možností a výběr dotačního titulu

Možné zdroje podle územní

- Stát
 - Programy EU
 - Ministerstvo
 - Kraj
 - Obec
- Svaz
 - Dotace od sportovních svazů představují specifickou oblast, nicméně i zde hraje roli znalost prostředí a podmínek.

Analýza minulých let – před jakoukoliv žádostí o dotaci na libovolné úrovni je vysoce vhodné provést analýzu situace v minulých letech. Například:

- Jaké byly dotační tituly na dané úrovni
- kolik se v nich rozdělovalo peněz
- jaké byly klíčové podmínky pro získání dotace
- kolik subjektů žádalo a o jaké částky
- jaká byla úspěšnost žadatelů a kolik procent ze své žádosti dostali
- Jaké aktivity, sporty, organizace se podporují nejvíce...

Výsledek analýzy by měl významně ovlivnit přípravu vaší žádosti i samotnou strategii.

Proměnné

- Splnění formálních požadavků
- Účelová vázanost dotace
- Pravděpodobnost úspěšné žádosti
- Očekávané procento krácení
- Metodika rozdělování (a vyhodnocování)

Zpracování žádosti (dotace obce)

Následující text je především zaměřen na žádosti o dotace na úrovni obcí. Získání dotací na obecní úrovni je zpravidla nejjednodušší ve srovnání s ostatními dotačními příležitostmi. Z hlediska praktických zkušeností je pak cennou devizou při fundraisingu u vyšších územních celků, či Evropské Unie.

Z pohledu činnosti menšího sportovního klubu jsou potom některé dotační tituly nad rámce obce nedosažitelné proto, že tyto dotační tituly se zaměřují více na investice, či velké projekty a podporu větších akcí. Pokud už je klub zaveden a má ambice pořád větší sportovní akci, potom samozřejmě tato omezení neplatí.

- Formální náležitosti
 - Metodika podání (event. Rozdělování) - pokud existuje; metodická příručka
 - Pokud existuje metodika, podle které se žádosti připravují, posuzují či kontrolují, je nezbytně nutné se s ní seznámit a zcela se držet její dikce.

Neakceptování metodiky může vést k neúspěšné žádosti či problémům v průběhu jejího čerpání.

- Komunikace s úřadem, komisemi apod.
- Použití „jazyka dotace“
- Zajištění podpory
 - Konkurence... potenciální úspěšnost (lokálně)
 - Komunikace - stakeholders
 - Koordinace
- Proces:
 - Úředník x komise (jaká, event. Výbor) x rada x zastupitelstvo
 - Administrátor x výběrová komise (blind oponenti)
- Žádost první x opakovaná
 - Význam formálních náležitostí (obvykle i více dokumentů – ověřit s předstihem)
 - Uvážit lobbying na místní úrovni
- Vlastní charakteristika
 - Parametry (členové-struktura, zdroje, úroveň „známosti“ v regionu, sebe prezentace, potenciální zviditelnění se, ...)

Cíl dotace – strategické rozhodnutí

- Míra detailnosti projektu – know how
 - Provoz x akce x nákup pomůcek
 - Volba typu žádosti (akce, provoz) - zohlednit
- Volba splnitelného cíle
 - Uvážit proměnlivé parametry – „citlivostní analýza“
 - Př. Cena benzínu, počet diváků, vliv počasí, směnné kurzy
- Stanovení rozpočtu
 - Stanovení míry podílu jednotlivých zdrojů – limity dotačního titulu
 - Odhad procentuální úspěšnosti žádosti
 - Vytvoření rezervy na pokrytí rozdílu uvnitř žádosti
 - Žádost jako % celkových nákladů nebo jako paušální částka?
 - Položky, které lze „seškrtnat“ v případě krácení
 - Vytvoření rezervy mimo dotaci
 - Doba obdržení dotace a plánované datum čerpání
 - Forma poskytnutí dotace – celá částka předem x před, při a po x před a po.
 - Zajistit zdroje ke krytí v případě ex-post doučtování

Čerpání a vyúčtování dotace - principy

- Čerpat v souladu s přidělením
 - Konzultovat v případě pochyb
- Vyčerpat
 - V souladu, s účelem na který byla dotace přidělena
 - Nevyčerpání někdy horší, než přečerpání

- Počítat s kontrolou
 - U akcí rovnou nabízet pozvání
- Vyúčtovat včas a správně
 - Malé dotace jednoduše
 - Velké dotace – závěrečné zprávy, obhajoba

9.2 Strategie

- „Malé“ dotace
 - komunikace s úředníky a rozhodovateli
 - Být vidět, být „dobře zaveden“
 - Dva klíčoví stakeholdeři: úředník a politik (jaký ?)
- „Velké“ dotace (investice, velké akce)
 - Variantní příprava rozpočtu +citlivostní analýza
 - Typicky vícezdrojové financování
 - Sponzoři, záštity, reklama
 - Strategie lobbingu – telefonní seznam

Příklad: formální náležitosti⁵¹

- Občanská sdružení – kopii platných stanov a potvrzení Ministerstva vnitra ČR, (příp. zastřešující organizace), o existenci občanských sdružení, ne starší 3 měsíců;
- Obecně prospěšné společnosti - kopii zakládací listiny a výpisu z rejstříku o.p.s., ne starší 3 měsíců;
- Církevní a náboženské společnosti - kopii zřizovací listiny, statutu a potvrzení Ministerstva kultury ČR o existenci žadatele, ne starší 3 měsíců;
- Příspěvkové a další neziskové organizace - ověřenou kopii zřizovací listiny, ne starší 3 měsíců;
- Obchodní společnosti - výpis z obchodního rejstříku, a nebo ověřenou kopii, ne starší 3 měsíců;

Dále přiložte⁵²:

- Kopii dokladu o přidělení Identifikačního čísla (IČ);
- Kopii smlouvy o zřízení běžného účtu (nesmí se jednat o termínovaný účet);
- Podrobný popis činnosti žadatele a předloženého projektu;
- Finanční rozvahu projektu, včetně podrobného položkového rozpočtu celkových nákladů, výdajů a příjmů (u příjmů uveďte, které další právnické a fyzické osoby se podílejí na úhradě nákladů, a které další subjekty byly požádány o finanční příspěvek na uvedený projekt);
- Daňové priznání a výkaz zisků a ztrát za předešlý rok;
- Při uspořádání významných sportovních akcí doložit pověření o uspořádání akce, při účasti reprezentace města Brna a ČR na významných sportovních akcích nominační list.

⁵¹ Pokyny pro žádost o dotaci, Magistrát města Brna (2009)

⁵² dtto

Příklad 2⁵³

- Dotace bude využita ve výši 7 tis. Kč k úhradě části nájmu za tělocvičnu v prvním pololetí školního roku 2011/2012 (tj. podzim 2011). Tato dotace umožní, stejně jako v minulých letech nezvyšovat výši členských příspěvků vzhledem k rostoucím ostatním nákladům. Část dotace ve výši 1 tis. Kč bude využita pro nákup cvičebních pomůcek (pásky, chrániče, odměny pro děti za soutěžní výkony)
- Princip:
 - Poměrné krácení bez problémů, variabilita nákupu

Shrnutí a otázky

- Téma je koncipováno jako teoreticko-praktická. Teorii lze dostudovat například studiem podmínek získávání dotací, zpracováním vzorové žádosti.
- Otázky
 - Jak vytvořit rezervu uvnitř žádosti o dotaci?
 - Co ovlivní formulaci žádosti (provoz x nákup pomůcek x akce)?
 - Proč je nutné komunikovat s úředníkem/administrátorem?
 - Jaké jsou možnosti „zviditelnění se“? (malý klub, první žádost)

Samostatný úkol – žádost o dotace (9)

1. Připravte žádost o dotaci pro svůj klub na obecní úrovni
 - zajistěte si všechny potřebné dokumenty
 - Proveďte analýzu minulých let
 - Stanovte si strategii
 - Připravte žádost

Odpovědi na tyto otázky by bylo dobré diskutovat během přímé výuky

9.3 Použitá a doporučená literatura

K této kapitoly nejsou doporučeny žádné teoretické prameny, je doporučeno vyhledat metodiku poskytování dotací alespoň ze dvou různě velkých obcí a dohledat případně další strategické dokumenty, kterými jsou vymezeny cíle a postoje obce k problematice sportu.

Další doporučenou literaturou jsou prameny zaměřené na problematiku fundraisingu.

⁵³ Zdroj: autor

Rozšiřující témata

Následující výčet témat a zdrojů k samostudiu slouží především pro rozšíření znalostí studenta směrem, který koresponduje s jeho zájem. Současně platí, že některá z těchto témat se v daném roce výuky mohou zařadit do standardní struktury předmětu. Zařazení témat je patrné z harmonogramu výuky a z podkladových materiálů pro výuku; tutoriály.

Marketing a management sportovního klubu

ČÁSLAVOVÁ, Eva. Management sportu. Praha : East West Publishing Company, 2000. 172 s. ISBN 8072190105

DURDOVÁ, Irena. Základní aspekty sportovního marketingu. 1. vyd. Ostrava : VŠB-Technická univerzita Ostrava, 2005. 84 s. ISBN 8024808277

Sport a právo

NOVOTNÝ, J. (2011) – Sport v ekonomice. Wolters Kluwer ČR, a.s. ISBN 978-80-7357-666-0

Dobrovolnictví

NOVOTNÝ, J. (2011) – Sport v ekonomice. Wolters Kluwer ČR, a.s. ISBN 978-80-7357-666-0

Problematika profesionálních klubů a hráčů

NOVOTNÝ, J. (2011) – Sport v ekonomice. Wolters Kluwer ČR, a.s. ISBN 978-80-7357-666-0

Financování tělesné kultury jako složky občanské společnosti

HODAŇ, Bohuslav; HOBZA, Vladimír. Financování tělesné kultury jako složky občanské společnosti. 1. vyd. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. 214 s. ISBN 9788024426587

Fundraising

HLOUŠEK, Jan; HLOUŠKOVÁ, Zuzana. Získávání zdrojů na aktivity NNO působící v sociální oblasti. Vyd. 1. Hradec Králové : Gaudeamus, 2011. 158 s. ISBN 9788074351211

ŠOBÁŇOVÁ, Petra. Fundraising. Vyd. 2. Ostrava : Ostravská univerzita v Ostravě, 2010. 78 s. ISBN 9788073687502

Literatura

Kapitola 1

- Bílá kniha o sportu (2007) – Komise Evropských společenství. [Online 04.2012] ec.europa.eu/sport/documents/wp_on_sport_cs.pdf
- HOBZA, V., REKTOŘÍK, J. (2006) – Základy ekonomie sport. Ekopress, s.r.o. ISBN 80-86929-04-03
- NOVOTNÝ, J. (2011) – Sport v ekonomice. Wolters Kluwer ČR, a.s. ISBN 978-80-7357-666-0
- NOVOTNÝ, J. (2000) – Ekonomika sportu. ISV nakladatelství, Praha. ISBN 80-85866-68-4
- STRECKOVÁ, Y.; MALÝ, I. - Veřejná ekonomie pro školu i praxi. Vyd. 1. Praha : Computer Press, 1998. 214 s. ISBN 8072261126
- Wikipedia – pojem ekonomie - [Online 04.2012] <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ekonomie>
- STIGLITZ, J. E. Ekonomie veřejného sektoru. Vyd. 1. Praha : Grada, 1997. 661 s. ISBN 8071694541

Kapitola 2

- SAMUELSON P.A., NORDHAUS, W.D.(1991) - Ekonomie. Vyd. 1. Praha : Svoboda, 1991. 1011 s. ISBN 8020501924
- STIGLITZ, J. E. Ekonomie veřejného sektoru. Vyd. 1. Praha : Grada, 1997. 661 s. ISBN 8071694541
- HOBZA, V., REKTOŘÍK, J. (2006) – Základy ekonomie sport. Ekopress, s.r.o. ISBN 80-86929-04-03
- NOVOTNÝ, J. (2011) – Sport v ekonomice. Wolters Kluwer ČR, a.s. ISBN 978-80-7357-666-0
- Kahn, L. M. (2007): Sports League Expansion and Consumer Welfare Journal of Sports Economics May 2007 8: 115-138, first published on March 12, 2007
doi:10.1177/1527002505281227
- MPSV (2010) - Analýza vývoje příjmů a výdajů domácností ČR v 1. pololetí 2010 a predikce na další období. [Online 04.2012] http://www.mpsv.cz/files/clanky/9789/1002_textova_cast.pdf

Kapitola 3

- Zákon o podpoře sportu č. 115/2001 Sb., ze dne 28. února 2001 ve znění zákona č. 219/2005 Sb
- KONCEPCE STÁTNÍ PODPORY SPORTU V ČESKÉ REPUBLICE (2009) [Online 04.2012] www.msmt.cz/uploads/soubory/Tiskovy_odbor/koncepce_statni_podpory_sportu_v_CR.pdf
- Koncepce státní podpory sportu v ČR (2009) – příloha. [Online 04.2012] <http://www.msmt.cz/file/15052>
- Koncepce státní politiky v tělovýchově a sportu v České republice (1999) [Online 04.2012] <http://www.msmt.cz/sport/koncepce-statni-politiky-v-telovychove-a-sportu-v-ceske-republice>
- Rozvojový plán ČOV 2009-2012 [Online 04.2012] <http://www.olympic.cz/cz/download/1070/rozvojovy-plan-cov-2009-2012?fromwhere=994>

- SALAMON, L.M. a kol. Global Civil Society. An Overview. 1. vyd. Baltimore: The Johns Hopkins University, 2003. ISBN 1-886333-50-5
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

Webové stránky vybraných organizací [Online 04.2012]

- ČSTV - <http://www.cstv.cz/>
- ČASPV - <http://www.caspv.cz/cz/o-nas/zakladni-informace/>
- AŠSK - http://www.ftvs.cuni.cz/assk_web/?page=1
- ČOS – <http://www.sokol-cos.cz/COS/testwww.nsf/pages/cinnosti-5B47> a <http://www.sokol-cos.cz/COS/testwww.nsf/pages/organizace-A9EF>

ČOV - <http://www.olympic.cz>

Kapitola 4

- Olympijská Charta - [Online 04.2012]
http://www.olympic.org/Documents/olympic_charter_en.pdf
- MOV – rozdělení příjmů -[Online 04.2012] <http://www.olympic.org/ioc-financing-revenue-sources-distribution?tab=Sources>
- MOV – Olympic Marketing Fact File (2012) -[Online 04.2012]
http://www.olympic.org/Documents/IOC_Marketing/OLYMPIC-MARKETING-FACT-FILE-2012.pdf
- EU – informace o sportu [Online 04.2012] http://europa.eu/pol/spo/index_cs.htm
- HOBZA, V., REKTOŘÍK, J. (2006) – Základy ekonomie sport. Ekopress, s.r.o. ISBN 80-86929-04-03
- NOVOTNÝ, J. (2011) – Sport v ekonomice. Wolters Kluwer ČR, a.s. ISBN 978-80-7357-666-0
- Evropská dimenze sportu (2011) - [Online 04.2012]
http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/sport/ef0025_en.htm
- Evropská komise – ekonomický rozměr sportu - [Online 04.2012]
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/43&format=HTML&aged=0&language=CS&guiLanguage=fr>
- Evropská charta sportu (1992) [Online 04.2012] <http://aplikace.msmc.cz/PDF/ECHS.PDF>
- MV ČR - Zpráva o situaci v oblasti diváckého násilí, dopadu koncepce v praxi a návrzích dalších opatření (2010)
<http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=evropska%20a%20amluva%20k%20div%20ck%20a%20mu%20n%20sil%20a%20source=web&cd=3&ved=0CC8QFjAC&url=http%3A%2F%2Fwww.mvcr.cz%2Fsource%2Fzprava-o-situaci-v-oblasti-divackeho-nasili-pdf.aspx&ei=h92bT8mNLo2SOoLiPsB&usq=AFQjCNE1sOeOIs-sZDp7636 TRPbymNC3Q&cad=rja>
- European Convention on Spectator Violence and Misbehaviour at Sports Events and in particular at Football Matches - [Online 04.2012]
<http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/html/120.htm>

- Rada Evropy – postoj ke sportu [Online 04.2012]
http://www.coe.int/t/dg4/epas/about/history_en.asp

Webové stránky organizací:

- European Non-Governmental Sports Organisation (ENGSO) - [Online 04.2012]
<http://www.engso.eu/about-us.php>
- Sportaccord - [Online 04.2012]
<http://www.sportaccord.com/en/about/index.php?idIndex=31&idContent=639>
- Mezinárodní olympijský výbor – [Online 04.2012] <http://www.olympic.org/about-ioc-institution>

Kapitola 5

- NOVOTNÝ, J. (2000) – Ekonomika sportu. ISV nakladatelství, Praha. ISBN 80-85866-68-4
- Analýza financování sportu v ČR (2009) - [Online 04.2012]
<http://www.msmt.cz/sport/analyza-financovani-sportu-v-ceske-republice>
- Hobza, V., Dohnal, T., Cíkl, R. (2008) Koordinace dotační politiky jako faktor efektivnosti řízení veřejného sektoru - studie k dotaci sportu. In *Veřejné politiky a jejich účinnost - determinanty racionality řízení ve veřejném sektoru (sborník příspěvků z mezinárodního vědeckého semináře)*. 1. vyd. Brno: ESF MU. ISBN 9788073993450
- SIEGFRIED, J.; ZIMBALIST, A. (2006) "The Economic Impact of Sports Facilities, Teams and Mega-Events," Australian Economic Review, The University of Melbourne, Melbourne Institute of Applied Economic and Social Research, vol. 39(4), pages 420-427, December
- ČSÚ Výdaje státního rozpočtu a územních rozpočtů na kulturu a sport v roce 2010 [Online 04.2012]
[www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/33003256BE/\\$File/0001112629.xls](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/33003256BE/$File/0001112629.xls)
- Zásady vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky Nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní zprávy (2010) [Online 04.2012]
http://rvs.avcr.cz/miranda2/export/sites/avcr/data.avcr.cz/rvs/o-rvs/dokumenty/zadosti-o-dotace/2012/zasady_vlady_cr_platne_od_roku2012.pdf
- Koncepce financování sportu v České republice. Analyticko-koncepční studie (2012) - KPMG
http://www.olympic.cz/public/img/dokumenty/koncepce_financovani_sportu_prezentace_v_9a.pdf
- Tulis, M. – Postavení a úloha RSC v přípravě státní sportovní reprezentace. Studijní materiály Karlovy univerzity. [Online 04.2012]
http://www.google.cz/url?sa=t&source=web&cd=1&ved=0CBgQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ftvs.cuni.cz%2Fkatedry%2Fkin%2Fmanagement%2FDvorak%2Forganiz16.ppt&rct=j&q=resortn%C3%AD%20sportovn%C3%AD%20centra%20struktura%20v%C3%BDdaj%C5%AF&ei=ImF_TYrACIfZsgb9vLH_Bg&usq=AFQjCNEtW1YRAZOLYBuForxchK2ON5Zwcv&sig2=rbZsnwx-N9WTHIJ5f4Mxyg&cad=rja
- Pavlík, M. (2012) Transparency of allocation of public grants for Czech sport organizations. In *Modern and current trends in the public sector research*. Masarykova univerzita, ESF. ISBN 978-80-210-5822-4
- Pavlík, M – výsledky výzkumu sportovních klubů (dosud nepublikováno)

Doporučená

- Study on the funding of grassroots sports in the EU (2011) [Online 04.2012]
http://ec.europa.eu/internal_market/top_layer/docs/FinalReportVol2_en.pdf

Kapitola 6

- HOBZA, V., REKTOŘÍK, J. (2006) – Základy ekonomie sport. Ekopress, s.r.o. ISBN 80-86929-04-03
- HONE, P. AND SILVERS, R. (2006), Measuring the Contribution of Sport to the Economy. Australian Economic Review, 39: 412–419. doi: 10.1111/j.1467-8462.2006.00430.x
- SIEGFRIED, J.; ZIMBALIST, A. (2006) "The Economic Impact of Sports Facilities, Teams and Mega-Events," Australian Economic Review, The University of Melbourne, Melbourne Institute of Applied Economic and Social Research, vol. 39(4), pages 420-427, December
- MATHESON, V. A. and BAADE, R. A. (2004), Mega-sporting events in developing nations: Playing the way to prosperity?. South African Journal of Economics, 72: 1085–1096. doi: 10.1111/j.1813-6982.2004.tb00147.x
- JONES, C. (2002), Public cost for private gain? Recent and proposed 'national' stadium developments in the UK, and commonalities with North America. Area, 34: 160–170. doi: 10.1111/1475-4762.00068
- Studie Praha olympijská. Studie PricewaterhouseCoopers (2004) [Online 06.2008]
[http://magistrat.praha-mesto.cz/\(i3x1qc555hxmub450vqrt0rt\)/zdroj.aspx?typ=2&Id=61462&sh=1002386904](http://magistrat.praha-mesto.cz/(i3x1qc555hxmub450vqrt0rt)/zdroj.aspx?typ=2&Id=61462&sh=1002386904)
- RunCzech – informace o přínosech běžeckých akcí na ekonomiku - [Online 04.2012]
<http://www.behej.com/clanek/8817-runczech-com-prinesl-podle-studie-loni-cesku-na-367-milionu-korun>
- FRIEDMAN, M.T; MASON D.S. (2004): A Stakeholder approach to Understanding Economic Development Decision Making: Public Subsidies for Professional Sport Facilities Economic Development Quarterly August 2004 18: 236-254, doi:10.1177/0891242404265795
- GRATTON,CH., SHIBLI, S., COLEMAN, R. (2005): Sport and Economic Regeneration in Cities Urban Studies May 2005 42: 985-999, doi:10.1080/00420980500107045
- HENRY, I.P., NASSIS, P. (1999): POLITICAL CLIENTELISM AND SPORTS POLICY IN GREECE International Review for the Sociology of Sport March 1999 34: 43-58, doi:10.1177/101269099034001004
- HOULIHAN, B. (2005): Public Sector Sport Policy: Developing a Framework for Analysis International Review for the Sociology of Sport June 2005 40: 163-185, doi:10.1177/1012690205057193

Kapitola 7

- Vnímání bohatství v České republice (2009) - GfK Czech, s.r.o., výroční zpráva Sazka a.s. za rok 2009 - [Online 04.2012] http://web-nlb.sazka.cz/Vyrocky/v-zprava-2009/doc/vz_sazka_2009_cz.pdf
- Ministerstvo financí (2010) – Výsledky loterií [Online 04.2012]
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/loterie_statistika_63044.html

- Ministerstvo financí (2012) – Odhad výnosu z loterií [Online 04.2012] www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/TABULKA_Odhad_prijmu_obci-rok_2012_novela_zakona_loterie20120120.xls
- Ministerstvo financí (2011) - Prostředky na veřejně prospěšné účely v letech 2006 – 2010 [Online 01.2012] http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/loterie_statistika_64035.html
- ČSTV – tisková zpráva (2012) [Online 04.2012] http://www.cstv.cz/zpravy/ostatni/120320-tz_sportovniinstituteasmo.pdf
- Ministerstvo financí - Informace o výsledcích loterií [Online 04.2012] http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/loterie_statistika.html
- Pořádání tomboly příklad - informace města Most [Online 04.2012] http://www.mumost.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=9959&id=3493
- Sazka (2012) – informace o organizaci [Online 04.2012] <http://web-nlb.sazka.cz/LoterieAHry/docDetail.aspx?nid=9950&docid=19014833&doctype=ART&did=9950>
- Zákon o loteriích a jiných podobných hrách 202/ 1990 Sb. ve znění pozdějších předpisů

Kapitola 8

- Šplíchal, J – Manuál k založení občanského sdružení . Ministerstvo vnitra. [Online 04.2012] www.mvcr.cz/soubor/manual-sdruzeni-pdf.aspx